صوبائی اسمبلی خیبر پختونخوا

اسمبلی کا اجلاس، اسمبلی چیمبر پشاور میں بروز پیر مورخہ 27 ستمبر 2010ء بمطابق 17 شوال المکرم 1431ہجری سہ پہر چار بجکر تیس منٹ پر منعقد ہوا۔

جناب سپیکر، کرامت اللہ خان مسند صدارت پر متمکن ہوئے۔

تلاوت کلام پاک اور اس کا ترجمہ

أعُوذُ بِٱللَّهِ مِنَ ٱلشَّيْطَـٰنِ ٱلرَّجِيمِ۔ بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَـٰنِ ٱلرَّحِيمِ۔

وَلَا تَرْكَنُوٓا۟ إِلَى ٱلَّذِينَ ظَلَمُوا۟ فَتَمَسَّكُمُ ٱلنَّارُ وَمَا لَكُم مِّن دُونِ ٱللَّهِ مِنْ أَوْلِيَآءَ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَO وَأَقِمِ ٱلصَّلَوٰةَ طَرَفَىِ ٱلنَّهَارِ وَزُلَفًا مِّنَ ٱلَّيْلِ ۚ إِنَّ ٱلْحَسَنَـٰتِ يُذْهِبْنَ ٱلسَّيِّـَٔاتِ ۚ ذَٰلِكَ ذِكْرَىٰ لِلذَّٰكِرِينَO وَٱصْبِرْ فَإِنَّ ٱللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ ٱلْمُحْسِنِينَO فَلَوْلَا كَانَ مِنَ ٱلْقُرُونِ مِن قَبْلِكُمْ أُو۟لُوا۟ بَقِيَّةٍ يَنْهَوْنَ عَنِ ٱلْفَسَادِ فِى ٱلْأَرْضِ إِلَّا قَلِيلًا مِّمَّنْ أَنجَيْنَا مِنْهُمْ ۗ وَٱتَّبَعَ ٱلَّذِينَ ظَلَمُوا۟ مَآ أُتْرِفُوا۟ فِيهِ وَكَانُوا۟ مُجْرِمِينَ۔

(ترجمہ): اور (اے مسلمانو) ان ظالموں کی طرف مت جھکو کبھی تم کو دوزخ کی آگ لگ جاوے اور (اس وقت) خدا کے سوا تمہارا کوئی رفاقت کرنے والا نہ ہو پھر حمایت تو تمہاری ذرا بھی نہ ہو۔ اور اے محمد ﷺ آپ نماز کی پابندی رکھیئے دن کے دونوں سروں پر (یعنی اول و آخر میں) اور رات کے کچھ حصوں میں بیشک نیک کام (نامۂ اعمال سے) مٹا دیتے ہیں برے کاموں کو یہ بات ایک (جامع) نصیحت ہے نصیحت ماننے والوں کے لیے۔ اور صبر کیا کیجیئے کہ اللہ تعالیٰ نیکو کاروں کا اجر ضائع نہیں کرتے۔ تو جو امتیں تم سے پہلے ہو گزری ہیں ان میں ایسے سمجھدار لوگ نہ ہوئے جو کہ (دوسروں کو) ملک میں فساد (یعنی کفر و شرک) پھیلانے سے منع کرتے بجز چند آدمیوں کے کہ جن کو ان میں سے ہم نے (عذاب سے) بچا لیا تھا اور جو لوگ نافرمان تھے وہ جس ناز و نعمت میں تھے اس کے پیچھے پڑے رہے اور جرائم کے خوگر ہو گئے۔

جناب سپیکر: جزاکم اللہ۔جناب مفتی سید جانان صاحب۔

شمالی وزیرستان ڈرون حملہ میں شہید ہونیوالوں کیلئے دعائے مغفرت

حافظ اختر علی: جناب سپیکرا دا ډیره ضروری خبره ده او په شمالی وزیرستان باندے په ډرون حمله کښے خلق شهیدان شوی دی او۔۔۔۔

جناب سپیکر: هاں جی؟ لږ وروستو، دا د مفتی صاحب ډیرے کوئسچنے دی۔

حافظ اختر علی: دیکښے به دعا هم اوکړو جی۔

جناب سپیکر: ښه جی۔

حافظ اختر علی: جناب سیکر صاحب! دا دعا د پاره۔۔۔۔

جناب سپیکر: حافظ اختر علی صاحب کا مائیک آن کریں، کوئی دعا کیلئے درخواست کر رہے ہیں۔

حافظ اختر علی: جناب سپیکر صاحب! زما په لاس کښے دا روزنامه 'آج' دے چه په شمالی وزیرستان کښے او زمونږ په قبائیلو باندے د وخت یو لوئے طاغوت او عالمی دهشتگرد امریکے یوه ډیره خطرناکه ډرون حمله کړے ده او هغے کښے بے گناه نهه کسان، نورو اخبارونو زیات لیکلی دی او ډیره د افسوس پهلو دا ده چه په دے میاشت کښے دا یویشتمه حمله ده، نو یو خو مونږ د دے بهرپور مذمت کوؤ او زهٔ دا درخواست کومه چه د دغه مظلومانو او شهیدانو د پاره تاسو یو دعا اوکړئ جی۔

جناب سپیکر: حافظ اختر علی صاحب! آپ خود ہی دعا پڑھیں جی، وہ جو بے گناہ شہید ہوئے ہیں۔

(اس مرحلہ پر شہداء کیلئے دعائے مغفرت کی گئی)

جناب سپیکر: مفتی سید جانان صاحب۔

محترمہ نگہت یاسمین اورکزئی: جناب سپیکر صاحب! ایک بہت ہی ضروری اور اہم بات میں یہاں۔۔۔۔

جناب سپیکر: اس کے بعد، یہ 'کوئسچنز آور' بہت Important ہے۔

محترمہ نگہت یاسمین اورکزئی: جناب سپیکر صاحب! ہماری عورتیں باہر سڑک پر کھڑی ہیں اور میں ان کے حوالے سے بات کرنا چاہتی ہوں کہ اگر آپ، کیبنٹ کے دو تین یا کوئی بھی پارٹی کے ممبرز ان سے جا کر مل لیں کیونکہ یہ سیکنڈ شفٹ کی لیکچررز کا معاملہ ہے۔ جناب سپیکر صاحب، آج دس دن ہو گئے ہیں کہ فٹ

پاتھوں، سڑکوں اور مختلف جگہوں پہ ہماری عورتوں کی بے حرمتی ہورہی ہے اور ہماری جو عورتیں برقعے پہن کر اسمبلی کے سامنے ابھی کھڑی ہیں تو جناب سپیکر صاحب، کسی بھی حکومتی رکن کو بھیج کر ان سے معاملہ پوچھ لیں۔

جناب سپیکر: میاں صاحب! ایک دو بندے ان کیلئے بھیج دیں۔ مفتی سید جانان صاحب۔

(قطع کلامی)

جناب سپیکر: میاں افتخار صاحب! یو خو تنان اولیږئ۔

نشانزدہ سوالات اور ان کے جوابات

جناب سپیکر: مفتی سید جانان صاحب۔

* 939 ۔ مفتی سید جانان: کیا وزیر زراعت از راہ کرم ارشاد فرمائیں گے کہ:

(الف) آیا یہ درست ہے کہ سابق گورنر سرحد، علی محمد جان صاحب نے ایک تقریب کے موقع پر ضلع ہنگو میں ایک زرعی یونیورسٹی کے قیام کا اعلان کیا تھا؛

(ب) اگر (الف) کا جواب اثبات میں ہو تو حکومت نے مذکورہ یونیورسٹی کے قیام کے بارے میں اب تک کیا اقدامات کیے ہیں اور حکومت نے اس پر کتنا کام کیا ہے، نیز یہ کام کب تک مکمل ہوگا تفصیل فراہم کی جائے؟

ارباب محمد ایوب جان (وزیر زراعت): (الف) سابق گورنر علی محمد جان صاحب نے بمورخہ 4 ستمبر 2006ء کو صوبہ کی تمام یونیورسٹیز کے وائس چانسلرز سے میٹنگ کے دوران ہنگو میں زرعی یونیورسٹی، پشاور کے ذیلی شاخ کے قیام کا اعلان کیا تھا۔ سابق گورنر صاحب نے بمورخہ 10 دسمبر 2007ء کو باقاعدہ افتتاح بھی کیا۔

(ب) مذکورہ سب کیمپس کے قیام کیلئے حکومت نے اب تک مندرجہ ذیل اقدامات اٹھائے ہیں:

(i) ہنگو کے جنوب میں 361 کنال رقبہ کو زرعی یونیورسٹی پشاور کے نام منتقل کیا جا چکا ہے؛

(ii) تقریباً 1600 کنال رقبے کی منتقلی کیلئے سینیئر ممبر بورڈ آف ریونیو کے ساتھ گفت وشنید جاری ہے؛

(iii) مذکورہ سب کیمپس کے قیام کیلئے ماسٹر پلان تیار کر کے محترم گورنر سرحد کو پیش کیا جا چکا ہے؛

(iv) حکومت نے تقریباً چھ بلین کی خطیر رقم سے سب کیمپس کے قیام کیلئے ایک منصوبہ (پی سی ون) تیار کر کے ہائر ایجوکیشن اسلام آباد کو بھیجا ہے جس کی منظوری ابھی تک نہیں ہوئی ہے۔

مفتی سید جانان: بسم اللہ الرحمٰن الرحیم۔

جناب سپیکر: سپلیمنٹری سوال پکښے شته جی؟

مفتی سید جانان: جی سپلیمنٹری سوال پکښے دا دے چه سن 2007ء-----

جناب سپیکر: مختیار خان! تهٔ او یو تن بل لاړ شئ۔

مفتی سید جانان: د 2007ء نه تر 2010ء پورے څه کار شوے دے د دغے یونیورسټئ په جوړولو باندے، په دے باندے څه پیشرفت شوے دے او په کومه مرحله کښے دے؟ او دویم دا دے جی چه دوئ په اخر کښے لیکی "پی سی ون تیار کر کے ہائر ایجوکیشن اسلام آباد کو بھیجا گیا ہے جس کی منظوری ابھی تک نہیں ہوئی"، په اسلام آباد کښے جی په دغه خبره باندے صوبائی حکومت د هغوی سره څه خبرے کړے دی، څه معامله ئے ورسره اوچته کړے ده او څه ئے ورته وئیلے دی؟

جناب سپیکر: جی قاضی اسد، قاضی اسد صاحب۔ ٹریژری بنچز کی طرف سے کون جواب دے گا؟

وزیر زراعت: او جی۔ سپیکر صاحب، زهٔ به جواب ورکوم۔

جناب سپیکر: اودریږئ جی، څوک شته دے نه، په چا جواب ورکړو؟ نو تاسو Read کړے دے؟

وزیر زراعت: او جی۔

جناب سپیکر: بنه جی۔

جناب عتیق الرحمان: سپیکر صاحب!

جناب سپیکر: اودریږه جی، یو منټ چه عتیق صاحب دغه اوکړی۔ عتیق الرحمان صاحب! ضمنی سوال څه دے جی؟

جناب عتیق الرحمان: مهربانی۔ جناب سپیکر صاحب، مفتی صاحب خبره اوکړله چه په درے کالو کښے په دے باندے تر اوسه پورے کار او نه شو، نو زهٔ دا خبره کومه چه هغه وخت کښے گورنر محمد علی جان اورکزئی وو او هغه چه دا افتتاح کوله نو بغیر د Approval نه ئے کړے وه۔ دویم جی زهٔ دا وایم چه 361 کنال زمکه تر اوسه پورے، چه بلین چه کوم پی سی ون دوئ تیار کړے دے او

هلته ئے لیږلے دے نو هغه Approved نه دے او په هنګو کښے ئے دوئ ته د زمکے انتقالات او کړل او وائی چه شپاړس سوه کناله لا اوس هم پاتے ده۔ درے کاله اوشو چه دا کیس د ایس ایم بی آر صاحب سره، بقول د دوئ چه دا کوم جواب راغلے دے، د درے کالو نه پروت دے، نو زهٔ دوئ ته دا ریکویسټ کوم چه دوئ د مونږ ته دا اوښائی چه بقایا به دا تقریباً په شپږ، اووه اته کالو کښے سر ته اورسی د ایس ایم بی آر نه او په دے باندے به اسلام آباد مونږ ته اجازت راکړی او که نه دا به هم دغه شانتے د التواء شکار وی؟ مهربانی۔

جناب سپیکر: جی ارباب ایوب جان صاحب۔

وزیرزراعت: جناب سپیکر صاحب! کومه پورے چه د مولانا مفتی جانان صاحب د سوال تعلق دے نو هغوی ته خو جواب ډیر مفصل پکښے درج دے جی او صوبائی حکومت دیکښے ډیر زیات کوشش کوی چه دا سب کیمپس د ایګریکلچر یونیورسټئ د پاره هلته جوړ کړی خو جناب سپیکر صاحب، څنګه چه تاسو ته پته ده چه د یونیورسټیز څومره کیمپسز دی نو هغه یو Sovereign باډی ده، هغه زمونږ سره لاندے نه راځی، هغه د چانسلر او وائس چانسلر دائره کښے کار کوی خو کوم وخت پورے چه د صوبائی حکومت او خاصکر د ایګریکلچر ډیپارټمنټ تعلق دے نو مونږ زیات نه زیات دا کوشش کوؤ چه دلته، د مولانا مفتی جانان صاحب دا سوال ډیر Important هم دے ځکه چه ایګریکلچر سب یونیورسټیانے ډیرے ضروری دی نو مونږ به کوشش کوؤ خو دلته زمونږ چه کوم رول دے نو هغه As a post office دے، کوئسچن راشی، مونږ د هغے جواب ورکړو خو هغے کښے زمونږ څه اختیار نشته۔ زما د پاره مولانا مفتی جانان صاحب ډیر زیات محترم دے نو زهٔ دوئ ته یقین دهانی ورکومه چه زهٔ به د خپل طرفه او د اسمبلئ د طرف نه ګورنر ته خط هم اولیږمه او دا Feeling به ورکومه چه زمونږه ممبران صاحبان دا غواړی، نو زهٔ به ګورنر صاحب ته خط هم استوؤمه او ورسره ورسره زبانی خبره به هم کومه۔

جناب سپیکر: دا ښه ده جی، په خطونو باندے به څه مسئله حل نه شی خو که زبانی مو چرته څه ذاتی طور اوکړه جی۔

وزیرزراعت: د ریکارډ د پاره هم او زبانی به هم۔۔۔۔

جناب سپیکر: د هغے د پاره بنه دے، دغے د پاره بنه دے خو ذاتی Effort به کوئ جی۔ بیا مفتی جانان صاحب، بل سوال څه دے جی؟

مفتی سید جانان: بل سوال دے جی 952۔

* 952 ۔مفتی سید جانان: کیاوزیرزراعت ازراہ کرم ارشاد فرمائیں گے کہ:

(الف) آیایہ درست ہے کہ ضلع ہنگو میں محکمہ زراعت کادفتر موجود ہے؛

(ب) آیایہ بھی درست ہے کہ مذکورہ دفتر میں عملہ موجود ہے؛

(ج) اگر (الف)و(ب) کے جوابات اثبات میں ہوں تو:

(i) مذکورہ دفتر میں کل کتنا عملہ تعینات ہے،ان کے نام، عہدہ اور ہر ایک کی سال 09-2008 کے دوران حاضریوں کی سالانہ رپورٹ کی تفصیل فراہم کی جائے؛

(ii) مذکورہ دفتر نے سال 09-2008 کے دوران جو ترقیاتی کام کیے ہیں، جن لوگوں کیلئے کیے ہیں،ان مقامات کے نام اور کام کی تفصیل فراہم کی جائے؛

(iii) آیا مذکورہ دفتر نے ضلع ہنگو کی دونوں تحصیلوں میں مساوی ترقیاتی کام کیے ہیں، مکمل تفصیل فراہم کی جائے؟

ارباب محمد ایوب جان (وزیر زراعت): (الف) جی ہاں، یہ درست ہے کہ ضلع ہنگو میں محکمہ زراعت کا دفتر موجود ہے۔

(ب) جی ہاں، مذکورہ دفتر میں عملہ تعینات ہے۔

(ج) (الف)و(ب) کے جوابات اثبات میں ہیں۔

(i) مذکورہ دفتر میں تعینات عملے کی کل تعداد 32 ہے،ان کے نام، عہدے وغیرہ برائے سال 09-2008 کی تفصیل درج ذیل ہے جبکہ ای ڈی او زراعت ہنگو کی رپورٹ کے مطابق عملے کی حاضری تسلی بخش ہے:

فہرست تعینات عملہ ہنگو سال 09-2008

نمبر شمار	نام اہلکار	عہدہ	بنیادی سکیل	ڈیوٹی انجام دینے کی جگہ	کیفیت
01	ماصل خان	ای ڈی او زراعت	19	ہنگو	یکم اپریل 2009 کو ریٹائر ہوا

02	اشتیاق احمد	ڈی او زراعت	18	ہنگو	---
03	سخی مرجان	زراعت آفیسر	17	ہنگو	---
04	یوسف علی	زراعت آفیسر	17	ہنگو	---
05	تاج الحسین	ایگریکلچرانسپکٹر	09	دوآبہ ٹل	---
06	ہدایت اللہ	ایگریکلچرانسپکٹر	09	ہنگو/درسمند	---
07	سلیمان علی	انچارج بارانی فار ہنگو	06	ہنگو	28 مئی 2009 کو اغواء ہوا، ابھی تک لاپتہ ہے
08	محمد عرفان	فیلڈ اسسٹنٹ	06	دوآبہ	---
09	احمد سعید	فیلڈ اسسٹنٹ	06	رئیسان	---
10	جاوید حسین	جونیئر سکیل سٹینو	11	ای ڈی او زراعت ہنگو	---
11	عبدالقیاص	سینیئر کلرک	09	ای ڈی او زراعت ہنگو	---
12	جمشید علی	جونیئر کلرک	07	ای ڈی او زراعت ہنگو	---
13	فضل حق	جونیئر کلرک	07	ای ڈی او زراعت ہنگو	---
14	زوہیب خان	جونیئر کلرک	07	ای ڈی او زراعت ہنگو	---
15	جمیل حسین	بڈر	05	ڈی او زراعت ہنگو	---
16	رشید علی	ڈرائیور	05	ڈی او زراعت ہنگو	---
17	عظمت علی	ٹریکٹر ڈرائیور	05	ڈی او زراعت ہنگو	---
18	محمد یونس	ڈرائیور	05	ای ڈی او زراعت	---

				ہنگو	
19	فضل حق	نائب قاصد	01	ای ڈی او زراعت ہنگو	---
20	یاسر محمد	نائب قاصد	01	ڈی او زراعت ہنگو	---
21	گل نواز	چوکیدار	01	ڈی او زراعت ہنگو	---
22	رشید خان	چوکیدار	01	ڈی او زراعت ہنگو	---
23	سلطان بادشاہ	فیلڈ ورکر	02	ڈی او زراعت ہنگو	---
24	رشید خان	فیلڈ ورکر	02	ڈی او زراعت ہنگو	---
25	خیال شاہ	فیلڈ ورکر	02	ڈی او زراعت ہنگو	---
26	میناب شاہ	فیلڈ ورکر	02	ڈی او زراعت ہنگو	---
27	احسان علی	فیلڈ ورکر	02	ڈی او زراعت ہنگو	28 مئی 2009 کو اغواء ہوا ہے، ابھی تک لاپتہ ہے
28	قائم علی	فیلڈ ورکر	02	ڈی او زراعت ہنگو	---
29	عصمت علی	فیلڈ ورکر	02	ڈی او زراعت ہنگو	---
30	اشتیاق احمد	فیلڈ ورکر	02	ڈی او زراعت ہنگو	---
31	مقبول حسین	فیلڈ ورکر	02	ڈی او زراعت ہنگو	28 مئی 2009 کو اغواء ہوا ہے، ابھی تک لاپتہ ہے
32	رضاء اللہ	فیلڈ ورکر	02	ڈی او زراعت ہنگو	---

(ii) مذکورہ دفتر کی ترقیاتی مد میں برائے سال 09-2008 فارمر فیلڈ سکولز کے قیام کیلئے ترقیاتی فنڈ محکمہ زراعت شعبہ توسیع نے دو فیلڈ سکولوں کیلئے فراہم کیے ہیں، نیز شعبہ توسیع حیوانات اور محکمہ اصلاح آبپاشی نے ترقیاتی کام کئے ہیں جن کی تفصیل درج ذیل ہے:

DETAILS OF WORK IN DISTRICT HANGU

1. Livestock & Dairy Development Department

(a) Animal's treatment = 54668
(b) Vaccination of animals = 18000
(c) Vaccination of poultry = 52500
(d) Artifical insemination = 6355

2. Water Management Department

S.No.	Name of Scheme	Location	Verified Cost (Rs)	Date of comletion
01	Sultan Akbar TW.W/C	Shna Warhi	498551	27-09-2008
02	Mehboob Shah CC.W/C	Tora Warhi	3669735	27-09-2008
03	Zarwar No.2 TW W/C	Tora Warhi	300558	27-09-2008
04	Ahsan Khel CC W/C	Tora Warhi	1290671	27-09-2008
05	Rehman Sh No.2 TW-W/C	Tora Warhi	381049	27-09-2008
06	Muhammad Shah TW.W.C	Chamba Gul	222847	30-10-2008
07	Azim Gul TW.W/C	Uch Bazar	182234	30-10-2008
08	Wahid Gul TW.W/C	Uch Bazar	136896	30-10-2008
09	Momin TW.W/C	Jadid Banda	1275990	30-10-2008
10	Muhammad Zahir TW.W/C	Tora Warhi	300558	30-10-2008
11	Shafqatullah TW.W/C	Doaba	130721	29-11-2008
12	Zahid Hussain TW.W/C	Shna Warhi	341536	29-11-2008
13	Kamal TW.W/C	Mala Khelo Kalli	96464	29-11-2008
14	Ali Akbar TW.W/C	Shaho Wam	237642	29-11-2008
15	Hashim Ali TW.W/C	Raeesan	167740	29-11-2008
16	Pir Bad shah TW.W/C	Warasta	149843	29-11-2008

(iii) ان فنڈز میں سے ایک ایک فارمر فیلڈ سکول ضلع ہنگو کے دونوں تحصیلوں میں قائم کر کے تقریباً پچاس پچاس ہزار روپے خرچ کیے گئے ہیں۔ ضلع ہنگو کی دونوں تحصیلوں میں مساوی ترقیاتی کام ہوئے۔

جناب سپیکر: سپلیمنٹری سوال پکښے شته دے ؟

مفتی سید جانان: دیکښے جی یو خو زۀ دا گزارش کوم، دا اسمبلی ډیر معزز فلور دے ، دا خو جی جوابونو کښے ډیر د غلط بیانئ نه کار اغستلے شوے دے۔ دیکښے دا کوم جواب چه راغلے دے ، زۀ پخپله دغه دفتر ته دوه ځلے لاړ یم او ټیلیفون چه ورته اوکړے نو چوکیدار نه علاوه دیکښے هیڅ څوک نه وی او دلته ئے مونږ ته ټول تفصیل لیکلے دے چه دا خلق ورکښے موجود دی۔ زۀ دا حلفیه طور وایم چه دا غلط بیانی شوے ده جی۔

جناب سپیکر: مفتی صاحب! دا خو ټولو ډیپارټمنټس ته معلومه ده چه دلته غلط بیانی اوکړی یا غلط جواب راولیږی نو شپږ میاشتے قید دے پکښے۔ دا تاسو Pinpoint کړئ چه کوم ځائے غلطی وی۔

مفتی سید جانان: زۀ جی پخپله لاړ یم دغے دفتر ته، دا ما ته لیکی کنه۔۔۔۔

جناب سپیکر: ما وئیل، ستاسو د پاره وایو کنه چه ستاسو په خبره ایکشن واغستلے شی۔

مفتی سید جانان: دیکښے جی دوئ لیکلی دی کنه چه "*مذکورہ دفتر میں تعینات عملے کی کل تعداد32 ہے،ان کے نام،عہدے وغیرہ برائے سال09-2008کی تفصیل منسلک ہے،ای ڈی او زراعت ہنگو کی رپورٹ کے مطابق عملے کی حاضری تسلی بخش ہے*"، زۀ وایم چه دا سوال نه دے تسلی بخش۔ که تسلی بخش وی نو د دے سره د د هغوی چه کومه سالانه حاضری ده نو دغه د ورسره لف شی، دے سره کوم دے ؟ نشته ورسره جی۔ زۀ پخپله لاړ یم جی، دفتر ته ورغلے یم، یو چوکیدار ورکښے وی، بل هیڅ څوک ورکښے نه وی۔ ماصل خان صاحب جی، د دۀ یو کال اوشو چه په چھټئ باندے دے ،د دۀ ریټائرمنټ شوے دے ، د هغه په ځائے باندے څوک دی اوسه پورے چه دا مونږ ته وائی چه پوره دی؟ غلط بیانی نه کیږی؟ د دۀ په ځائے باندے څوک راغلے دی جی اوسه پورے ؟

Mr. Speaker: Honourable Minister for Agriculture ji.

وزیر زراعت: جناب سپیکر صاحب، مفتی صاحب اووئیل چه دیکښے د غلط بیانئ نه کار اغستلے شوے دے او څنگه چه تاسو دا رولنگ ورکړو، کوم چه تاسو نشاندهی اوکړه، مفتی صاحب د اوس نشاندهی اوکړی، زۀ اوس

انکوائری مقرر وومه او دا مفتی صاحب به پکښے ممبر وی۔ که چا غلطی کړے ده نو هغه ته به سزا ملاویږی۔

جناب سپیکر: مفتی صاحب! دا اوس تاسو ته پاتے ده چه تاسو اوښایئ چه کوم څه ئے کړے وی، د هغے به باقاعده سزا ورکړے کیږی۔

مفتی سید جانان: زهٔ خو وایم چه او د کړلے شی انکوائری، جی او د کړلے شی۔ او جی او د کړلے شی۔

جناب سپیکر: ارباب صاحب! زمونږ معزز ممبر صاحب مطمئن نه شو۔ دا دوئ چه څه وائی، پکښے اوکړئ ورته چه دیکښے کومه غلطی ده۔ مفتی صاحب! کوم پوائنټ پکښے-----

مفتی سید جانان: زهٔ جی دا وایم چه منسټر صاحب ته به ټولے غلطیانے زهٔ اوښایم جی۔

جناب سپیکر: دا (ج) کښے (الف) جز ښائی۔

مفتی سید جانان: دیکښے جی ما لیکلی دی کنه:

"(ج) اگر (الف) و (ب) کے جوابات اثبات میں ہوں تو:

(i) مذکورہ دفتر میں کل کتنا عملہ تعینات ہے، ان کے نام، عہدہ اور ہر ایک کی سال 09-2008 کے دوران حاضریوں کی سالانہ رپورٹ کی تفصیل فراہم کی جائے"، ما جی دا وئیلی دی۔ دوئ چه کوم جواب راکړے دے، "ای ڈی او زراعت ہنگو کی رپورٹ کے مطابق عملے کی حاضری تسلی بخش ہے"، زما جی اعتراض په دغه ای ډی او باندے دے چه دے پخپله نه وی جی، د بل سړی تهٔ څنګه وائے مطلب دے چه څنګه به دا حاضری د دوئ تسلی بخش وی؟

جناب سپیکر: یو افسر هم نه وی ستاسو په خیال؟

مفتی سید جانان: نه وی جی، نه وی۔ زهٔ یقینی طور وایم چه نه وی۔ زهٔ دفتر ته لاړ یم جی نه وی۔ ټیلیفون اوکړئ نو چوکیدار ئے ساتلے دے، چوکیدار ټیلیفون اوچتوی، نور څوک ورته وائے نو وائی نشته دے، په چھټئ باندے دی۔

جناب سپیکر: ارباب صاحب! دا خو داسے ده چه دوئ خپله، دا د محکمے جواب چه دے نو دیکښے به تاسو څه اوکړئ؟

وزیرزراعت: جناب سپیکر صاحب! ما خو تاسو ته اووئیل۔۔۔۔

جناب سپیکر: دا خو ډیر معزز رکن دے او د دروغو سړے نه دے جی نو چه دوئ وائی نو۔۔۔۔

وزیرزراعت: ما د پاره چه څومره۔۔۔۔

جناب سپیکر: (قہقہہ) په ګپ شپ ئے نه شئ دغه کولے جی۔

(تالیاں)

وزیرزراعت: تاسو رولنګ هم ورکړو جی، ما د پاره مفتی صاحب ډیر معزز او دومره قابل احترام شخصیت دے چه زما په خیال د بل چا د پاره به دومره نه وی۔ زما ممبر دے جی، هغه زما د پاره د ټولو نه یعنی د هغه احترام کول پکار دی، چرته د حلقے ممبر خپل Constituency کښے، خپله ضلع کښے مؤثر نه وی نو بیا اسمبلی هم مؤثره نه وی، نو د دے د پاره زهٔ دا وایمه چه مولانا صاحب ته خو ما اووئیل چه د دوئ څه قسمه کمپلینټ وی، د هغے تحقیقات به کومه۔ که چا جرم کړے وی نو هغوی ته به سزا ورکړے کیږی۔

جناب سپیکر: بس دغه ئے اووئیل کنه جی چه د دفتر عمله ټوله غیر حاضر ده، بس په دیکښے ورته د انکوائرئ آرډر اوکړئ جی۔ مفتی سید جانان صاحب! بل سوال څه دے جی؟

مفتی سید جانان: سوال نمبر 976۔

* 976 ۔مفتی سید جانان: کیاوزیرزراعت ازراہ کرم ارشاد فرمائیں گے کہ:

(الف) آیا یہ درست ہے کہ 09-2008 کے دوران ضلع ہنگو میں محکمہ زراعت میں بھرتی کی گئی ہے;

(ب) اگر (الف) کا جواب اثبات میں ہو تو بھرتی شدہ افراد کے نام بمعہ میرٹ لسٹ اور کون کونسی پوسٹوں پر بھرتی کی گئی ہے، مکمل تفصیل فراہم کی جائے؟

ارباب محمد ایوب جان (وزیرزراعت): (الف) جی ہاں۔

(ب) (الف) کا جواب اثبات میں ہے۔ بھرتی شدہ افراد کے نام بمطابق فہرست خالی آسامیاں بمعہ میرٹ لسٹ ایوان میں پیش کی گئی جس کی تفصیل اسمبلی لائبریری میں ملاحظہ کی جاسکتی ہے۔

جناب سپیکر: بل څه سوال پکښے شته جی؟

مفتی سید جانان: مطمئن یم۔ بس جی د دے نہ مطمئن یم۔

جناب سپیکر: شکریہ۔ بل سوال، بل کوم یو دے ؟

مفتی سید جانان: یو منٹ جی، دا جی 1015 دے۔

جناب سپیکر: جی۔

* 1015 ۔ مفتی سید جانان: کیاوزیر لائیوسٹاک ازراہ کرم ارشاد فرمائیں گے کہ:

(الف) آیایہ درست ہے کہ ضلع ہنگو میں محکمہ لائیوسٹاک اینڈ ڈیری ڈیویلپمنٹ کا دفتر موجود ہے؛

(ب)اگر(الف)کاجواب اثبات میں ہوتو:

(i) مذکورہ دفتر میں کل کتنی منظور شدہ آسامیوں پر لوگ تعینات ہیں، ان کے نام، عہدہ، گریڈ وائز تفصیل فراہم کی جائے؛

(ii) 09-2008 کے دوران مذکورہ محکمہ میں جو بھرتیاں کی گئی ہیں، بھرتی شدہ افراد اور غیر بھرتی شدہ افراد کے نام، ولدیت، سکونت مکمل لسٹ بمعہ ٹیسٹ انٹرویو اور حاصل کردہ نمبروں کی تفصیل بھی فراہم کی جائے؟

حاجی ہدایت اللہ خان(وزیر امور حیوانات): (الف) جی ہاں، ہنگو میں ڈسٹرکٹ لائیوسٹاک افسر کا دفتر موجود ہے۔

(ب) (i) مذکورہ دفتر میں کل منظور شدہ آسامیوں کی تعداد 43 ہے جس کی تفصیل درج ذیل ہے:

نمبر شمار	نام عہدہ	سکیل	آسامیوں کی تعداد
01	ضلعی لائیوسٹاک آفیسر	18	1
02	ویٹرنری آفیسر (ہیلتھ)	17	5
03	آفس اسسٹنٹ	14	1
04	فیمیل لائیوسٹاک سپروائزر	11	1
05	سینیئر کلرک	9	1
06	جونیئر کلرک	7	1
07	ویٹرنری اسسٹنٹ	6	17
08	ڈرائیور	4	1

09	چوکیدار	1	6
10	بہشتی	1	3
11	چوکیدار / بہشتی	1	2
12	بہشتی / خاکروب	1	3
13	سویپر	1	1
ٹوٹل		---	43

(ii) 2008-09 میں ضلع ہنگو میں بھرتی شدہ اور غیر بھرتی شدہ افراد کی مکمل تفصیل درج ذیل ہے:

بھرتی شدہ افراد کی تفصیل

نام	ولدیت	سکونت	عہدہ	حاصل کردہ نمبر
عبدالشکور	عبدالکریم	ضلع ہنگو	ویٹرنری اسسٹنٹ	72
گل نواز	رب جہاں	ضلع ہنگو	چوکیدار	85
ثناب گل	رحیم گل	ضلع ہنگو	چوکیدار	85

غیر بھرتی شدہ افراد کی تفصیل

نام	ولدیت	سکونت	حاصل کردہ نمبر
محمد عابد	محمد علی شاہ	ضلع ہنگو	50
محمد طفیل	خان محمد	ضلع ہنگو	48
رشید خان	نواب خان	ضلع ہنگو	60
خائستہ گل	عجب گل	ضلع ہنگو	50
اکبر دین	نیاز دین	ضلع ہنگو	46
منیر رحمان	عزیز رحمان	ضلع ہنگو	44
خالد زمان	زمان خان	ضلع ہنگو	48
فیصل ندیم	رب جہاں	ضلع ہنگو	40
طارق رحیم	خواجہ محمد خان	ضلع ہنگو	55
جمشید خان	گل ثواب خان	ضلع ہنگو	20

مومن خان	میر عجب خان	ضلع ہنگو	20

جناب سپیکر: بل سوال پکښے څه شته سپلیمنټری؟

مفتی سید جانان: دیکښے خو جی که منسټر صاحب څه دغه کوی، زۀ خو بس مطمئن به ووم خو پوره نه یم جی۔ دوئ وائی، لکه د زراعت دفتر کښے څنګه معامله ده جی نو هم هغه شانتے دا معامله ده خو که منسټر صاحب مهربانی اوکړی او ما ته یقین دهانی راکړی نو انشاء الله بیا به زۀ مطمئن یمه۔

جناب سپیکر: جناب منسٹر لائیو سٹاک، ہدایت اللہ خان صاحب۔ (قہقہہ)

وزیر برائے امور حیوانات: ډیره مهربانی، سر۔ مفتی صاحب زمونږ مشر دے جی او واقعی ده زۀ خو هر وخت حاضر هم یم، آفس هم زمونږ کهلاؤ وی خو که بیا هم دے راغلے وی او نه ووم نو معافی غواړو او انشاء الله چه دوئ ته به داسے څه مسئله آئنده د پاره نه وی او دا کوم څه چه دوئ وائی، په دے باندے که څه خبره کول غواړی نو مونږ حاضر یو۔

جناب سپیکر: محترمہ زبیدہ احسان بی بی۔ سوال نمبر څه دے جی؟ 1017، محترمہ زبیدہ احسان بی بی صاحبہ کا مائیک آن کریں۔ جی سوال نمبر څه دے جی؟

بیگم زبیدہ احسان: سوال نمبر 1017۔

جناب سپیکر: جی۔

* 1017 ۔ بیگم زبیدہ احسان: کیا وزیر خوارک ازراہ کرم ارشاد فرمائیں گے کہ:

(الف) آیا یہ درست ہے کہ محکمہ بازاروں میں فروخت ہونے والے گوشت کی کوالٹی چیک کرتا ہے;

(ب) آیا یہ بھی درست ہے کہ کم عمر بچھڑوں کو ذبح کر کے ان کے گوشت کو چھوٹا ظاہر کر کے فروخت کیا جارہا ہے;

(ج) اگر (الف) اور (ب) کے جوابات اثبات میں ہوں تو محکمہ نے تاحال کتنے دکانداروں کو اس سلسلے میں جرمانہ کیا ہے، نیز اس کے تدارک کیلئے کیا اقدامات کئے گئے ہیں؟

حاجی ہدایت اللہ خان (وزیر امور حیوانات): (الف) جی ہاں، محکمہ لائیو سٹاک کا عملہ انتہائی مستعدی سے سلاٹر ہاؤس کے علاوہ بازاروں میں بھی وقتاً فوقتاً گوشت کی کوالٹی چیک کرتے ہیں۔

(ب) جی نہیں۔

(ج) محکمے کے عملے نے 245 قصابوں کے خلاف چالان داخل کیے ہیں، نیز نئے نظام کے تحت ڈسٹرکٹ کوآرڈی نیشن آفیسر ز صاحبان اس سلسلے میں تیزی سے اقدامات کر رہے ہیں۔ بہت جلد اس کے نتائج برآمد ہونگے۔

جناب سپیکر: بل څه سوال پکښے شته دے جی؟

بیگم زبیدہ احسان: جی سوال پکښے دا دے، دوئ خو ما له جواب دا سے را کړے دے چه مونږه لکه د دے چیکنگ هم کوؤ، هغے باندے خو زما تسلی نشته ځکه چه کوم حالات زمونږ د بازارونو دی نو هغه داسے نه دی چه مونږ په هغے باندے تسلی اوکړو چه دوئ چیکنگ کوی یا چا ته جرمانه شوے ده۔

جناب سپیکر: جی، جی۔

حاجی قلندر خان لودھی: جناب سپیکر صاحب!

جناب سپیکر: حاجی قلندر خان لودھی صاحب۔

حاجی قلندر خان لودھی: "آیا یہ درست ہے کہ کم عمر بچھڑوں کو ذبح کر کے ان کے گوشت کو چھوٹا ظاہر کر کے فروخت کیا جاتا ہے" تو یہ کہتے ہیں کہ "جی نہیں"، جی نہیں یہ کہتے ہیں تو پھر ممبر نے یہ پوچھا ہے کہ "اگر (الف) اور (ب) کے جوابات اثبات میں ہوں تو محکمہ نے تاحال کتنے دکانداروں کو اس سلسلے میں جرمانہ کیا، نیز اس کے تدارک کیلئے اقدام کیے ہیں کہ نہیں" تو پھر آگے یہ ایڈمٹ کرتے ہیں کہ محکمے کے عملے نے 245 قصابوں کے خلاف چالان داخل کئے ہیں"، ایک جگہ کہتے ہیں کہ نہیں، بالکل نہیں ہے اور دوسری جگہ کہتے ہیں کہ نہیں، 245 قصابوں کو ہم نے جرمانہ کیا، تو یہ کیسا جواب ہوا، جناب سپیکر؟

جناب سپیکر: جی آنریبل منسٹر صاحب۔

جناب محمد علی خان: جناب سپیکر!

جناب سپیکر: محمد علی خان! تاسو هم قصابانو پسے لګیدلی یئ؟

جناب محمد علی خان: او جی، دا ډیره لویه مسئله ده جی۔

جناب سپیکر: جی۔

جناب محمد علی خان: په چارسده کښے غټه غوښه په 165 روپئ کلو ده او په شبقدر کښے په 240 روپئ ده۔ هم دغه واړهٔ واړهٔ مال حلالوی او په دغه 240 روپئ کلو

باندے ئے خلقو له ورکوی۔ دغه راشی، چرته میاشت کښے یو ځل چهاپه اووهی، درے سوه او دوه سوه ئے جرمانه کړی او خبره ختمه، نو زۀ هم دا عرض کومه چه دا قیمت څنګه په چارسده کښے 165 روپئ کلو دے نو دا د شبقدر کښے هم شی۔ شبقدر څه پیرس نه دے او نه دا ملک څه د بل ځائے دے چه دومره لنډ ځائے کښے د دومره قیمت فرق دے۔

جناب محمد زمین خان: جناب سپیکر!

جناب سپیکر: جی، سپلیمنټری سوال پکار دے جی۔

جناب محمد زمین خان: جی سپلیمنټری دے سر، خو-----

جناب سپیکر: سپلیمنٹری سوال۔

جناب محمد زمین خان: جی سر۔ په دے کوئسچن نمبر ون کښے دوئ وائی چه "جی ہاں، محکمہ لائیو سٹاک کا عملہ انتہائی مستعدی سے سلاٹر ہاوسز کے علاوہ بازاروں میں بھی وقتاً فوقتاً گوشت کی کوالٹی چیک کرتے ہیں"، نو دا (ج) ته راشو جی چه "اگر (الف) اور (ب) کے جوابات اثبات میں ہوں تو محکمہ نے تاحال کتنے دکانداروں کو اس سلسلے میں جرمانہ کیا ہے"، د دے په جواب کښے وائی چه "محکمے کے عملے نے 245 قصابوں کے"، په ټوله صوبه کښے جی په ثابت کال کښے صرف 245 کسان جرمانه شوی دی یا سزا شوی دی، ثابته صوبه ده او دوئ وائی چه یره ډیر په مستعدئ سره محکمه کار کوی او چیک کیږی، نو آیا په دے څلورو ضلعو کښے صرف 245 کسان داسے وو چه هغوی د کوالټی دغه نه ساتله؟

جناب سپیکر: جی۔

جناب محمد زمین خان: دا ډیره اهم او د فوری نوعیت-----

جناب سپیکر: وزیر صاحب، هدایت الله خان صاحب، دا تاسو ولے نور قصابان پریښی دی او صرف 245 مو دغه کړی دی؟

وزیر برائے امور حیوانات: جناب سپیکر صاحب، زۀ به د اول نه د دے سوال دغه ځکه اوکړمه چه د زمین صاحب خو پکښے وروستو راغے، زمکه لاندے وی او آسمان د پاسه وی، نو په دیکښے جی قلندر خان لودهی صاحب د دے دویم نمبر

دغه خبره کړے ده چه تاسو د دے جواب په "*نہیں*" کښے ورکړے دے نو بیا مو وروستو دا جرمانے څنګه کړے دی؟ نو جواب خو د هغے په "*نہیں*" کښے هلته برابر دے خو دلته کښے لاندے چه کوم کمزوری دغه دی یا داسے دی چه د هغوی غوښه خرابه وی یا دغه وی نو هغه مونږه جرمانه کړی دی، هغه قصابان مونږ جرمانه کړی دی، هغوی نه خو مونږه لکه بچ‌ږے، په سلاټر هاؤس کښے زمونږ چه کوم ډاکټر صاحب وی نو هغه باقاعده د هغے معائنه کوی او هغه پرے سټیمپ لګوی، که فرض کړه د بهر نه چا داسے دغه کړے وی چه هغوی حلاله کړے وی او راغلے وی بازار کښے نو د هغوی خلاف باقاعده کارروائی شوے ده او دا هم جرمانه شوی دی۔ د دے نه علاوه په دیکښے زمونږ سره، یواځے زمونږ محکمه نه ده چه یره ګنی مونږه یو، په دیکښے د محمد علی صاحب چه دا کوم سوال دے نو دا د پرائس کمیټۍ سره منسلک دے ځکه او دا د هغوی کار دے چه قیمت کنټرول کړی، هغوی د په هغوی باندے باقاعده نرخنامے آویزان کړی، د هغوی چیکنګ اوکړی او چه کوم سړی سره نرخنامه نشته نو چه د هغے نرخنامے مطابق هغوی له چالان ورکړی او جرم دکړی۔ دویم په دیکښے جی زمونږ سره باقاعده لوکل ګورنمنټ هم شامل دے، زمونږ چه کوم ټی ایم اوز وغیره دی یا څه دی نو دا د هغوی په ذمه داریٔ کښے هم راځی او اصل کښے دا سوال چه شوے دے نو دا د محکمه خوراک نه شوے دے چه آیا محکمه خوراک دا کوی؟ نو هغه هم راسره پکښے ځان شراکت دار ګڼړی چه مونږه هم پکښے ګنی ستاسو سره ملګری یو، نو دا دغه چه کوم دے نو-----

__جناب سپیکر:__ *شازی خان! آدھا جواب آپ نے دینا ہے، محکمہ خوراک بھی* Involve *ہے۔*

__وزیر برائے امور حیوانات:__ *اصل میں،* دے خو ترے مونږه دغه کړے دے او ځان مو ورته مخامخ کړے دے ځکه دا پریږده چه دا دغه، په مونږ باندے دا ګولۍ رااورغوځیږی۔

__جناب سپیکر:__ *یہ اچھے اچھے جانور آپ افغانستان بھیج رہے ہیں اور جولاغر ساوہ ہے۔*

__وزیر امور حیوانات:__ زمین خان چه کوم دے نو دهٔ خو هسے پرے یو سوال کړے دے، ښه ملګرے دے او زما کلی وال هم دے خو چه-----

(قہقہے)

جناب سپیکر: جی سید مفتی۔۔۔۔

وزیر برائے امور حیوانات: خو چه 245 کسانو ورانے کړے دے نو د 245 نه ئے مونږه ځنګه زیات کړو چه بس اولګو چه نه دا سم هم ورسره جرمانه کړو چه د دۀ تعداد پوره شی؟ نو هغه شان مو د املوکو په تول کښے نه دی کړی لکه چه یو سړے وو، املوک ئے خلے ته اچولے وو نو هغے چغ چغ کولو، ګونګټی وه پکښے، نو هغه ورته اووئیل چه چغیږه مه، د آملوکو په تول کښے راغلے یے خورم به د، نو هغه شانتے کار مو نه دے کړے، د آملوکو په تول کښے مو نه دی کړی او نور باقی چه کوم دے انشاء اللّٰه ټهیک ټهاک مو برابر، چه څومره خلقو غلطیانے کړے دی نو هغه مو جرمانه کړی دی۔ دا دی ورسره چالانونه هم شته دے او جرمانے هم ورسره شته دے، جناب سپیکر صاحب۔

جناب سپیکر: جی۔

(شور)

جناب محمد زمین خان: جناب سپیکرا دا سوال د فوډ والا نه شوے دے، دا خو د فوډ والا ذمه داری ده خو اصل کښے دا د کوانټټی یا د نرخ خبره نه ده شوے۔ دے سوال کښے د کوالټی دغه شوے ده چه دا کوالټی ټهیک نه ده، نو کوالټی خو به دوئ چیک کوی، هغه خو ټی ایم اے یا دغه نه شی کولے۔ سپشلسټ خو دوئ سره وی، دا خو د لائیو سټاک سره وی، دغه سره خو سپشلسټ نشته د کوالټی چیک کولو د پاره، نه د ټی ایم اے سره وی او نه د فوډ ډیپارټمنټ سره وی، نو دا ذمه واری Basically د دوئ ده او د یو قانون حواله ئے هم ورنکړه چه د کوم قانون لاندے دا د ټی ایم اے ذمه داری ده او د کوم قانون تحت دا د فوډ ډیپارټمنټ ذمه داری ده؟ نو لهذا مهربانی د اوکړی او مونږ ته د دا قانون اوښائی چه د هغے قانون تحت مونږ د دغه محکمو نه تپوس اوکړو چه د هغوئ کارکردګی څه ده؟ ډیره مهربانی، شکریه۔

وزیر برائے امور حیوانات: سپیکر صاحبا دا زمین صاحب چه کومه خبره کوی نو اصل کښے دا ده چه دا جرمانے اکثر په دے کیږی چه د حلالے ورځ نه وی، لکه

زمونږه د منګل او د بدھ په ورځ باندے حلالے بندے دی، نو هغه خلق پکښے د منګل او په بدھ مونږ جرمانه کړو۔ زمونږ په علاقه کښے مونږه Exempt يو، زمونږ په ځائے کښے د منګل او د بدھ خبره نشته۔ دۀ ته پته ځکه نه لګی چه څوک جرمانه شوی نه دی، که هلته کښے دا پابندی د منګل او د بدھ په ورځ په دير او سوات کښے اولګوله ملاکنډ ډويژن کښے نو بيا به چه کوم دے تا ته ټهيک پته لګی چه څومره خلقو زياتے کړے دے؟ خو دلته چونکه په ښار کښے دغه کيږی او دۀ ته پته نه لګی نو په دے وجه باندے دے وائی۔

جناب سپیکر: مفتی سيد جانان صاحب۔ بل سوال نمبر څه دے جی؟

مفتی سید جانان: سوال نمبر920۔

* 920۔ کیاوزیر صحت ازراہ کرم ارشاد فرمائیں گے کہ:

(الف) آیایہ درست ہے کہ ٹل ہسپتال کو2008اور2009کے دوران ادویات اور دوسرے ضروری آلات فراہم کئے گئے ہیں;

(ب)اگر(الف)کاجواب اثبات میں ہوتو:

(i) مذکورہ عرصہ کے دوران ٹل ہسپتال کو جوادویات اور آلات فراہم کئے گئے ہیں،ان کی مکمل تفصیل فراہم کی جائے;

(ii)آیامذکورہ عرصہ کے دوران فراہم کردہ آلات اب بھی ہسپتال میں موجود ہیں،نیزفراہم کردہ ادویات سے کن لوگوں کاعلاج کیاگیاہے،تفصیل فراہم کی جائے؟

سید ظاہر علی شاہ(وزیرصحت): (الف) سال09-2008میں ٹل ہسپتال کو صرف ادویات فراہم کی گئی ہیں۔

(ب) (i) سترہ صفحات پر مشتمل ادویات کی تفصیل ایوان میں پیش کی گئی جوکہ اسمبلی لائبریری میں ملاحظہ کی جاسکتی ہے جبکہ آلات فراہم نہیں کئے گئے۔

(ii) فراہم کردہ ادویات سے جن لوگوں کا علاج ہوا،ان کامکمل ریکارڈاوپی ڈی رجسٹر میں درج ہے جبکہ ان کی تفصیل بیان کرنانا ممکن ہے۔2009-10کے دوران مبلغ30.456ملین روپے کے ضروری آلات کی خریداری جون2010ء میں مکمل ہوجائے گی۔

جناب سپیکر: Any supplementary? بل پکښے شته سوال؟

مفتی سید جانان: جی ضمنی سوال دا دے چه----

محترمہ نگہت یاسمین اورکزئی: سپیکر صاحب!

جناب سپیکر: هاں بی بی، او د ریږه لږ صبر۔

مفتی سید جانان: ما جی تپوس کړے دے چه د کومو مریضانو علاج د دغه دوایانو سره شوے دے نو د هغوی فهرست د مهیا کړے شی، دوایانو ډیمانډ څومره شوے دے، هغه شته خو چه چا ته ئے ورکړی دی، د هغوی نومونه نشته دے جی۔

جناب سپیکر: جناب آنریبل منسٹر فار ہیلتھ۔ دا خو ستا سوال دے۔

وزیر صحت: دوئ چه کوم سوال کړے دے جی نو هغے کښے خو مونږ جواب دوئ له ورکړے دے۔ هغے کښے دوئ Purchase of equipments وئیلے دے او Purchase of medicine ئے وئیلے دے نو Purchase of equipments لا نه د شوے او میډیسن چه دی، د 2009-10 د پاره چه کوم میډیسن پرچیز شوی دی نو هغه پندره لاکھ، پچهتر هزار روپئ وے چه هغه میډیسن پرچیز شوی دی د سول هاسپیټل ټل د پاره۔ کومه پورے چه د Equipments خبره ده نو تیس ملین دوئ ته Last year grant ورکړے شوے وو خو هغوی پرچیز نه کړے شول۔ دے کال کښے بیا هغوی ته مونږ تیس ملین ورکړی دی او هغه پرچیز به په دے څلور شپږو میاشتو کښے برابر شی۔ هغے کښے 6 million order already place شوے دے او چوبیس ملین به په دے کال کښے ټینډر کیږی، هغے باندے به Place کیږی۔

جناب سپیکر: جی مفتی جانان صاحب۔

مفتی سید جانان: زهٔ دا وایم صفا جی دیکښے ئے لیکلی دی چه "نیز فراہم کردہ ادویات سے کن لوگوں کا علاج کیا گیا ہے، تفصیل فراہم کی جائے"، زهٔ دا غواړمه چه د چا علاج شوے دے نو د هغه کسانو نومونه اوښایئ چه چا چا ته مو دا ورکړی دی؟ مخکښے جی په دے باندے زما یو کوئسچن راغلے وو که ستاسو یاد وی، دلته هغه بیا پاتے شول چه یو کس نوم ئے ورکښے لیکلے وو، چوبیس نومونه وو جی، هغه پیسو کښے بیا فرق وو۔ مونږ اووئیل چه دا دومره ډیرے روپئ په چوبیس کسانو

باندے خرچ شوی دی، د هغے خبرے خلاصیدو د پاره جی، زهٔ د جواب نه مطمئن نه یمه۔

<u>جناب سپیکر</u>: دوئ د بیمارانو تفصیل غواړی چه دا دومره ډیرے پیسے کوم بیمارانو، لسټ راته اوښایئ چه چا ته مو ورکړی دی؟

<u>وزیر صحت</u>: جی د دوئ خبره په خپل ځائے باندے، د دوئ سوال په خپل ځائے باندے خو دا ده چه یو کال کښے دوئ وائی، یکم جولائی 2009 نه تیس جون 2010 پورے څومره کسان راغلی دی، هغے کښے د څومره کسانو علاج شوے دے او دوائی په چا باندے خرچ شوے ده؟ دا خو پوره یو لوئے ایکسرسائز دے چه په مونږ باندے دوئ کوی۔ دوئ د لاړ شی هلته، زهٔ به هغوئ ډائریکټ کړم د دغه هاسپیټل ایډمنسټریشن او دوئ سره به کښینی او ورته به ټول اوښائی چه دا دا کسان دی۔ دا خو چه هغه شے پرنټ کیږی او بیا په خلقو باندے تقسیمیږی نو دا خو ډیر لوئے ایکسرسائز دے۔

<u>جناب سپیکر</u>: نه آنریبل منسټر صاحب، چه دوئ سوال کړے دے نو د دے ډیپارټمنټ فرض جوړیږی چه دوئ ته پوره مکمل تفصیل ورکړی۔ دوئ او پی ډی کښے هغه رجسټر نه Maintain کوی؟

<u>وزیر صحت</u>: Maintain کیږی جی خو هغه پوره د کال د پاره چه څوک، هلته روزانه او پی ډی کښے کم از کم چار سو، پانچ سو، سات سو کسان ډیلی راځی، اوس په 365 ورځو کښے به څومره کسان راغلی وی، دا تاسو پخپله Assessment کولے شئ۔ که هغه دومره لوئے لسټ غواړی نو مونږ ته هغه حساب سره ټائم پکار دے چه مونږ ورله لسټ تیار کړو او لسټ ورته Provide کړو۔

<u>جناب سپیکر</u>: جی مفتی صاحب۔

<u>مفتی سید جانان</u>: اصل کښے بنیادی خبره دا ده جی، دا مخکښے دغه اسمبلئ کښے ما ته جواب راکړے شوے وو، په چوبیس کسانو، نومونو باندے بتیس لاکھ روپئ خرچ شوے دی۔ بیا دلته کښے مسنټر صاحب وو نه نو ارشد عبدالله صاحب ما ته جواب راکړو۔ بیا تاسو وئیلی وو، ما درته وئیلی وو چه زهٔ دوئ نه نه یم مطمئن، هغے کښے ئے نومونه غلط لیکلی وو جی۔ که پینځه سوه وی، که

څلور سوه وی او که درے سوه کسان وی جی خو ما ته د د نومونو لسټ راکړے شی، هلته کښے جی لوئے خرد برد روان دے۔ سرکاری دوایانے عام مارکیټ کښے خرڅیږی او دا څومره دوایانے راغلے دی، څومره زرګونه روپئ راغلے دی او ما ته وائی چه او پی ډی ته لاړ شه جی۔ زهٔ چه او پی ډی ته ځم نو بیا دلته د سوال راوړو څه جواز دے؟ خو زهٔ به ټل ته ورشم او او پی ډی کښے به بیا تپوس اوکړم کنه جی۔

جناب سپیکر: یو منټ۔

محترمه نګهت یاسمین اورکزئی: جناب سپیکر صاحب! دے سلسله کښے د دوئ، په دے مد کښے خو زما ضمنی سوال نه دے خو Overall د صوبے د هسپتالونو په باره کښے دے۔ چونکه منسټر صاحب دلته ناست دے نو زهٔ دوئ ته دا خواست کومه چه زمونږ د او پی ډی حالات چه دی چه کله مونږ ایمرجنسی ته لاړ شو جناب سپیکر صاحب، نو دومره بد حالات دی چه په یو یو بیډ باندے پینځه پینځه مریضان پراته وی۔ هغه ورځ جناب سپیکر، ما پخپله یوه رشته داره د شپے په ټائم باندے بوتلے وه او پینځمه هغه Patient وه چه هغه پینځم Patient د څلورو کسانو سره یعنی څلورو Patients سره په یو بیډ باندے جناب سپیکر صاحب،۔۔۔۔

جناب سپیکر: او، دا خو ده جی۔ اودریږه، دا د مفتی صاحب جواب ورکړی، هغه هم بنه تکړه سوال راټینګ کړے دے۔ (قہقہہ) جی مفتی صاحب له جواب ورکړه۔

وزیر صحت: سپیکر صاحب! کوم دغه تاسو وایئ کنه، دوئ کوم جواب غوښتے دے نو د دے د پاره یا خو مونږ ته ټائم راکړئ چه مونږ ورله دا جواب پوره ورکړو چه په دے تین سو یا ساړھے تین سو ورځو کښے چه څومره کسان راغلی دی نو د هغے خو پوره یو لوئے تفصیل پکار دے کنه یا مونږ وایو چه فلانکی تاریخ باندے مسماة فلانکئ راغلے وه او دے ته دومره میډیسن ملاؤ شول، نو دا خو د یو کال تفصیل دوئ غواړی نو ټائم خو به زمونږ لګی او که مونږ ته ټائم راکړے شو نو مونږ به پوره تفصیل دوئ ته حواله کړو۔ یو پندره بیس ورځے مونږ ته ټائم راکړئ۔

جناب سپیکر: نه چه دا دومره مو ورکړے وے چه دے میاشت کښے دومره راغلی دی، دے میاشت کښے دومره راغلی دی نو بیا به هم څه خو به د هغوی تسلی شوے وه۔

وزیر صحت: نه جی، هغه خو د سړی نوم غواړی جی۔ خالی دا نه غواړی چه څومره سړی راغلی وو۔ د سړی نوم غواړی سره د هغه۔۔۔۔۔

جناب سپیکر: مفتی صاحب! ستاسو پکښے په کوم ځائے شک دے ؟

مفتی سید جانان: زما جی دیکښے شک دے، زهٔ دا وایمه چه دا شے صحیح نه تقسیمیږی جی۔ زهٔ نه هسپتال ته لاړ یم او نه مے د یوے روپئ علاج کړے دے خو زهٔ دا وایم چه دیکښے خیانت کیږی خیانت۔ غریب سړی ته نه رسی، که رسیږی مطلب تاسو انصاف اوکړئ، خو نه رسیږی ورته جی۔ زهٔ د دغه وجه نه دا خبره کوم چه یو دغه د ورکښے مقرره شی چه مونږ ته صحیح تسلی بخش جواب راکړی۔

جناب سپیکر: داسے ولے نه کوئ جی؟ نه مفتی صاحب، دا خو دوه ممبران دی هلته ټول خو د دوئ کمیټی پکښے جوړه کړئ چه د دغه هسپتال نګرانی دوئ پخپله کوی کنه۔

وزیر صحت: بالکل د اوکړی، ما ته خو پرے اعتراض نشته خو داسے ده چه دوئ کوم نومونه غواړی، که لږ ټائم مونږ ته ملاؤ شی نو مونږ به هغه نومونه دوئ ته Provide کړو۔

جناب سپیکر: نه، که هغه مشکل وی، دوئ خو دا هسپتال ټهیک کول غواړی، مقصد ئے دا دے چه امپرومنټ راشی، نو دوئ خو دغه دوه تنان دی خو هم دوئ ته وایئ چه هم د دوئ په نګرانئ کښے۔۔۔۔۔

وزیر صحت: مونږه هر یو څیز ته تیار یو، بالکل د کوی جی۔ بالکل د کوی جی، ما ته پرے څه اعتراض نشته جی۔

جناب سپیکر: مفتی صاحب! تاسو به ئے نګرانی کوئ جی، ستاسو سره بل عتیق ممبر دے، که څوک ممبر دے؟ تهٔ او عتیق خان، بس د دے خبرے لږ کمیټی د جوړه کړی جی۔

مفتی سید جانان: صحیح ده جی، مونږ د یکښے۔۔۔۔۔

جناب سپیکر: سید جعفر شاہ صاحب۔ سید جعفر شاہ صاحب، سوال نمبر 921 جی۔

* 921 ۔ جناب جعفر شاہ: کیاوزیر صحت ازراہ کرم ارشاد فرمائیں گے کہ:

(الف) آیا یہ درست ہے کہ ہومیوپیتھک ڈگری رکھنے والے ڈاکٹروں کو ضلعی ہیڈ کوارٹر ہسپتالوں میں تعینات کیا جاتا ہے؛

(ب) اگر (الف) کا جواب اثبات میں ہو تو مذکورہ ڈاکٹروں کا سروس سٹرکچر اور مراعات کی تفصیل فراہم کی جائے؟

سید ظاہر علی شاہ (وزیر صحت): (الف) جی ہاں، صوبہ سرحد کے تمام ضلعی ہیڈ کوارٹر ہسپتالوں میں ہومیوپیتھک ڈاکٹروں کو تین سالہ اے۔ڈی۔پی (10-2007) سکیم کے تحت مئی 2007ء میں تعینات کیا گیا ہے جبکہ اس سکیم کا دورانیہ جون 2010ء میں ختم ہو رہا ہے۔

(ب) چونکہ یہ ایک اے ڈی پی سکیم ہے، اسلئے اب تک اس کی سروس سٹرکچر نہیں بنی۔

Mr. Speaker: Any supplementary ji?

جناب جعفر شاہ: دیکښے دوئ وائی چه دا اے ډی پی سکیم وو او 2010ء کښے ختم شو، د دے ډیرے زیاتے فائدے وے نو دا Continue نه شی کیدے؟ This is my question. Can't we continue it further? دا د 921 هومیوپیتهک ډاکټرز د اپوائنټمنټس باره کښے دے۔

Mr. Speaker: Honourable Minister for Health, please.

وزیر صحت: دوئ چه کوم سوال کړے دے جی، دا مونږه یو پراجیکټ په 2007 کښے شروع کړے وو او په هغے کښے په ډسټرکټ هیډکوارټر هسپتالونو کښے یو د طب سړے او یو د حکمت سړے د حکماء نه مونږ هلته لګولے وو، لکه مونږه هغه شے سټارټ کړے وو نو د هغے Expiry په تیس جون 2010ء باندے وه، نو هغه پراجیکټ ختمیدو په تیس جون باندے او زمونږ دا پروګرام وو چه دا خلق به وی، دا پراجیکټ خو ختم شو خو دا به په بجټ سائډ، ریګولر سائډ باندے راولو او د

دے نہ پس د هغوی خلق تلی دی کورټ ته او کورټ ته په دے Plea باندے تلی دی چه زمونږ دا سروس د ریګولرائز شی او ریګولرائز دغسے کیدے نه شی څنګه چه دوئ غواړی۔ هغه ریګولرائز دغسے کیدے شی چه مونږه د هغوی په تیس جون باندے Termination، هغه کنټریکټ ئے ختم شی نو د هغے نه پس به مونږ دا شے ایډورټائز کوؤ، هغوی د Apply اوکړی نومونږ به هغوی Accommodate کړو۔ ما هغوی سره مخکښے هم خبرے اترے کړے وے خو هغوی تلی دی کورټ ته، Now this subject is in court۔ مونږ دا غواړو چه دا طب او کوم هومیوپیتهک دے چه دا په هسپتالونو کښے وی او چه کله کورټ فیصله اوکړی نو هغے حساب سره به مونږ دا کسان انشاء الله، کورټ چه څنګه آرډر کوی نو مونږ به هغے حساب سره چلیږو۔

جناب سپیکر: جناب سید جعفر شاہ صاحب، بل سوال څه دے جی؟

جناب جعفر شاہ: دا 931 جی۔

جناب سپیکر: جی۔

* 931 ۔جناب جعفر شاہ: کیاوزیر صحت ازراہ کرم ارشاد فرمائیں گے کہ:

(الف) آیایہ درست ہے کہ حلقہ پی ایف 85 سوات میں ہسپتال، ڈسپنسریاں، بنیادی مراکز اور دیہی مراکز صحت موجود ہیں;

(ب) آیایہ بھی درست ہے کہ مذکورہ اداروں میں متعلقہ عملہ اپنے فرائض سر انجام دے رہا ہے;

(ج) آیایہ درست ہے کہ مذکورہ اداروں میں خالی آسامیاں بھی موجود ہیں;

(د) اگر (الف) تا (ج) کے جوابات اثبات میں ہوں تو:

(i) حلقہ پی ایف 85 سوات میں مذکورہ اداروں کی تعداد بتائی جائے، نیز ان اداروں میں منظور شدہ آسامیوں کی تفصیل بھی فراہم کی جائے;

(ii) مذکورہ اداروں میں خالی آسامیوں کی تعداد بتائی جائے، نیز حکومت کب تک ان خالی آسامیوں پر تعیناتی کاارادہ رکھتی ہے، تفصیل فراہم کی جائے؟

سید ظاہر علی شاہ (وزیر صحت): (الف) جی ہاں، موجود ہیں۔

(ب) جی ہاں، متعلقہ عملہ اپنے فرائض سر انجام دے رہا ہے۔

(ج) جی ہاں، موجود ہیں۔

(د) (i) تفصیل درج ذیل ہے:

LIST OF HEALTH INSTITUTIONS PF.85 DISTRICT SWAT.

S. #	Name of Institution	Sanction	Filled	Vacant	Detail of vacant Post
01	BHU Gabral	8	8	-	-
02	CD Usho	6	6	-	-
03	CH Kalam	30	21	9	JCT(Pharmacy 6) (Radiology 1) (Dai 2)
04	BHU Laikot	8	8	-	-
05	CD Cham	3	3	-	-
06	BHU Bahrain	8	8	-	-
07	BHU Miandam	7	7	-	-
08	BHU Chail	8	8	-	-
09	BHU Tirath	8	8	-	-
10	BHU Fatehpur	8	8	-	-
11	CH Madyan	59	57	2	(Radiology 1) Ward Orderly 1
Total		153	142	11	-

(ii) درج بالا لسٹ میں تمام صورتحال واضح کر دی گئی ہے، گیارہ آسامیاں نچلے گریڈ کی خالی ہیں جن کو جلد پر کر دیا جائے گا۔

جناب سپیکر: بل څه سوال پکښے شته؟

جناب جعفر شاه: او جی او۔ جی دیکښے دا شته چه تقریباً بیس پوستونه په مختلفو هیلتھ یونٹس کښے یا هسپتال کښے تر اوسه پورے خالی دی، I would like چه دا به کله ډک شی جی ځکه assurance from the honourable Minister چه ډیره مسئله ده۔

Mr. Speaker: Honourable Minister for Health, please.

وزیر صحت: سپیکر صاحب، دا ډیره زړه مسئله ده، دا میډیکل آفیسرز والا، هغه ډاکټرانو والا، تاسو په دے باندے کمیټی هم کښینولے وه۔ بیا یوه بله کمیټی په هغے باندے کار کوی لګیا ده چه د پوسټنګ/ټرانسفرز کومے مسئلے دی، دا د هغے سره Related ده۔ په دیکښے Mostly چه دی، هغه میډیکل آفیسرز دی، ډاکټران دی پکښے، څلور پینځه کسان چه دی، هغوی دا دی فارمیسی ټیکنیشنز، داسے څوکیدار، هغه خو Within a month به Fill شی خو تر کومه پورے چه هغه پالیسی د ډاکټرانو د پوسټنګ/ټرانسفر فائنلائز شوے نه وی نو په دے باره کښے زۀ څه داسے خبره نه شم کولے چه دا به کله اوشی او کوم هغه۔۔۔۔

جناب سپیکر: سکندر خان! هغے نه څه جوړ شو جی؟

جناب سکندر حیات خان شیرپاؤ: عبدالاکبر خان، د هغوی سره ده جی۔

جناب سپیکر: نو هغه یواځے دے که تاسو هم ورسره یئ؟

جناب عبدالاکبر خان: جناب سپیکرا هغه هر څه تیار دی، It is ready and it will be presented in this session.

جناب سپیکر: د جعفر شاه صاحب مسئله به د دے سره تړلے وی چه۔۔۔۔

جناب عبدالاکبر خان: دے سیشن کښے به انشاء الله تعالیٰ مونږه راوړو۔

جناب سپیکر: چه خامخا ئے راوړئ جی۔ Again Jaffar Shah Sahib، بل سوال څه دے جی؟

Mr. Jafar Shah: 932.

جناب سپیکر: جی۔

* 932 ۔جناب جعفر شاہ: کیا وزیر صحت ازراہ کرم ارشاد فرمائیں گے کہ:

(الف) آیا یہ درست ہے کہ پیپلز ورکس پروگرام کے تحت پورے صوبے میں سول ڈسپنسریوں کیلئے عمارات تعمیر کی گئی ہیں;

(ب) اگر (الف) کا جواب اثبات میں ہو تو آیا مذکورہ عمارات استعمال میں لائی گئی ہیں، اگر نہیں تو وجوہات بتائی جائیں: نیز حکومت مذکورہ عمارات کو استعمال میں لانے کا ارادہ رکھتی ہے، تفصیل فراہم کی جائے؟

سید ظاہر علی شاہ (وزیر صحت): (الف) جی ہاں، پیپلز ورکس پروگرام کے تحت صوبہ خیبر پختونخوا میں کئی ڈسپنسریوں کی تعمیر شامل تھی۔

(ب) مذکورہ ڈسپنسریاں استعمال میں نہیں لائی گئی ہیں جن کی وجوہات مندرج ذیل ہیں:

(1) منظور شدہ آسامیوں کی عدم دستیابی۔

(2) منظور شدہ آسامیوں کیلئے فنڈز کی عدم دستیابی۔

(3) نامکمل عمارات۔

(4) نامکمل عمارات کیلئے فنڈز کی عدم فراہمی۔

مذکورہ تمام ڈسپنسریوں کو استعمال میں لانے کی غرض سے سالانہ ترقیاتی پروگرام 11-2010 میں ایک سکیم نمبر 217، "Rehabilitation of Feasible Health Outlets constructed under Peoples Works Program and Senator Funds" شامل کی گئی ہے اور رواں مالی سال میں تیس ملین روپے اس سکیم کیلئے مختص کئے گئے ہیں۔ مزید یہ کہ مذکورہ سکیم فی الحال اے ڈی پی 11-2010 کی نئی سکیموں پر پابندی کیوجہ سے تعطلی کا شکار ہے۔ جونہی پابندی اٹھائی جائے گی تو مذکورہ سکیم کے پی سی ون کو پراسس کیا جائے گا۔

جناب جعفر شاہ: تھینک یو، سر۔ دا جی د پیپلز ورکس پروگرام، ما خو د خپلے حلقے په باره کښے سوال کړے دے خو دا په ټوله صوبه خیبر پختونخوا کښے-----

جناب سپیکر: دا کوئسچن نمبر اوښایئ جی اول۔

Mr. Jafar Shah: 932.

جناب سپیکر: بل څه پکښے-----

جناب جعفر شاه: دیکښے جی په پوره صوبه کښے بلا عمارات جوړ شوی وو او هغه هم دغه شان پراته دی۔ که لږ غونډے مونږ په هغے خرچه اوکړو نو We can better utilize it for constructive purposes، زهٔ وایمه چه په دے باندے د حکومت غور اوکړی ځکه چه دوئ وائی چه مونږ څه نه شو کولے، I would like the honourble Minister to comment on it.

Mr. Speaker: Ji, honourable Minister for Health please.

وزیر صحت: شکریہ۔ جناب سپیکر! اس سلسلے میں یہ ہے کہ یہ کچھ لوگوں نے پورے صوبے میں ڈسپنسریز بنائی ہیں جن میں کچھ بنی ہیں، کچھ نہیں بنیں، کچھ آدھے سٹیج پہ ہیں، کسی کی چھت ہے اور کسی کی چھت نہیں ہے تو ہم نے 2010-11 کے بجٹ میں اس کیلئے Provision ڈالی تھی کہ جو ڈسپنسریز Incomplete ہیں اور یہ پراونشل گورنمنٹ نے نہیں بنائی، یہ ایم این ایز کے فنڈز میں سے بنی ہیں، سینیٹرز کے فنڈز میں سے بنی ہیں اور انہوں نے از خود Sites decide کئے ہیں، از خود انہوں نے یہ کام شروع کیا ہے اور ابھی تک یہ ہیلتھ ڈیپارٹمنٹ کی پراپرٹی نہیں ہے لیکن چونکہ ایک چیز بن چکی ہے اور یہ پیپلز ورکس پروگرام کے تحت بنی تھی تو ہم نے اس کو Last time کی اے ڈی پی جو کہ اس سال کی اے ڈی پی ہے تو اس میں Interact کیا تھا لیکن جیسا کہ آپ سب جانتے ہیں کہ سترہ ارب روپے جو اس اے ڈی پی میں نئے Portfolios کیلئے تھا تو اس کو Divert کر دیا گیا سیلاب کے مسائل کو ایڈریس کرنے کیلئے، تو یہ ہمارے پروگرام میں موجود ہے اور جونہی وہ پیسے یا فنانشل۔۔۔۔

جناب سپیکر: یہ 'کونسیچنز آور' انتہائی Serious matter ہوتا ہے تو Kindly اس کو ذرا توجہ سے سنیں۔ آنریبل منسٹر صاحب جواب میں کچھ Clarification دے رہا ہے تو اس طرف متوجہ ہو جاؤ۔

وزیر صحت: تو اس سلسلے میں ہم نے اس کو Priority ضرور دی ہوئی ہے لیکن اب اس کی جب بھی فنڈنگ ہوتی ہے، ہم نے اس کیلئے Provision رکھی تھی اس فنانشل ایئر کے بجٹ میں لیکن وہ چونکہ نئے Portfolios کو Divert ہو گیا ہے تو جب بھی ہماری فنانشل پوزیشن Raise ہوتی ہے تو ہم اس پراجیکٹ کو Take up کریں گے لیکن اس میں سپیکر صاحب، آپ کو صحیح بتاتا چلوں کہ ہمارے پاس جو انفارمیشن آئی ہے، For instance کہ ایک ڈسٹرکٹ میں گیارہ ڈسپنسریز ہیں اور جب Practically اس کو Verify کیا گیا تو ایک یا دو موجود ہیں، باقی نو سرے سے موجود ہی نہیں ہیں تو یہ چونکہ ہمارے ہیلتھ ڈیپارٹمنٹ کی پراپرٹی نہیں ہے، نہ ہیلتھ ڈیپارٹمنٹ نے اس کو بنایا ہے اور نہ ہیلتھ والوں نے اس کی فنڈنگ کی ہے، لہذا جو چیز اس وقت گراونڈ پہ موجود ہے تو ہم اس کو Own کریں گے اور جونہی فنانشل حالات ٹھیک ہوتے ہیں تو اس کو ٹھیک کرنے کی پوری کوشش کریں گے اور یہ ہمارے پروگرام میں شامل ہے۔

جناب سپیکر: مطلب ہے یہ اے ڈی پی جو Cap ہوئی ہے، اس میں جب یہ Ban ہٹ جائے گی تو پھر آپ کی یہ سب ہو جائے گی۔ جناب جاوید عباسی صاحب۔ موجود نہیں۔

حاجی قلندر خان لودھی: سر! اس میں میرا ایک ضمنی ہے۔

وزیر صحت: Mover نہیں ہیں۔ اہم سوال تو کیا، تو جب ان کو پہلے پتہ تھا۔۔۔۔۔

جناب عبدالاکبر خان: اس کو اہم نہیں لگتا۔

وزیر صحت: جب اس کو اہم نہیں لگتا تو پھر دوسرے کسی کی بات ہی نہیں۔

جناب سپیکر: نہیں، سپلیمنٹری کوسچن کر سکتے ہیں جی۔

وزیر صحت: نہیں، لیکن Mover موجود نہیں ہیں جناب۔

جناب سپیکر: نہیں، بعض چیزیں ایسی ہوتی ہیں کہ وہ، لیکن اس پہ سپلیمنٹری کوسچن ان کا حق بنتا ہے جی۔

وزیر صحت: چلیں جی کریں۔

Mr. Speaker: Ji. "Rule 45 (3) If on a question being called, it is not put or the Member in whose name it stands is absent, the Speaker, at the request of any other Member, may direct that the answer to it be given".

(تالیاں)

جناب عبدالاکبر خان: یہ تو آپ ان سے پوچھیں نا۔

جناب سپیکر: یس یس، یہ بات بڑی، ابھی لودھی صاحب بڑے عرصے بعد آئے ہیں اعتکاف سے اٹھ کے تو اتنا تو ان کا حق بنتا ہے کہ ایک کوسچن تو پوچھیں نا۔

حاجی قلندر خان لودھی: جناب سپیکر! ان کو تنگ کرنے کا میرا کوئی مقصد نہیں ہے، میں صرف ان کے ڈیپارٹمنٹ کی کارکردگی آپ کے سامنے لانا چاہتا ہوں کہ یہ آپ ان کی (ج) جز بھی دیکھ رہے ہیں اور اس کو دیکھیں کہ (ج) جز میں اس نے پوچھا ہے کہ "اگر (الف) اور (ب) کے جوابات اثبات میں ہوں تو گزشتہ دو سالوں میں صوبے کی سطح پر ہر ہسپتال میں خریدی گئی ادویات کی تفصیل فراہم کی جائے، نیز ادویات کس طریقہ کار کے تحت خریدی گئی ہیں اور ان پر کتنی رقم خرچ کی ہے"، تو جناب سپیکر، اس کا جواب آپ دیکھیں، "گزشتہ دو سالوں میں جن ہسپتالوں کیلئے ادویات خریدی گئی ہیں، اس کیلئے حکومت خیبر پختونخوا میں وضع کردہ طریقہ کار اختیار کیا جاتا ہے۔ ادویات اور ان پر اخراجات کی مکمل تفصیل متعلقہ ہسپتالوں میں موجود ہے جن کا بیان کرنا یہاں ممکن نہیں"۔ جناب سپیکر، دوسرے جز میں بھی لکھا ہے کہ "یہاں تفصیلات فراہم کرنا ممکن نہیں ہے"، اسی طرح جناب سپیکر، تیسری جگہ بھی یہ لکھا ہے کہ "یہاں بیان کرنا ممکن نہیں ہے"، تو جناب، اگر اس آنریبل ہاؤس کے سامنے بیان کرنا، تفصیل دینا ممکن نہیں ہے یا مناسب

نہیں ہے تو جناب سپیکر، یہ کہاں مناسب ہوگا؟ میرا یہ مطلب تھا کہ تھوڑا سا اپنے ڈیپارٹمنٹ کو کھینچیں، انہوں نے ممبر کا کوئی احترام نہیں کیا۔ ذرا یہ دیکھیں کہ اتنا غیر ذمہ دار ڈیپارٹمنٹ ہے کہ بالکل کوئی تفصیل دیتا نہیں ہے اور کہتا ہے کہ یہاں ممکن نہیں ہے، ممکن نہیں ہے، ممکن نہیں ہے، تینوں کے جواب میں یہ لکھا ہے کہ ممکن نہیں ہے۔ (سوال نمبر 978 کا متن معہ جواب ضمیمہ میں ملاحظہ ہو)

<u>جناب سپیکر:</u> آنریبل منسٹر فار ہیلتھ پلیز۔ یہ کیوں ممکن نہیں ہے جی؟ عبدالاکبر خان سے جانیں ذرا کہ کیا ہے اس میں؟

<u>وزیر صحت:</u> جناب سپیکر، یہ سوال آپ کے پاس پڑا ہے، یہ پورے صوبے کے ہسپتالوں، وہ مفتی جانان صاحب خالی ایک ہسپتال کی تفصیل مانگتے ہیں اور میں نے ان کو یہ، یہ پورے صوبے کے پچھلے تین سالوں کی تفصیل مانگ رہے ہیں، میرا خیال ہے کہ ہیلتھ ڈیپارٹمنٹ اور کوئی کام نہیں کرے گا، ان کی تفصیل کیلئے بیٹھ جائے گا اور اس کو اکٹھا کرنا شروع کر دے گا؟

<u>جناب سپیکر:</u> ان کا تو ویسے بھی، بس اللہ معافی دے، تیسرے سال سے اس کا۔۔۔۔۔

<u>وزیر صحت:</u> اور دوسری بار یہ Specific رول ہے جی۔ پورے صوبے میں ایک آدمی سوال کرتا ہے پورے صوبے کے ہسپتالوں کیلئے؟ اب آپ ذرا سوال کی تفصیل دیکھ لیں، ذرا سوال دیکھ لیں، آپ اس کا خالی سوال دیکھ لیں۔ یہ میرا خیال ہے کہ عباسی صاحب کو کہتا ہوں کہ ایک دو مہینے کی چھٹی لے لیں اور آ کے بیٹھ جائیں ہمارے ساتھ تاکہ ان کو یہ ساری چیزیں ہم بتائیں۔

<u>جناب سپیکر:</u> ان کے خیال میں آپ کا محکمہ اور کوئی کام کرتا نہیں تو کم از کم یہ جواب تو دیا کرے۔

<u>وزیر صحت:</u> نہیں، میں بتاتا ہوں جناب، اس میں جو اہم چیز ہے، جو اہم چیز انہوں نے پوچھی ہے۔۔۔۔۔

<u>جناب سپیکر:</u> کوئسچن ہے لمبا۔

<u>وزیر صحت:</u> وہ یہی ہے کوئسچن، نہیں طریقہ کار پوچھا ہے۔ اگر یہ طریقہ کار جاننا چاہتے ہیں کہ کس طرح، کس طریقہ کار سے خریدی جاتی ہے دوائی یا Equipments تو میں ان کو بتا سکتا ہوں۔ اب پورے صوبے کی تفصیل، ہر ہسپتال کی تفصیل، آپ ان کے وہ۔۔۔۔۔

<u>جناب سپیکر:</u> پرسوں آپ نے مفتی صاحب کے ایک جواب کا ایک پلندہ نہیں دیکھا تھا، جو ڈیپارٹمنٹ محنت کرتا ہے تو وہ لکھ جاتا ہے لیکن آپ کا ڈیپارٹمنٹ، اللہ ان کو بس ہدایت کر دے اور کیا کہیں گے۔

وزیر صحت: نہیں، یہ بھی ہو سکتا ہے، یہ کوئی ایسی بات نہیں ہے کہ Possible نہیں ہے لیکن یہ ایک Specific، ایک ایکسر سائز کس لئے بنائی جاتی ہے تو Specific ان کو بتایا گیا ہے نا۔

جناب سپیکر: جی سید جعفر شاہ صاحب سوال نمبر 916۔

* 916 ۔جناب جعفر شاہ: کیا وزیر مواصلات و تعمیرات از راہ کرم ارشاد فرمائیں گے کہ:

(الف) آیا یہ درست ہے کہ سوات کوہستان (اتروڑ) اور دیر کوہستان کے درمیان رابطہ سڑک کیلئے سالانہ ترقیاتی پروگرام 10-2009 میں رقم مختص کی گئی ہے؛

(ب) اگر (الف) کا جواب اثبات میں ہو تو:

(i) مذکورہ سڑک کیلئے کتنی رقم مختص کی گئی ہے اور اب تک اس پر کام کیوں شروع نہیں کیا گیا ہے؛

(ii) مذکورہ سڑک کیلئے پچھلے دور میں کروڑوں روپے کی منظور شدہ رقم کیوں استعمال نہیں کی گئی، تفصیل فراہم کی جائے؛

(iii) مذکورہ سڑک پر کام کب تک شروع کیا جائے گا؟

جناب امیر حیدر خان (وزیر اعلیٰ) (جواب وزیر قانون نے پڑھا): (الف) جی ہاں، کلومیٹر ایک تا اٹھارہ کام مکمل ہونے والا ہے، کلومیٹر انیس سے اکتیس تک حلقہ اتروڑ کوہستان روڈ کی Approval ملنے کے بعد کام شروع کیا جائے گا۔

(ب) (i) مذکورہ سڑک کیلئے پانچ ملین روپے مختص کیے گئے ہیں اور دیر کوہستان کی طرف کام شروع ہے اور انشاء اللہ جلد کام مکمل ہونے والا ہے۔ اس کے علاوہ سوات میں مذکورہ سڑک پر 07-2006 کی Liability موجود تھی جس کی کل رقم 3.327 ملین تھی جو 10-2009 میں AOM & R سے ٹھیکیدار کو ادا کی گئی ہے۔

(ii) کام شروع ہو چکا ہے جس کی تفصیل مندرج ذیل ہے:

2004-05 Rs. 03.200 (M)
2005-06 Rs. 11.000 (M)
2006-07 Rs. 06.000 (M)
2007-08 Rs. 09.138 (M)
2008-09 Rs. 04.500 (M)
2009-10 Rs. 05.000 (M)

(iii) کلومیٹر انیس سے اکتیس پر کام Approval کے بعد شروع کیا جائے گا۔

جناب جعفر شاہ: سر! اس میں ایک چیز ہے کہ جس روڈ کی میں بات کر رہا ہوں، That links Utrore-Dir-Kohistan، یہ Strategically بہت Importance ہے اور حالیہ سیلاب میں اپنی جیب سے میں تین لاکھ روپے دیکر اس روڈ کو کھول چکا ہوں اور ابھی وہ لوگ اس قابل ہیں کہ وہ دیر تک پہنچ سکیں۔ یہ بہت Important روڈ ہے اور انہوں نے کہا ہے کہ Approval آ جائے گی لیکن ابھی دوسرا سال جارہا ہے مگر یہ Approval کب ملے گی؟ تو یہی میری عرض ہے کہ مجھے کوئی جواب دے دیں کہ اس پہ کام کب شروع ہوگا؟ ابھی نومبر میں تو ادھر برف پڑیگی، دیر کوہستان کی طرف سے اور سوات کوہستان کی طرف سے یہ Important روڈ ہے، اس پہ مجھے کوئی جواب دے۔

جناب سپیکر: جی ٹریژری بنچز سے-----

جناب محمد زمین خان: جناب سپیکر!

جناب سپیکر: جی زمین خان۔ اودریږه، دے هم سوال اوکړی جی۔ جی سپلیمنټری۔

جناب محمد زمین خان: ډیره مهربانی۔ جناب سپیکر، شکریه۔ په دے باره کښے زما ګزارش دا دے، سوال مے دا دے جی چه یره د دے د پاره مجموعی طور څومره پیسے مختص شوے دی؟ ځکه چه د دوئ جواب مبهم دے او دغه روډ مکمل شوے دے او بیا محکمے ته حواله شوے دے او که نه دے؟ ځکه چه د دے جواب په (ب) جز، سب جزون کښے دوئ وائی چه "2006-07 کی Liability موجود تھی جس کی کل رقم 3.327 ملین تھی جو 2009-10 میں اے او ایم اینڈ آر سے ٹھیکیدار کو ادا کی گئی ہے"، نو دا خو د ایم اینډ آر نه ټهیکیدار ته پیسے حواله شوے دی، د دے پته نه لګی، د سی اینډ ډبلیو نه خو د کرپشن څه اژدها جوړه شوے ده، هیڅ پته پکښے نه لګی چه پیسے څنګه راځی او څنګه ځی؟ نو مونږ د په دے باندے منسټر صاحب لږ پوهه کړی۔ ډیره مهربانی۔

جناب سپیکر: جناب آنریبل لاء منسٹر صاحب، پلیز۔

وزیر قانون: زما په خیال کافی Clear cut answers دی۔ په دیکښے چه کوم کلومیټر ایک تا اټهاره دے، په دیکښے سوات، کوہستان (اتروڑ) اور دیر، کوہستان کے درمیان رابطہ سڑک چه کوم ترقیاتی پروګرام 2009-10 دے نو په هغے کښے جی په

دے (ب) کښې ، په دے دو کښې ئے دا مکمل تفصیلات ورکړی دی چه په 2004 کښې 3.200 ملین روپئ د دے دپاره Allocate شوے وے او هغه پرے لګیدلے وے۔ په 2005-06 کښې بیا ګیاره ملین روپئ وے او په 2006-07 کښې بیا چھ ملین روپئ، بیا نو ملین روپئ، بیا 4.500 ملین روپئ او اوس پانچ ملین روپئ، نو تقریباً More than 35 Millions روپئ په دے باندے لګیدلے دی او دا روډ به انشاء الله په دے Financial year کښې Complete شی کلومیټر ایک تا اتھاره او د انیس نه اکتیس پورے چه کوم دے چونکه دا په دے فیز ټو کښې، زمونږ خیال وو چه دا به مونږه په فیز ټو کښې کوؤ خو Recently چه کوم فلډز راغلی دی نو د هغے د لاسه په ډیر Priorities کښې Changes راغلی دی نو په دے وخت کښې دا Assurance مونږ دوئ له نه شو ورکولے چه په فیز ټو باندے به په دے Current financial year کښې شروع کوؤ یا به نه کوؤ خو بهرحال زمونږه Definitely priority list کښې دے خو چونکه په دے وخت کښې ایمرجنسی ده او ټول بریجونه مات دی، ټول کمیونیکیشن نظام مات او خراب دے نو انشاء الله Next year کیدے شی چه مونږ په دے باندے سوچ اوکړو۔

جناب سپیکر: محترمه مسرت شفیع صاحبه!

جناب محمد زمین خان: سر! په دیکښې زما یو ګزارش دے۔

جناب سپیکر: دا ما ته پته ده، ډیر Important روډ دے، دا کالام ته چه وتے دے نو دا هغه دے کنه۔ دے منسټر صاحب اوویل خو زما په خیال ښه به دا وی، سیکرټری هم ناست دے او مونږه ټول کښینو کنه نو په دے روډ باندے بیا خبرے کوؤ۔۔۔۔

(قطع کلامی)

جناب سپیکر: نه په دے باندے به خبره کوؤ ځکه چه د کالام بله زمینی رابطه ختمه شوے ده۔ که دا روډ وے نو کالام به نه کټ کیدو۔ دے باندے بیا وروستو خبرے کوؤ۔ محترمه مسرت شفیع صاحبه۔

محترمه مسرت شفیع ایڈوکیټ: شکریه، سپیکر صاحب۔

جناب سپیکر: سوال نمبر جی، سوال نمبر جی؟

محترمہ مسرت شفیع ایڈوکیٹ: سوال نمبر970 د ے جی۔

جناب سپیکر: جی۔

* 970 ۔ محترمہ مسرت شفیع ایڈوکیٹ: کیاوزیر مواصلات و تعمیرات ازراہ کرم ارشاد فرمائیں گے کہ:

(الف) آیایہ درست ہے کہ محکمہ سی اینڈ ڈبلیو کوہاٹ نے اپنی بلڈنگ ایک پرائیویٹ ادارے (این جی او) کو لیز پر دی ہے؛

(ب) آیایہ بھی درست ہے کہ مذکورہ بلڈنگ کو لیز پر دینے کیلئے اشتہار وغیرہ دیا گیا تھا؛

(ج) آیایہ بھی درست ہے کہ اس معاملے میں کوئی انکوائری بھی کی گئی ہے؛

(د) اگر (الف) تا (ج) کے جوابات اثبات میں ہوں تو:

(i) مذکورہ بلڈنگ کو کس قانون کے تحت اور کتنی مدت کیلئے لیز پر دیا گیا ہے، نیز آئندہ کا لائحہ عمل کیا ہے؛

(ii) مذکورہ انکوائری کمیٹی کی تفصیل بمعہ رپورٹ فراہم کی جائے؟

جناب امیر حیدر خان (وزیر اعلیٰ) (جواب وزیر قانون نے پڑھا): (الف) جی ہاں۔

(ب) جی نہیں۔

(ج) جی نہیں، اس معاملے میں کوئی انکوائری نہیں کی گئی ہے۔

(د) (i) مذکورہ بلڈنگ کو اس وقت کے ضلع ناظم کوہاٹ کی پرزور سفارشات پر پانچ سال کیلئے لیز پر دیا گیا۔ چونکہ ضلعی حکومت کے خاتمے اور سپرنٹنڈنگ انجینئر سی اینڈ ڈبلیو سرکل کوہاٹ اور میٹریل ٹیسٹنگ کوہاٹ کی دوبارہ فعالی کے بعد مذکورہ احاطہ اور عمارت کے علاوہ محکمہ سی اینڈ ڈبلیو کوہاٹ کے پاس کوئی عمارت دستیاب نہیں جس میں انہیں کھپایا جاسکے، فی الوقت سپرنٹنڈنگ انجینئر کوہاٹ اور اس کے ماتحت سٹاف کو جگہ کی عدم فراہمی کی وجہ سے سرکاری فرائض کی بجاآوری میں شدید مشکلات ہیں۔ اب محکمہ سی اینڈ ڈبلیو نے اپنی ضروریات کے پیش نظر اس بلڈنگ کو (این جی او) سے خالی کرانے کیلئے کوہاٹ ایڈمنسٹریشن کو کئی خطوط لکھے ہیں اور انشاء اللہ مذکورہ بلڈنگ جلد محکمہ سی اینڈ ڈبلیو کو واپس مل جائیگی۔

(ii) اس سلسلے میں اب تک کوئی انکوائری نہیں کرائی گئی ہے۔

جناب سپیکر: سپلیمنتری سوال پکښے بل شته دے جی؟

محترمہ مسرت شفیع ایڈوکیٹ: بالکل جی، بالکل۔ په دیکښے چه کوم جواب ما ته ملاؤ شوے دے جی نو زۀ د دے نه مطمئنه نه یمه ځکه چه د دے سوالونو جوابونه ما ته

"جی ہاں" کښې ملاؤ شوی دی۔ دا کوئسچن به د (الف) په حساب پړهاؤ کړو، په ديکښې وائی چه "آیا یہ درست ہے کہ محکمہ سی اینڈ ڈبلیو کوہاٹ نے اپنی بلڈنگ ایک پرائیویٹ ادارے (این جی او) کو لیز پر دی ہے"، نو د هغې جواب راغې "جی ہاں"۔ بیا په دے دویم بی پورشن کښې وائی "کہ بلڈنگ کو لیز پر دینے کیلئے کوئی اشتہار وغیرہ نہیں دیا گیا" نو دوئ وائی چه "جی نہیں"، په دیکښې خو یو ډیر غټ دغه شوے دے، پکار دا ده چه کله یو پراپرټی په لیز باندے ورکړے کیږی نو باقاعده د هغې اشتهار کیږی، لکه څنګه چه دا آکشن والا Formalities وی نو دغه شان د دے Formalities دی او هغه نه دی پوره شوی جی او دوئ پخپله ایډمټ کوی چه نه دی شوی۔ بیا جی په (ج) جز کښې وائی چه "اس معاملے کی کوئی انکوائری ہوئی"، تو اس کا وہ جواب آیا کہ "جی نہیں، اس کی کوئی انکوائری نہیں کی گئی ہے" او بیا جی په اخری پیرا کښې دا جواب ورکوی "کہ یہ بلڈنگ اس وقت کے ضلع ناظم کوہاٹ کی پر زور سفارش پر پانچ سال کیلئے لیز پر دی گئی"، په دیکښې جی چونکه پولیټکل هغه، هغه ټائم والا Involve وو، دا کوئسچن Already د سوشل ویلفیئر ډیپارټمنټ سره اوچت شوے وو، چونکه دا پراپرټی ډسټرکټ ګورنمنټ ته ورکړے شوے وه او په دے بلډنګ باندے مونږ په لکهونو روپئ جی لګولے دی، تقریباً بائیس لاکھ روپئ مونږه د GRAP، (Gender Reform Action Plan) نه لګولی دی، سوشل ویلفیئر ډیپارټمنټ ورباندے هم انوسټمنټ کړے دے جی نو په دے بلډنګ کښې د ټی اوز تقریباً ستائیس او اټهائیس کمرے جوړے شوے دی، اوس په Justice باندے دا خبره کول غلطه ده جی؟

<u>جناب محمد زمین خان:</u> جناب سپیکر۔

<u>جناب سپیکر:</u> جی زمین خان صاحب، هم دے بلډنګ کښې ستاسو سوال دے، د دے سره به Similar related، بل به نه کوئ۔

<u>جناب محمد زمین خان:</u> نه سر، د دے سره Related دے جی۔

<u>جناب سپیکر:</u> نه، هغه جواب درکولے نه شی، د هغوی سره ډیټا نه وی۔ د دے بلډنګ سره Related سوال پکار دے۔

جناب محمد زمین خان: جی دا ډیر اهم سوال دے چونکه قومی خزانے ته نقصان رسی او هم په دے طریقه باندے زمونږ په دیر کښے داسے بلډنګونه دی چه هغه خلقو ته، این جی اوز ته مفت ورکړے شوی دی۔ دا خو لا بیا هم۔۔۔۔۔

جناب سپیکر: په هغے باندے بل کوئسچن راوړئ۔

جناب محمد زمین خان: زما ګزارش دا دے چه دا۔۔۔۔۔

جناب سپیکر: نه په هغے باندے بل کوئسچن راوړئ۔۔۔۔۔

(قطع کلامی)

جناب سپیکر: اودریږئ چه د Mover تسلی اوشی نو دا د هغے په وجه باندے، جواب واوره کنه۔

وزیر قانون: زما په خیال باندے چه دا کوم Mover دے نو هغه د کمیټئ د پاره سفارش نه کوی او دوئ پکښے سفارش کوی خو بهرحال۔۔۔۔۔

جناب محمد زمین خان: زما مقصد دا دے جی چه دا سرکاری خزانے ته نقصان رسی۔ هلته یو سرکاری دفتر این جی او ته مفت ورکړے شوے دے نو په دے دلته کښے وائلډ لائف سره، د فارسټ سره هلته دفتر نشته دے نو که دا فوری طور باندے کمیټئ لاړ شی او د دے څه حل رااوځی او قومی خزانے ته ډیره فائده لاړه شی نو په دے وجه چه کمیټئ ته د لاړ شی۔

جناب سپیکر: ټهیک شوه جی۔ آنریبل۔۔۔۔۔

ډاکٹر اقبال دین: جناب سپیکر!

جناب سپیکر: اودریږه جی، دا بل ممبر صاحب هم څه وائی۔ دا هم دیکښے سوال دے؟

وزیر وقانون: داسے ده چه په کومو ځایونو کښے په سرکاری بلډنګونو کښے۔۔۔۔۔

جناب سپیکر: اودریږئ جی لاء منسټر صاحب، دا ډاکټر صاحب هم څه په دیکښے سوال کوی۔ ډاکټر اقبال دین فنا صاحب، ضمنی سوال اوکړئ چه سوال څه دے جی؟

ڈاکٹر اقبال دین: جی په دغے کښے زما ضمنی سوال دے چه په دیکښے ئے دا لیکلی دی چه دا د پینځو کالو د پاره په لیز ورکړلے شوے وو، هغه پینځه کاله پوره شوی دی نو پکار ده چه دا اوس واپس محکمے ته حواله شی۔

جناب سپیکر: نو دا خبره ده جی؟

ڈاکٹر اقبال دین: پینځو کالو پورے هغه په لیز باندے وو۔

جناب سپیکر: جی آنریبل لاء منسٹر صاحب۔

وزیر قانون: مهربانی جی۔ تر څو پورے چه د سپلیمنټری کوئسچن دغه وو نو ښه به دا وی چه دوئ فریش کوئسچن راوړی او Exact identify کړی چه یره کوم یو بلډنګ د ګورنمنټ یو ډیپارټمنټ کوم یو این جی او له ورکړے دے او په کوم Terms and Conditions ئے ورکړے وو؟ دا یو Separate کوئسچن دے، د دے کوئسچن په حوالے سره دا ګزارش دے چه دا خو بالکل مونږه په جواب کښے ایډمټ کوو چه دا سابقه دغلته ډسټرکټ ناظم صاحب، چونکه دا محکمه او د هغوی Assets دغه وخت کښے As a devolved department چه کوم دی نو Devolve شوی دی، دغه ناظم اعلیٰ صاحب په خپل اثر رسوخ باندے ورکړے وو، نو زۀ دا هم وایمه چه هغوی د کوهاټ د خلقو د بهترئ د پاره به ئے کړی وی، داسے څه پراونشل بلډنګ یا خدائے مه کړه څکه چه د هغه سړی Integrity family ده او ښه خلق دی خو بهرحال دا کوئسچن چه کوم دے، Basically it should be directed to the District Government نو پکار ده چه د ډی سی او نه مونږه دا سوال کړے وے، سی اینډ ډبلیو سره د دے مکمل تفصیلات نشته نو دا کوئسچن به ری ډائریکټ شی Towards DCO۔

جناب سپیکر: په اصل کښے سوال د ډیپارټمنټ نه کیږی، د ډی سی او نه نه کیږی، منسټر د جواب ورکوی د هغوی په Behalf باندے۔ که بشیر بلور صاحب جواب ورکولے شی نو دوئ به ورکړی۔ که د ډی سی او کار وی خو بیا خو د دوئ جواب ورکړی۔ جی بشیر بلور صاحب-----

وزیر قانون: په دے دغه هسے مونږه دغه کړی دی جی-----

جناب سپیکر: آنریبل منسٹر فار لوکل گورنمنٹ۔ منسٹرا هغوی وائی چه دا پکا رده چه دا ډی سی او دغه دے۔

وزیر قانون: دا داسے ده جی، په دے جواب کښے ورته مونږ دا لیکلی دی چه یره داسے مونږه کوشش کوؤ، زمونږ ډیپارټمنټ ته پخپله هم تکلیف دے او مونږه دا ځائے واپس اخلو As soon as possible نو دا Assurance زهٔ دوئ ته ورکوم په هاؤس باندے چه یره تفصیلی، Exact date به ترے واخلو انشاء الله د ډیپارټمنټ نه او انشاء الله تاسو به مطمئن کړو۔

جناب سپیکر: بی بی! تاسو مطمئن یئ د دوئ د جواب نه؟

محترمه مسرت شفیع ایڈوکیٹ: د دوئ د دے جواب نه زهٔ مطمئنه نه یمه۔ Actually دوئ لګیا دی سی اینډ ډبلیو سره لګیا دی جی، دا خو دوئ ډسٹرکٹ ګورنمنټ ته ورکړے دے۔ په دے خو یو ځلے انکوائری ناسته ده، د سوشل ویلفیئر چه کومه سټینډنګ کمیټی ده، د هغوی پرے یوه فیصله راغلے ده۔ اوس خبره دا ده چه دوباره دا څیز Put up شوے دے او سی اینډ ډبلیو محکمه پکښے Involve شوه۔ سی اینډ ډبلیو خو دا څیز ډسٹرکٹ ګورنمنټ ته ورکړے دے ، ډی سی او اینډ کمشنر د دے هغه دی جی نو د دے جواب نه زهٔ مطمئنه نه یمه جی۔

وزیر قانون: نه، که تاسو وایئ چه دا کمیټئ ته لاړ شی نو زمونږه پرے هیڅ اعتراض نشته، که کمیټئ ته ئے وړئ۔

Mr. Speaker: Mr. Bashir Ahmad Bilour! Minister for Local Government, honourable Minister for Local Government.

جناب بشیر احمد بلور {سینئر وزیر (بلدیات)}: سپیکر صاحب! دا زما خور او مونږ به ټی بریک کښے کښینو او چه دوئ څنګه خبره کوی نو انشاء الله دوئ به مطمئن کړو چه دوئ څه وائی نو انشاء الله هغه به کوؤ۔ تاسو به ما سره بیا کښینئ۔

محترمه مسرت شفیع ایڈوکیٹ: جناب سپیکر صاحب! که دا کمیټئ ته حواله شی چه دا مسئله Thrashout شی او دا Forever د پاره بحال شی۔ پانچ سال مکمل شول د لیز سره، ایک سال Further بیا کمشنر په لیز باندے ورکړو بغیر د پوښتنے ، بغیر د وجه او بغیر د دغه۔۔۔۔

سینئر وزیر (بلدیات): دا سے چل دے چه تاسو، بهر مونږ په تی بریک کښې به ورسره کښینو چه څنګه تاسو خبره اوکړه، که تاسو دا غواړئ کمیټئ ته، کمیټئ ته به ئے اولیږو۔

Mr. Speaker: This is kept pending till the tea break.
Ms. Musarrat Shafi Advocate: Thank you.

جناب سپیکر: تهینک یو جی۔ ډاکټر اقبال دین صاحب، سوال نمبر جی؟

* 1036 ۔ ڈاکٹر اقبال دین: کیا وزیر مواصلات و تعمیرات ازارہ کرم ارشاد فرمائیں گے کہ:

(الف) آیا یہ درست ہے کہ 2007 میں بارانی پراجیکٹ کے تحت سماری پایاں تا سماری بالا ساڑھے دس کلو میٹر ہائی سپیسفک روڈ تین کروڑ، اڑسٹھ لاکھ روپے کی لاگت سے تعمیر کیا گیا ہے؛

(ب) آیا یہ بھی درست ہے کہ ناقص تعمیر کے باعث 2008 میں مذکورہ سڑک کی خرابی دور کرنے کیلئے محکمہ ہذا نے ٹھیکیدار کو باقاعدہ نوٹس جاری کیا؛

(ج) آیا یہ بھی درست ہے کہ اس مرمت کا اس وقت تخمینہ 5,40,997 روپے تھا؛

(د) آیا یہ بھی درست ہے کہ ٹھیکیدار موصوف نے محکمہ کے احکامات کو یکسر نظرانداز کیا؛

(ہ) اگر (الف) تا (د) کے جوابات اثبات میں ہوں تو:

(i) ٹھیکیدار کو محکمہ کے احکامات نظرانداز کرنے کے باوجود سیکیورٹی کی رقم کیوں ادا کی گئی؛

(ii) مذکورہ روڈ جواب کھنڈرات کا منظر پیش کر رہا ہے، کی خرابی کی ذمہ داری کس پر عائد ہوتی ہے؛

(iii) مذکورہ روڈ کی Escalation کا کیس بارانی پراجیکٹ کو کیوں بھجوایا گیا، تفصیل فراہم کی جائے؟

جناب امیر حیدر خان (وزیر اعلیٰ) (جواب وزیر قانون نے پڑھا): (الف) جی ہاں، وضاحت کی جاتی ہے کہ مذکورہ سڑک کی تعمیر اور ڈیزائن انڈس ایسوسی ایٹس کنسلٹنٹس لاہور کے زیر نگرانی مکمل کی گئی۔

(ب) جی ہاں، گزشتہ تین سال کے دوران مختلف اوقات میں فرقہ وارانہ فسادات کی وجہ سے مکمل ٹریفک نے مین کوہاٹ ہنگو روڈ کی بجائے اس سڑک کو استعمال کیا اور ٹریفک کے زیادہ ہجوم کی وجہ سے یہ سڑک بعض مقامات پر خراب ہو گئی۔

(ج) جی ہاں۔

(د) جی نہیں، ٹھیکیدار موصوف نے بعض مقامات پر سڑک کی خرابی کو دور کر دیا تھا۔

(ہ) (i) سڑک کی تکمیل کے بعد کا ایک سال کا Maintenance کا عرصہ گزرنے کے بعد محکمہ نے ٹھیکیدار کو صرف جزوی سیکیورٹی ادا کی جبکہ اس وقت سڑک کی حالت بھی درست تھی۔

(ii) واضح ہو کہ ساڑھے دس کلومیٹر مذکورہ سڑک جون 2007 میں مکمل ہوئی۔ تقریباً تین سال سے سڑک زیر تعمیر ہے اور جز (ب) میں دی گئی وضاحت کے مطابق سڑک چند مقامات پر ہی خراب ہوئی ہے لیکن حالیہ مون سون سیلاب کی وجہ سے سڑک کی حالت مزید خراب ہوئی ہے جو کہ معمولی مرمت کے ذریعے ٹھیک نہیں ہو سکتی اور اب اس سڑک کو (Major Repair) کے ذریعے ہی ٹھیک کیا جا سکتا ہے۔ محکمہ ہذا نے مذکورہ سڑک کی دوبارہ بحالی کا کام (Flood Damages) کی فہرست میں شامل کیا ہے اور منظوری کی صورت میں سڑک کی بحالی اور مرمت کا کام شروع کیا جائے گا۔

(iii) اس سڑک کی متعلقہ شق کے تحت ٹھیکیدار، متعلقہ ضابطوں کے مطابق قانوناً Escalation کی وصولی کا حقدار ہے اور اسی بناء پر اس کا کیس بارانی پراجیکٹ کو منظوری کیلئے بھیجا گیا تھا۔ تاہم واضح ہو کہ نہ تو اب تک اس کیس کی منظوری ہوئی ہے اور نہ ہی اس ضمن میں ٹھیکیدار کو کوئی ادائیگی ہوئی ہے۔

<u>جناب سپیکر:</u> سپلیمنٹری سوال پکښې شته دے جی؟

<u>ڈاکٹر اقبال دین:</u> او جی، سپلیمنټری پکښې شته۔ سپلیمنټری پکښې -----

(قطع کلامی)

<u>جناب سپیکر:</u> او جی، دا ختمومه نو تا سو ته، جی ډاکټر صاحب۔

<u>ڈاکٹر اقبال دین:</u> په دے جز (ب) کښې جی دا تپوس ترینه ما کړے دے چه "آیا یہ درست ہے کہ ناقص تعمیر کے باعث 2008 میں مذکورہ سڑک کی خرابی دور کرنے کیلئے محکمہ ہذا نے ٹھیکیدار کو باقاعدہ نوٹس جاری کیا" او په جواب کښې دا راغی چه جی ہاں، گزشتہ تین سال کے دوران مختلف اوقات میں فرقہ ورانہ فسادات کے باعث مکمل ٹریفک اور، فلانکے او ډینګے، Yes/No، هغه پرے نشته دے چه How? هغه ټهیکیدار ته په ناقص دغه باندے هغه جاری شوے وو او که نه؟ د دے نه علاوه دا دی، د دے جز (د) په جواب کښې چه "آیا یہ بھی درست ہے کہ ٹھیکیدار موصوف نے محکمے کے احکامات کو یکسر نظرانداز کیا" نو په جواب کښې راغی چه "جی نہیں، ٹھیکیدار موصوف نے بعض مقامات پر سڑک کی خرابی کو دور کیا" یعني بعض مقامات ئے درست کړل، باقی سړک ئے هم دغه شانتے پریښودو۔ د

دے نه علاوه بیا دا دی چه ٹھیکیدار ته د سیکیورٹی رقم ولے ادا شو؟ جز (ه) نو دوئ وائی چه هغه ته جزوی سیکیورٹی واپس شوے ده، مکمل ورته نه ده واپس شوے حالانکه حال دا دے چه هغه ته مکمل سیکیورٹی حواله شوے ده۔ بل پکښے دا دے چه سوال ما د نن نه دوه کاله وړاندے کړے وو او په هغے کښے ما لیکلی وو چه "مذکوره روڈ جواب کھنڈرات کا منظر پیش کر رہا ہے، کی خرابی کی ذمہ داری کس پہ عائد ہوتی ہے؟"-----

جناب سپیکر: جی۔

ڈاکٹر اقبال دین: دوه کاله وړاندے جی دا کھنډرات وو۔

جناب سپیکر: او اوس هم کھنډرات دی؟

ڈاکٹر اقبال دین: او اوس دوئ دا وائی نو یا به د زلزله، طوفان او یا به باران غورځولے وی۔

Mr. Speaker: Ji, honourable Minister Sahib.

ڈاکٹر اقبال دین: نو د دغے نه پس جی فلډ راغے، اوس فلډ په دوئ باندے دغه راوستو، اوس خو دوئ دا وائی چه دا ټول سړک د فلډ د وجه نه تباه شوے دے۔

Mr. Speaker: Honourable Minister, Law Minister on behalf of Chief Minister.

ڈاکٹر اقبال دین: په اخری جز کښے دوئ دا وائی چه-----

جناب سپیکر: بس جی، دا 'کوئسچنز آور' دے، تش سوال کوه باقی په دے باندے به تقریر نه کوئ جی۔ جی آنریبل منسټر صاحب۔

وزیر قانون: مهربانی جی۔ داسے ده چه یو خو دا دلته په پاکستان کښے د لاهور ډیره نامی گرامی ډیزائنر، ډیزائن اینډ ایسوسی ایټ کنسلټنټ لاهور، د دے یوه کمپنی وه او د هغے د نگرانئ لاندے دا سړک جوړ شوے دے۔ دا صحیح ده چه په دے باندے د ټریفک فلو unexpectedly زیاته شوے وه او د هغے د لاسه ځه لږ ډیر پرابلمز د دے وو خو په هغه وخت کښے چه څه محکمے ٹھیکیدار ته وئیلی دی، Patch work او کوم Improvements چه وو نو هغه پکښے وقتاً فوقتاً شوی دی او سیکیورټی خو موږ دوئ ته آن ریکارډ وایو چه یره سیکیورټی

Partially دغه شوے ده او Partially، لا مکمل طور باندے واپس شوے نه ده۔ دویمه خبره دا ده چه چونکه د Recently flood نه پس د دے سړک حالات کافی خراب شوی وو او صرف دا نه بلکه په ټوله صوبه کښے په سؤنو څه چه په زرګونو کلومیټره Completely inundated شوی دی نو یو خو دوئ دا وائی چه د سره سیلاب نه دے راغلے ځکه چه مونږ خو وایو چه دا سیلاب خراب کړے دے، سیلاب نه مخکښے دا حالت نه وو۔ د کهنډرات دا سماء چه ورکوی، دا خو د سیلاب نه پس ورکوی کنه، نو دا د سیلاب د وجه نه خراب شوی دی او مخکښے چه په دیکښے محکمے ټهیکیدار ته کوم کار حواله کړے دے، هغه پکښے شوے دے او باوجود د دے که دوئ نور څه تسلی غواړی نو دا مونږه اوس نوے چه کوم دغه جوړوؤ جی، دا کوم Flood damages assessments شوی دی نو په هغے کښے اوس دا روډ راغلے دے۔

جناب سپیکر: نو دا په Flood damages کښے واچوئ کنه جی۔

وزیرقانون: دا مو اچولے دے جی۔ دا مو اچولے دے او انشاء الله دا به په دوباره جوړیږی۔

جناب سپیکر: دا په Flood damages کښے واچوئ۔

وزیرقانون: او دا به دوباره جوړیږی، نوے سړک به جوړیږی۔

جناب سپیکر: ممبر صاحب هم دغه غواړی چه په Flood damages کښے ئے دغه اوکړئ۔ شاه حسین صاحب۔

* 1038 ۔ جناب شاہ حسین خان: کیاوزیر مواصلات وتعمیرات ازراہ کرم ارشاد فرمائیں گے کہ:

(الف) آیایہ درست ہے کہ 15اکتوبر2009کو گلشن رحمان کالونی کوہاٹ روڈ میں کار بم دھماکہ ہوا تھا؛

(ب)آیایہ درست ہے کہ مذکورہ دھماکہ کی وجہ سے چھ فلیٹس نمبر12-A, 12-B, 12-C اور 13-A, 13-C, 13-B کوزیادہ نقصان پہنچا تھا؛

(ج) آیایہ بھی درست ہے کہ مذکورہ فلیٹس کی مرمت کا کام جاری ہے؛

(د) اگر(الف)تا(ج)کے جوابات اثبات میں ہوں تو:

(i) مذکورہ چھ فلیٹس کی مرمت کا تخمینہ لاگت کی تفصیل الگ الگ فراہم کی جائے، نیز ان فلیٹس کی مرمت کیلئے اخباری اشتہار کی کاپی فراہم کی جائے؛

(ii) جن ٹھیکیداروں نے مذکورہ فلیٹس کی مرمت کیلئے بولی میں حصہ لیا تھا، ان کے نام اور بولی میں کامیاب ٹھیکیداروں کی ناموں کی تفصیل بمعہ ریٹ فراہم کی جائے؛

(iii) مذکورہ بالا فلیٹس میں کون کون سے مرمتی کام کئے گئے ہیں، ہر ایک کام کی نوعیت اور اخراجات کی مکمل تفصیل فراہم کی جائے، نیز اگر کام مکمل کیا گیا ہے تو مذکورہ کام کی کمپلیشن سرٹیفکیٹ کی کاپی بھی فراہم کی جائے؟

<u>جناب امیر حیدر خان (وزیر اعلیٰ)</u> (جواب وزیر قانون نے پڑھا): (الف) جی ہاں۔

(ب) جی ہاں۔

(ج) جی ہاں۔

(د) (i) حکومت خیبر پختونخوا سے منظور شدہ تخمینہ لاگت 80,88,000 روپے ہے، ان کی مرمت کیلئے اشتہار اخبارات میں محکمہ انفارمیشن کی وساطت سے شائع ہوئے اور اخباری اشتہارات کی کاپیاں ایوان میں پیش کئے گئے جس کی تفصیل اسمبلی لائبریری میں ملاحظہ کی جاسکتی ہے۔

(ii) 12-A, 12-B, 12-C

<u>بولی میں حصہ لینے والے ٹھیکیداران</u>

1۔ مقصود کنسٹرکشن

2۔ اسماعیل خیل کنسٹرکشن

3۔ سراج الحق

4۔ دوست اینڈ کو

<u>کامیاب ٹھیکیدار کا نام اور ریٹ</u>

مقصود کنسٹرکشن، ریٹ ایٹ پار

13-A, 13-B, 13-C ٹائپ بلاک

<u>بولی میں حصہ لینے والے ٹھیکیداران</u>

1۔ مقصود کنسٹرکشن

2۔ اسماعیل خیل کنسٹرکشن

3۔ سراج الحق

4۔ دوست اینڈ کو

<u>کامیاب ٹھیکیدار کا نام اور ریٹ</u>

اسماعیل خیل کنسٹرکشن، ریٹ ایٹ پار

(iii) مذکورہ فلیٹس میں مرمت کا کام جاری ہے جس میں سول ورک، الیکٹرک ورک، سوئی گیس ورک، سینٹری ورک شامل ہے، جس کیلئے منظور شدہ رقم تخمینہ لاگت 80,88,000 روپے میں سے محکمہ فنانس نے مبلغ 18,85,000 روپے کے فنڈز جاری کئے ہیں، باقی فنڈز ابھی تک نہیں ملے ہیں۔ مذکورہ فلیٹس کے الاٹیز آئندہ چند روز میں برائے رہائش منتقل ہو جائیں گے۔ کام مکمل ہونے پر کمپلیشن سرٹیفیکیٹ جاری کیا جائے گا۔

اخراجات مندرجہ ذیل ہیں:

کام کی نوعیت	تخمینہ لاگت	اخراجات
سول ورک	63,76,900/-	1,86,600/-
سینٹری ورک	1,89000/-	---
الیکٹرک ورک	12,72,200/-	---
سوئی گیس ورک	2,47,800/-	---
کل	80,85,900/-	1,86,600/-

<u>جناب سپیکر:</u> سپلیمنٹری سوال پکښے شته؟

<u>جناب شاہ حسین خان:</u> یو نه دے جی، ډیر شے دی پکښے۔

<u>جناب سپیکر</u> او جی۔

<u>جناب شاہ حسین خان:</u> ډیر زیات دی پکښے سپلیمنټری۔

<u>جناب سپیکر:</u> بنه ډیر زیات دی پکښے ، نو خو یو۔۔۔۔

<u>جناب شاہ حسین خان:</u> یو دا دے جی اولنے چه زهٔ د منسټر صاحب نه دا معلومات کول غواړمه چه دا مرمت دے او که تعمیر دے ؟

مفتی کفایت اللہ: سپیکر صاحب۔

جناب سپیکر: مفتی کفایت اللہ صاحب۔

جناب شاہ حسین خان: دا مرمت دے او کہ تعمیر دے ؟

جناب سپیکر: پہ دے گلشن رحمان کالونئ باندے بہ خبرہ کوؤ۔ ډیر جنرل ډ سکشن بہ نہ کوئ جی۔

مفتی کفایت اللہ: زۂ جی خبرہ کول غواړمہ۔

جناب سپیکر: او ولے نہ جی، بالکل۔

مفتی کفایت اللہ: شکریہ جی، ډیرہ مہربانی۔

جناب سپیکر: سوال کوئ، تش سوال کوئ۔

مفتی کفایت اللہ: سوال جی دا دے چہ د شاہ حسین خان سوال دے-----

(قطع کلامی)

جناب سپیکر: او دے ټولو مونځ نہ دے کړے، تاسو خو پټ پټ اوکړو، تاسو هم لا نہ دے کړے ؟

مفتی کفایت اللہ: زما پہ سوال پسے مو مونځ یاد شو جی۔ (قہقہے) د دے مونځ پہ بارہ کښے زما رائے دا دہ جی چہ پہ قومی اسمبلئ کښے باقاعدہ لاؤډ سپیکر لګیدلے دے، دیکښے هغه شانتے اوکړئ نو مہربانی بہ وی،د مونځ د پارہ یو شیډول لګیدلے دے۔

جناب سپیکر: هغه ما تہ پتہ دہ جی۔

مفتی کفایت اللہ: کہ هغسے اوکړئ نو مہربانی بہ وی جی۔ زما پہ دے سوال دا دے، محترم وزیر صاحب، لږ توجہ اوکړئ، دا کار جی پہ حقیقت کښے د څلور پینځو لاکھو کار دے او دے لرہ ټینډر شوے دے جی د اکیاسی لاکھ-----

(شور)

مفتی کفایت اللہ: جناب سپیکر صاحب! ستاسو توجہ غواړمہ جی۔

جناب سپیکر: تاسو سوال اوکړئ جی، سوال۔

مفتی کفایت اللہ: په دے مینځ کښے میاں صاحب توجه خرابه کړه جی۔ دوئ جی په دے جواب کښے لیکلی دی چه دے لره پیسے ورکړے شوے دی اسی لاکھ، اټهاسی هزار روپئ نو تقریباً اکیاسی لاکھ۔۔۔۔۔

جناب سپیکر: جی، جی۔

مفتی کفایت اللہ: او 'آج' اخبار کښے دی، په هغے کښے 3 جمادی الثانی 1431 هجری Date دے، هلته چه هغه پیسے جمع کړی، دغے کار لره نوے لاکھ، نوے هزار روپئ: دا ایکسپریس اخبار دے د 3 ربیع الثانی 1431 هجری او په هغے کښے تریسټھ لاکھ روپئ، سرے ډیر غټ غل دے جی، دیکښے یو دیوال او یوه کمره تعمیر شوے ده جی او په دے دیوال او کمره باندے هغه اټهاسی لاکھ روپئ لګول غواړی او دا کار صرف د ځلورو یا د پینځو لکھو دے جی۔ زما دا رائے ده چه دا متعلقه افسر چه کوم په دے کرپشن کښے ملوث دے، دا فنډ د بند کړے شی جی او دا نورے پیسے د ریلیز نه کړے شی۔

ملک قاسم خان خٹک: سپیکر صاحب۔

جناب سپیکر: جی ملک قاسم صاحب۔

مفتی کفایت اللہ: دے سره یوه بله خبره هم ده جی۔

Mr. Speaker: Question, question.

مفتی کفایت اللہ: نه دیکښے یوه خبره پاتے کیږی۔

جناب شاہ حسین خان: زهٔ به دیکښے یو بل، یو بل به زهٔ کومه جی۔

مفتی کفایت اللہ: دیکښے به مهربانی کوئ او دا خبره به، لږ ټائم به را کوئ جی۔

جناب سپیکر: نه دے باندے تقریر نه کیږی۔ کوئسچن او کړئ کوئسچن۔

مفتی کفایت اللہ: نه جی، تقریر نه کوم، تقریر نه کوم جی۔

Mr. Speaker: Supplementary question.

مفتی کفایت اللہ: د پنکهو او د بجلئ مد کښے دوئ 12,72000 روپئ ښودلے دی جی او په دیکښے بتیس د چهت پنکهی اغستے شوی دی او باره ایګزاسټ اغستے شوی دی او د افسوس خبره دا ده چه په دیکښے هغه زاړه پنکهی ایرے

شوی دی جی؟ زۀ ډیر په افسوس سره وایم چه د ننه بم بلاسټ شوے وو جی نو بم د چا کور وران کړی او د چا کور ودان کړی جی۔ نو دا سړے۔۔۔۔۔

جناب سپیکر: جی، جی۔

مفتی کفایت اللہ: دا ډیره غټه غلا مونږ نیولے ده او دیکښے به مونږ سره امداد کوئ جی او دا کمیټئ ته ریفر کړئ۔

جناب سپیکر: ملک قاسم صاحب، ملک قاسم صاحب۔

جناب شاہ حسین خان: زۀ یوه خبره کوم۔

جناب سپیکر: ملک قاسم صاحب، کوئسچن۔

ملک قاسم خان خٹک: منسټر صاحب۔۔۔۔۔

Mr. Speaker: Question.

ملک قاسم خان خٹک: سر، منسټر صاحب انچارج ته زما صرف دا ریکویسټ دے چه د دوئ د حکومت درے کاله اوشو، دے کالونئ باندے خومره، دے درے کاله کښے څو څو ځله په دے باندے د ریپیئر بلونه واغستلے شول او دا څو څو ځله اوشول؟

جناب سپیکر: دا ډ سکشن خو نه دے کنه جی۔ سپلیمنټری سوال۔

جناب شاہ حسین خان: یو بل ضمنی سوال کومه۔ یو بل۔۔۔۔۔

جناب سپیکر: نو یو ممبر به څو، تاسو خو، جی۔

جناب شاہ حسین خان: بل سوال دیکښے دا دے جی چه دا کوم اخباری دغه چه دے۔۔۔۔۔

جناب سپیکر: 'کوئسچنز آور' ختم دے۔

جناب شاہ حسین خان: اشتهار چه دے جی، هغه اشتهار مختلفو تاریخونو کښے شوے دے، لکه دوه اشتهاره دی او دواړه مختلفو تاریخونو کښے دی او اشتهارئے وروستو کړے دے او کارئے مخکښے کړے دے۔

جناب سپیکر: دا خبره کوه جی۔ Honourable Minister Sahib, on behalf of Chief Minister please.

وزیر قانون: د دے جواب بنه تفصیلاً ډیپارټمنټ ورکړے دے جی او په هغے کښے اخیرنے چه کوم دغه دے ، بالکل Last, next page باندے چه کوم جواب راغلے دے نو هغے کښے ئے Exact Details ورکړی دی او دیکښے اخراجات چه کوم دی، سول ورکس چه کوم دی، اخر ته دا یو صفر پکښے اصل کښے پاتے شوے دے ، Confusion زما خیال دے د هغے د لاسه جوړ دے۔ دا 18,66,000 روپئ دی، دا ټیبل ئے پکښے ورکړے دے۔ بل سینټری ورکس دی 1,89,000 ، بیا الیکټرک ورکس، دا دی 1.27 Million something ،بیا سوئی گیس ورکس دی، دا هم۔۔۔۔

جناب سپیکر: دا خو هغوی ټول پړهاؤ کړی دی جی، هغه بل څه وائی۔ د هغه د سپلیمنټری سوال جواب ورکړئ جی۔

وزیر قانون: د سپلیمنټری سوال جواب دا دے جی چه په دے 'آج' کښے منگل 18 مئی 2010 چه کوم دغه لگیدلے دے ، دا د دے Exact دغه دے او دا دویم چه کوم ایکسپریس دے نو دا ، (تالیاں) د دے به زۀ لړ Confirmation اوکړمه، د دے ما ته لږ ټائم راکړئ نو د ډیپارټمنټ نه به ئے زۀ Verify کړم۔

جناب سپیکر: زما خیال دے ، تاسو مخکښے سټډی نه ده کړی منسټر صاحب۔ This is kept pending. دس منٹ کا وقفہ دیا جاتا ہے نماز کیلئے۔

(اس مرحلہ پر نماز عصر کیلئے ایوان کی کارروائی دس منٹ تک کیلئے ملتوی کر دی گئی)

(وقفہ کے بعد جناب سپیکر مسند صدارت پر متمکن ہوئے)

مسئلہ استحقاق

جناب سپیکر: محمد علی خان ، محمد علی خان صاحب۔ هغه څه شو؟ Lapse شو۔

(قطع کلامی)

جناب سپیکر: کوم دے؟ تۀ ئے وینے او زۀ ئے نه وینم؟ هغه کوم دے ، هغه څه شو؟ Lapse شو۔

جناب شاہ حسین خان: پینډنگ ئے کړئ جی۔

جناب سپیکر: پینډنګ۔ معزز اراکین دی کنه جی، څه به کوے۔ ملک قاسم خان صاحب۔ ایډجرنمنټ موشنز، عبدالاکبر خان۔

(اس مرحلہ پر رکن اسمبلی ملک قاسم خان خٹک ایوان میں داخل ہوئے)

جناب سپیکر: ملک قاسم خان صاحب۔ اود ریږئ جی، یو منټ، بس راغلو۔

تحریک التواء

Mr. Speaker: Malik Qasim Khan, please move your adjournment motion No. 189.

ملک قاسم خان خٹک: بسم اللہ الرحمن الرحیم۔ شکریہ جی۔ "جناب سپیکر، ایوان کی معمول کی کارروائی روک کر ایک اہم مسئلے پر بحث کی اجازت دی جائے اور وہ یہ کہ حالیہ طوفان، بارشوں اور سیلاب سے صوبے میں زبردست تباہی ہونے اور لوگوں کی جانوں اور املاک کو زبردست نقصان پہنچنے کی وجہ سے حکومت نے سیلاب سے متاثرہ خاندانوں کی امداد کیلئے مختلف اشیاء فراہم کی ہیں لیکن ان امدادی اشیاء کی تقسیم میں پسند وناپسند، سیاسی مداخلت اور کرپشن کی جو عظیم مثال قائم کی گئی ہے، اس کی نظیر نہیں ملتی، لہذا اس تحریک التواء کو ایوان میں بحث کیلئے منظور کی جائے"۔

جناب والا! زۀ ډیر معذرت غواړمه، ډیر په منډه باندے راغلمه۔ دا کوم حالیه سیلاب چه راغلے دے او په دے صوبه کښے یو عظیم نقصان شوے دے یقیناً چه طوفان نوح یا سونامی سړی ته رایاد شی۔ جناب والا، په دے صوبه کښے چه کوم حال د سیلاب زدګانو دے، کوم Affected خلق دی، هغه چه تر اوسه پورے خومره په تکلیف کښے دی او بیا د هغوی په نامه باندے کوم سامان ورکړے شوے دے د پسند و نا پسند او په سیاسی مداخلت نو جناب والا، په هغے کښے چه زمونږ د منتخب حضراتو کوم تضحیک شوے دے، د هغے چرته مثال نه ملاویږی۔ جناب والا، د یو پټواری نه نیسه، لکه څه رنګه چه هغه ورځے زمونږه او ستاسو میټنګ وو، خټک صاحب اوویل چه پټواری زمونږ نه ډیر اختیارات لری او مونږ منتخب نمائندګان چه کوم یعنی تضحیک شوے دے او په هغے کښے چه څومره کرپشن، لکه څه رنګه چه مخکښے په دے سیلاب باندے بحث شوے دے، یو کروړ روپئ په ځائے آټھ کروړ روپئ چه کوم دی، د بائیس سو روپو په دیګ اته زره روپئ Claim شوے دی۔ جناب والا، یو طرف ته د

صوبے غریب خلق او زمونږ خپله ضلع کښے چه څومره نقصان شوے دے ، یعنی زما د ضلع کرک چه کوم نقصان شوے دے ، هغه ئے په کیټګری ټو کښے راوسته حالانکه د دے حق په کیټګری فرسټ کښے وو او زمونږ تر اوسه پورے خلق در بدر دی۔ جناب والا ، څه د چھ هزار کورونو اوسه پورے خیمے نشته۔ باقاعده ډی سی او کرک خیمے Recommend کړے وے ، دو سو خیمے منظورے وے د پی ډی ایم ایے نه خو بهرکیف اوسه پورے خلقو ته خیمے نه دی ملاؤ او هغه خلق اوسه پورے محتاج دی، اوسه پورے د امداد محتاج دی او بیا چه کومو ته امداد ورغلے دے ، استغفرالله، استغفرالله، جناب والا ، د ګواهئ د پاره اوځه چه دا عوام زمونږ په باره کښے څه خبرے کوی؟ جناب والا ، چه په یوه صوبه کښے د کرپشن داسے حال وی، تهٔ خپله سوچ ورته کوه ، بیا به هغه څه کیږی، په دیکښے به بیا څوک وائی چه دا مونږ چیلنج کوؤ چه "جس نے ثابت کر دیا تو ہم استعفیٰ دے دیں گے"؟ جناب والا ، په دیکښے څه شک دے ، دا خو رنړا ورځ غوندے ده چه دا کومه خبره په دے سیلاب زدګان کښے شوے ده۔ عام چه کوم زمونږ دا نقصان شوے دے نو زهٔ ډیر په معذرت سره او ډیر په شکریه سره ریکویسټ کوم چه مهربانی اوکړه ، دا د مکمل بحث د پاره منظوره کړئ او مونږ ته د تفصیل اجازت راکړه ، د دے تحریک التواء د منظورئ د پاره۔

جناب سپیکر: جناب اکرم خان درانی صاحب، لیڈر آف دی اپوزیشن، پلیز۔

جناب اکرم خان درانی (قائد حزب اختلاف): محترم سپیکر صاحب، ډیره ډیره مننه۔ محترم سپیکر صاحب، زمونږ خټک صاحب، ملک قاسم صاحب چه کومه مسئله پورته کړے ده نو ډیره انتهائی اهم ده او دلته زمونږه پوره صوبه بالکل په داسے یو تکلیف او عذاب کښے مبتلا ده چه زما خیال دے د دے اندازه دلته چه څوک ناست دی، هر یو ته پته ده او د خپلو عوامو سره او د خپلے حلقے د خلقو سره، تاسو خپله د هغے شکار یئ، ستاسو حلقه یا د ارباب صاحب، نو مقصد زما دا دے جی چه چونکه دا شے دومره اهم دے چه په دے باندے به په دے هاؤس کښے هر سړے خپل اظهار کول غواړی۔ هر چا ته معلومات شته چه هلته څنګه کار شوے دے ؟ چیف منسټر صاحب په دیکښے یو لیټر هم کړے دے چه Concerned ایم پی اے د په خپله حلقه کښے په دے باندے کار هم اوکړی، آیا د ایم پی ایز

هلته څه خیال ساتلے شوے دے چرته؟ په هغه لیټر باندے یو ذره چرته څه عمل هم شوے دے؟ نو زهٔ وایم چه تفصیلی خبرے دی، وخت نور هم دغه دے، ما ته به لږ ټائم نور هم راکوئ، زما دوه درے پوائنټس دی۔ تاسو وئیل چه وخت به درکومه خو که زهٔ درته دا ریکویسټ اوکړمه چه چونکه د قاسم صاحب دغه چه دے، دا تحریک التواء ده یا دغه دے، کټ موشن دے، که دا تاسو د مکمل بحث د پاره اوکړئ چونکه د بین الاقوامی دنیا هم ډیر خدشات دی، دلته زمونږ ضروریات هم دی، نو څه خو به اپوزیشن او ګورنمنټ د دے د اصلاح د پاره تجاویز هم ورکړی او که څه پکښے بهر دنیا ته اپیل وی د دے خلقو د پاره نو هغه به هم اوکړو خو زما به ګزارش دا وی چه تاسو دا د مکمل بحث د پاره منظوره کړئ۔ چونکه ډیره اهم ده او په دے باندے به د هاؤس هر یو سړے خپل اظهار خیال اوکړی او ډیره اهم خبره ده، د خلقو سترګے زمونږ او ستاسو طرف ته دی۔ تاسو به په دے تکلیف کښے خپل ځائے ته نه شئ تلے، مونږ خپل ځائے ته نه شو تلے، د چا سره مخامخ کیدے نه شو جی، نو زما به دا ګزارش وی چه دا تاسو د بحث د پاره منظوره کړئ او ډیر ټائم نه جی، په Priority باندے دا راولئ د نورو څیزونو نه چه فوراً په باندے بحث شروع شی جی۔

جناب سپیکر: د ګورنمنټ 'ویو' پرے واخلو جی نو۔ آنریبل جناب بشیر بلور صاحب۔

جناب بشیر احمد بلور {سینئر وزیر (بلدیات)}: سپیکر صاحب، ډیره مهربانی۔ سپیکر صاحب، ملک صاحب هم خبره اوکړه او درانی صاحب هم خبره اوکړه۔ سپیکر صاحب، ستاسو علم کښے دی چه Last سیشن کښے په دے باندے پوره یوه ورځ تاسو ورکړے وه او په دے باندے د ټولو خلقو دوه ورځے بحث اوشو او دوه ورځے پس چه دوئ څومره خبرے کړے وے، د هغے یوے یوے خبرے جواب مونږه دلته په دے فلور آف دی هاؤس کړے وو۔ دوئ دا وائی چه کرپشن شوے دے، دا زهٔ فلور آف دی هاؤس وایم چه داسے هیڅ خبره نه ده، زمونږ بدقسمتی دا ده چه دا مونږ خپل ځان پخپله بدنامو۔ دا مونږ چه ډی سی او ته کومے پیسے لیږلے دی، هغه ډی سی سره، پوره ریکارډ مونږ سره شته، چرته لګیدلی دی، هغه هم شته۔ دلته ډیرو ایم پی اے ګانو دا وئیلی دی چه مونږ پکښے Involve نه یو، هر یو ایم پی اے پکښے Involve وو۔ دا درانی صاحب اوفرمائیل چه ډی

سی او چه دے ، هغه وائی، دا هر څه زهٔ پخپله، هغه ته حواله دی، لیکلی مو ورکړی دی چه هغه به د لوکل ایم پی اے سره خا مخا Understanding ساتی، د هغے نه پس به کار کیږی۔ تاسو ته به یاد وی چه دلته په فلور آف دی هاؤس چا اووئیل نو ما بیا ډی سی او نه خط اوغوښتو، هم هغه وخت هغه اووئیل چه نه د دوئ فلانکی فلانکی سړی ته مونږ دا سامان ورکړے وو۔ مونږ خو د یو یو خبرے جواب دلته، درانی صاحب عمرے له تلے وو، زما خیال دے دوئ نه وو، نو په دے وجه دوئ ته پته نشته چه مونږ دے باندے سیر حاصل بحث کړے دے او په دے باندے حکومت خپل مؤقف پوره پیش کړے وو۔ په هغے کښے داسے خبره پاتے نه وه، نو دا ده که دوئ داسے وائی نو مونږ ته اعتراض بیا هم نشته۔ که تاسو دا ایډجرنمنټ موشن Accept کوئ، بالکل مونږ ته اعتراض نشته۔

(تالیاں) په دے به خبرے بیا هم اوکړو، بیا به هم اوکړو او انشاء الله حکومت ته اعتراض نشته۔

<u>Mr. Speaker</u>: Is it the desire of the House that the adjournment motion moved by the honourable Member may be admitted for detail discussion? Those who are in favour of it may say 'Aye'.

<u>Voices</u>: 'Yes'.

<u>جناب سپیکر</u>: ملک صاحب! بلا تیز 'Yes' د اوکړو۔

(قہقہے)

<u>Mr. Speaker</u>: Those who are against it may say 'No'.

(The motion was carried)

<u>Mr. Speaker</u>: The 'Ayes' have it. The adjournment motion is admitted for detailed discussion.

بس دا نور خو پاتے شو۔

غیر رسمی کارروائی

اسمبلی اجلاس کے دوران ٹریفک میں خلل

<u>سید ظاہر علی شاہ (وزیر صحت)</u>: جناب سپیکر!

<u>جناب سپیکر</u>: جی آنریبل ہیلتھ منسٹر صاحب۔

وزیر صحت: جناب سپیکر، میں نے آج سے کوئی آٹھ دس روز پہلے بھی کہا تھا، ٹریفک کے حوالے سے میں نے بات کی تھی کہ اسمبلی کے سیشن کے دوران لوگوں کو جو مشکلات ہوتی ہیں، صبح شام ہم لوگوں سے جو باتیں سنتے ہیں اور جس طریقے سے لوگوں کا Reaction ہے تو میں نے ایک پروپوزل بھیجی ہے آپ کی طرف، اگر آپ اس پر عملدرآمد کروادیں۔ یہ جو میں نے Dotted لائن رکھے ہیں، اگر اس پر آپ بڑے Curve Stone رکھوادیں اور اس ایک سائڈ پر سنگل ٹریفک یہاں سے چلتی رہے تو ہمارے سیکیورٹی کا مسئلہ بھی حل ہوتا ہے اور ٹریفک کا مسئلہ بھی حل ہوتا ہے، تو یہ مہربانی کریں کیونکہ اس دن جماعت اسلامی نے بھی جلوس نکالا تھا، وہ تو جلوس نکال کے چلے گئے اور جو میوزک ہے تو وہ پھر ہم سنتے ہیں۔ اسمبلی کا جس دن بھی اجلاس ہوتا ہے اور لوگ جو کچھ بھی کہتے ہیں تو وہ ہم سنتے ہیں۔ یہ مہربانی کریں کہ یا تو، کسی نے کیا، موت کا ایک دن مقرر ہے اور جس دن آئے گی تو آجائے گی، تو اس طریقے سے اگر کسی نے بچنا ہے تو اس کا کوئی علاج کریں۔ جناب سپیکر، ہمارے اردگرد کافی حد۔۔۔۔۔

جناب سپیکر: آپ کی بات صحیح ہے، شہر کا یہ کافی مسئلہ ہے، مجھے خود بھی احساس ہے۔ آج تھوڑا تھوڑا Legislation کرنے کے بعد اس مسئلے پہ آتے ہیں جی۔

محترمہ نگہت یاسمین اورکزئی: جناب سپیکر! میں بھی اس حوالے سے ایک اور بات کرنا چاہتی ہوں کہ کینٹ کا ایریا سارے لوگوں کیلئے ایک 'نوگو ایریا' بن چکا ہے۔ جناب سپیکر صاحب، وہ ٹھیک ہے کہ سیکیورٹی کی وجہ سے ہے، ہماری حفاظت کیلئے ہے، ہمارے شہر اور اس صوبہ کی حفاظت کیلئے ہے لیکن جناب سپیکر صاحب، جہاں کہیں سے بھی ہم لوگ گزرتے ہیں، Even اپنا کارڈ دکھانے یا اپنی شناخت کرانے کے باوجود ہمیں کینٹ ایریا میں یہ کہا جاتا ہے جی کہ اپنی گاڑی پہ سٹیکر لگائیں اور جب سٹیکر کیلئے ہم لوگ کینٹونمنٹ والوں کو Apply کرتے ہیں یا جو بھی وہاں پہ ذمہ وار افسران ہیں تو وہ یہ کہتے ہیں کہ آپ کا گھر کینٹ میں ہونا چاہیئے۔ جناب سپیکر صاحب، اگر آپ ان کو ایک رولنگ کے ذریعے کہہ دیں کہ جو جو لوگ شہر میں رہتے ہیں، اگر ان کو ایک ایک گھر صدر میں دے دیں، کینٹ کے ایریا میں تو پھر تو ان کی گاڑیوں کو سٹیکر مل جائیں گے کیونکہ بغیر سٹیکر کے تو وہ ہمیں کسی بھی، Even اپنا تعارف کروانے کے باوجود بھی وہ ہمیں نہیں چھوڑتے۔ جناب سپیکر صاحب،۔۔۔۔۔

جناب سپیکر: اس کا کوئی حل نکالتے ہیں جی۔ آپ کے۔۔۔۔۔

محترمہ نگہت یاسمین اورکزئی: جناب سپیکر صاحب! اس میں یہ ہے کہ پوری ایک لائن لگ جاتی ہے تو یہ دہشتگردوں کیلئے ایک آسان ٹارگٹ ہوتا ہے۔

جناب سپیکر: آپ معزز اراکین کیلئے کوئی حل نکالتے ہیں جی۔

قائد حزب اختلاف: سپیکر صاحب!

جناب سپیکر: اکرم خان درانی صاحب۔

بنوں میڈیکل کالج کی رجسٹریشن اور خلیفہ گل نواز میڈیکل کمپلیکس میں ڈاکٹروں کی کمی کا پورا کیا جانا

قائد حزب اختلاف: محترم سپیکر صاحب، ستاسو ډیره مننه۔ زمونږه جی یو دوه داسے ایشوز دی چه هغے کښے سبا گورنمنټ ته هم ډیر زیات تکلیف راروان دے، د هغے نه لویه پریشانی جوړیږی او هغه فریاد تاسو ته هم در رسیدلے دے جی۔ ما له د بنوں میډیکل کالج والا سټوډنټس راغلی وو چه هغه ستاسو کور ته هم درغلی دی، ستاسو آفس ته هم راغلی دی او تاسو ورله لوئے Respect ورکړے وو، لوئے عزت هم ورکړے وو-----

جناب سپیکر: هغه هیلته منسټر صاحب څه شو جی، ظاهر علی شاه صاحب۔

سید ظاہر علی شاہ (وزیر صحت): جی۔

جناب سپیکر: بنه، تاسو کښینئ جی، بس ما وئیل چه چرته لاړ نه شئ، دا خبره تاسو سره Related ده۔

قائد حزب اختلاف: نو دا چونکه میډیکل کالج دے جی او هلته هغه هلکان اوس فورته ایئر ته رسیدلی دی او بس اخر کښے به هغه اوس رسی هاؤس جاب د پاره او د هغه کالج Affiliation، رجسټریشن نه دے شوے نو په دے سلسله کښے بیا ما ظاهرعلی شاه صاحب ته ریکویسټ اوکړو چه دا یوه داسے مسئله ده چه په وړومبی ځل زمونږ په بنوں کښے خو زنانه جی تاسو ته پته ده چه هغه څنګه رااوځی؟ په بازار کښے تاسو اوګرځئ نو چرته زنانه به په نظر درته رانه شی، دا د پښتنو په تاریخ کښے وړومبے ځل وو چه زنانه بچئ او دا میډیکل کالج والا په روډ باندے په هړتال باندے ناستے دی او دا هړتال جی، دا چهټیانے پکښے راغللے، اوس هم جاری دے او بیا ما ته راغلل، تاسو ته راغلل او بیا ما د ظاهر

علی شاہ صاحب او چیف منسٹر صاحب سرہ میټنگ اوکړو۔ زمونږ منسټر صاحب شیراعظم خان هم په هغه میټنګ کښے ناست وو، عدنان هم ناست وو نو د هغے یو Solution هم راغے۔ په هغے کښے مونږه Proposals ورکړل او چیف منسټر صاحب هغه ټول اومنل خو اوسه پورے جی چه کوم Decision شوے دے، زمونږ ټول ایم پی ایز، شیراعظم خان پکښے ناست، عدنان ناست، زۀ پکښے ناست او په یو باندے ذره عمل نه دے شوے۔ مونږه لیکل ورکړی وو چه چونکه د هغوی یو دا مطالبه هم وه چه 'خلیفه ګل نواز میډیکل کمپلیکس' کښے د ډاکټرانو ډیره کمی وه نو دوئ وئیلی وو چه هغے ته به مونږ ډاکټران ټرانسفر کړو او چه ډاکټران ئے ټرانسفر کړل نو ما، شیراعظم خان او ټولو ایم پی ایز Written ورکړل چه مونږه به چرته تاسو ته د Cancellation د پاره نه راځو۔ په هغے کښے جی پینځلس ډاکټران بدل شوی دی، یو ډاکټر پکښے تر اوسه پورے هلته حاضری نه ده کړے او هغه ټول آرډرونه بیا کینسل شوی دی۔ اوس جی دوئ ورکړی وو چه چونکه دا Backward area ده نو د دے د پاره چه څوک پروفیشنلز راځی نو هغوی ته به مونږ Incentives ورکوؤ، په دے باندے هم فیصله اوشوله جی چه څومره به ورکوؤ او بیا چه کله هغه اخبار ته ورکړے شول نو زمونږ هیلتھ سیکرټری صاحب اوس خو لاړو، کیپټن منیر صاحب ډیر ښه غوندے سړے راغلے دے، زمونږ د هغوی نه ډیر توقعات دی چه خدائے به دا هیلتھ والا کار د دۀ په راتلو باندے درست کړی، نو په هغے کښے نوټیفکیشن اخبار کښے هم نه دے راغلے چه هغه څنګه Incentives دی؟ څوک بیا راتلل هم نه چه Incentives نه وی، نو په دے بنیاد باندے اوس بیا هغه هلکان په هړتال دی او د شرم خبره دا ده چه زمونږ د اسمبلئ نه هغه مایوسه شو او هغوی هغه بله ورځ لاړل قومی اسمبلئ کښے هلته په هړتال باندے پراته دی او بیا هلته چونکه د بنوں نه زمونږه ایم این اے، مولانا فضل الرحمان صاحب دے نو چا ورته وئیلی دی چه د بنوں سټوډنټان راغلی دی او بهر په هړتال باندے دی، جلوس ئے راوستے دے او زنانه هم دی، بیا هغه هم ورسره وتے دے، نو هغه وئیل چه ما اوس بیا چیف منسټر صاحب ته د هلته نه ټیلیفون اوکړو چه د خدائے د پاره د دے هلکانو دا مسئله تاسو حل کړئ۔ نو منسټر صاحب، په دیکښے شک نشته دے چه

په مونږه باندے خو ګران هم دے او ما دلته د دهٔ صفت هم په بجټ سپیچ کښے کړے وو او زهٔ اوس هم په هغے باندے قائم یم خو داسے ده جی چه هیلته ډیپارټمنټ بالکل کار پریښودے دے ، د هغے وجه څه ده جی؟ مونږ خو دا لیدلی دی چه ظاهر شاه خان ما ته یو، Already ډاکټره وه، هغه بدله شوے وه د Settled نه فاټا ته او د فاټا نه راغلے وه، دوه ځله دهٔ ما ته آرډر اوکړو، نن مے بیا ورته ریکویسټ کړے وو خو سیکرټری چه کوم وو نو هغه د دهٔ آرډر نه منلو او زما پی ایس ورته لاړو نو هغه ته به ئے انکار کولو۔ دا کوم هلیته سیکرټری چه وو، هغه څومره زور آور سړے وو، سهیل الطاف صاحب، چیف منسټر آرډرز کوی او د هغوی کلیئر آرډرز دی او سیکرټری ئے نه Obey کوی، نو زما مقصد دا دے چه اوس زمونږ، ما ځکه دا خبره په دے ایوان کښے راوړه چه زهٔ پرون بنوں ته تلے ووم او هلته ټولو قومونو فیصله اوکړه چه مونږ به رااوځو او د سټوډنټس سره به مونږ روډ هم بندوؤ، مونږ به سټرائیک هم کوؤ او چه څو پورے زمونږه دا مطالبے منلے شوے نه وی نو تر هغه وخت پورے به مونږ په دے انډس هائی وے باندے او چه څومره روډ دے په دے باندے، مونږ څه کولے شو خو مونږ به هلته پراته یو، د حکومت خوښه ده، که ګولئ راباندے چلوی۔ نو دا خو جی د چیف منسټر صاحب Decision دے، د هغے ټوټل Minutes ما سره دی، دا هلیته منسټر صاحب پکښے موجود وو، چیف منسټر صاحب موجود وو، سیکرټری هیلته پکښے موجود وو، ډی جی هلیته پکښے موجود وو او د هغے نه بعد زمونږ بچی مایوسه کیږی او اسلام آباد پورے هلته په هړتال باندے ځی؟ نو ستاسو چیئر ته به زما دا درخواست وی، د ظاهر علی شاه صاحب په ایمانداریٔ باندے مونږ مخکښے هم خبرے کړے دی خو چونکه ډیپارټمنټ په هغے باندے ، اوس دلته چه دا کومے خبرے اوشوے ، زما په زړهٔ کښے هم چه کومے خبرے وے خو د دوئ هغه عزت په مونږ باندے داسے ګران دے چه کله کله پاڅو او خبره کوؤ نو دا خپل هر څه مونږ د هغے د وجه نه هم لږ شا ته کړو خو د دے ډیپارټمنټ اصلاح پکار ده جی۔ که اونه شی او اوس په دے حالیه سیلاب کښے هم چه کوم تکلیفات وو، بیماران په هسپتالونو کښے وو، نو زهٔ به دا ګزارش کوم چه ما ته داسے جواب ملاؤ نه شی، عملی خبره د وی چه منسټرصاحب پاڅی او چه کوم د هغه پندره ډاکټرانو

آرډرونه شوی دی نو دا د چا پریشر وو؟ دا څوک راغلی وو چه د بنوں ټول منتخب اراکین دا درخواست نه کوی چه دا کینسل کړئ او په ډیپارټمنټ باندے د چا بوجھ وو چه دا ډاکټران نه ځی هلته او هسپتال جی نه شروع کیږی؟ نو زما به دا درخواست وی ظاهرعلی شاه ته چه په دے باندے دلته مونږ سره داسے یو Commitment غوندے اوکړی چه هغه Honour هم شی۔ زمونږ د دۀ نه دا امید هم دے ، زمونږ د دۀ نه هم دغه امید دے چه دے به په سختئ سره د دے معلومات کوی چه دا پینځلس ډاکټران چه بنوں میډیکل کمپلیکس خلیفه گل نواز ته ټرانسفر شو، د دے Cancellation د چا په آرډر شوے دے او لږ د مونږ ته دا وضاحت هم اوکړی چه دا آرډرز آیا د دوئ په وینا کینسل شوی دی، د چیف منسټر صاحب په وینا کینسل شوی دی او که نه هیلتھ سیکرټری صاحب پخپله ځومره طاقتور دے ، هغه پخپله ځومره زورآور دے چه هغه نه چیف منسټر منی او هغه نه هلیتھ منسټر منی؟ نو زۀ به غواړمه چه لږ په دے باندے مونږ دوئ ته مجبور نه شو۔ دا مے ایمان دے چه چرته هم خلق رااوځی، مونږ د دے ځائے نه ټیلیفون ورته کوؤ، هغوی ته ریکویسټ کوؤ چه مونږ دلته خبره راوړه خو چه کله خبره اسلام آباد ته لاړه شی د دے ځائے نه نو نور زمونږ سره دلته داسے څه نشته، دا زمونږه مجبوری ده۔ دوه میاشتے شوے دی، ارشد عبدالله صاحب ته ما ریکویسټ هم اوکړو، دوئ راغلی وو، بشیر خان هم وو، زمونږ د اپوزیشن واک آؤټ وو، زمونږ بل شے دے جی د هائیکورټ سرکټ بنچ، د هغے جی ټولے قانونی تقاضے پوره دی او په هغے کښے نوټیفکیشن زما په وخت کښے شوے وو، گورنر صاحب کړے وو چه کله د ججانو اضافه اوشی نو په سوات او بنوں کښے به د هائیکورټ سرکټ بنچ شروع کیږی، د ججانو اضافه اوشوه جی او پینځه ججان مونږ ته زیات ملاؤ شول، زمونږ د څلورو ډیمانډ وو۔ د مرکزی حکومت او د پریذیډنټ صاحب زۀ شکریه ادا کومه چه هغوی مونږ ته پینځه راکړل، څلور زمونږ ډیمانډ وو۔ اوس د دے نه بعد زمونږ د بار پریذیډنټ لاړو افتخارچوهدری ته، دلته راغے چیف ته، صرف دا صوبائی گورنمنټ د دومره اوکړی چه هلته ورته د عدالت د پاره ځائے ورکړی او یو نوټیفکیشن اوکړی چه څومره دا پوسټونه دی د سرکټ بنچ د پاره، نو دوه داسے ایشوز دی چه هلته

وربانديے زمونږ د لاء اينډ آرډر مسئله خرابيدے هم شی او ورسره درست کيدے هم شی۔ شکريه۔

Mr. Speaker: Ji, honourable Minister for health please.

سید ظاہر علی شاہ (وزیر صحت): شکریہ جی۔ جناب سپیکر، درانی صاحب نے جو کہا، میں ان کی عزت بھی کرتا ہوں اور ان کی بات کافی حد تک ٹھیک بھی ہے لیکن انہوں نے کہا کہ سیکرٹری اس کا زور آور ہے جو کسی کی بات نہیں مانتا، تو کم از کم میں اس بات کو Negate کرونگا کہ اگر کوئی بھی منسٹر ہے اور اس کا سیکرٹری اس کی بات نہیں مانتا تو پھر اس منسٹر کو خود Resign کر دینا چاہیئے بجائے اس کے کہ وہ سیکرٹری وہاں پہ رہے۔ (تالیاں) دوسری بات جو ہے کہ ڈاکٹرز کی پرابلم، جیسا کہ تھوڑی دیر پہلے بھی ایک سوال کے حوالے سے میں نے آپ کو بات کہی کہ عبدالاکبر خان نے جو کمیٹی بنائی ہے، آپ نے جو کمیٹی بنائی ہے تو انہوں نے اپنی Recommendations کو فائل کیا ہوا ہے لیکن اس کے ساتھ ساتھ جب نئے سیکرٹری ہیلتھ نے چارج لیا، اس وقت وہ ایوان میں، گیلری میں موجود بھی ہیں تو میں نے ان کو تین ٹاسک اس حوالے سے دیئے اور اس میں Top priority کا ٹاسک جو تھا، میں نے کہا کہ ہمارے بنوں میڈیکل کالج کے سٹوڈنٹس فورتھ ایئر میں پہنچ چکے ہیں اور ایک سال ان کا اور رہتا ہے اور ابھی تک ہمارا یہ کالج Recognize نہیں ہوا، پی ایم ڈی سی نے اس کو Recognize نہیں کیا، تو میں نے کہا کہ آپ کی سب سے Top priority بنوں میڈیکل کالج ہے چونکہ اس میں کئی بچوں کا مستقبل اس کے اندر شامل ہے اور اگر ان کا یہ انسٹی ٹیوشن Recognize نہ ہوا تو پھر وہ یہ ڈگری لیکر کہاں پھرتے پھریں گے، وہ تو Recognized degree نہیں ہو گی؟ تو میں نے ان کے ذمے یہ سب سے اہم کام ڈالا ہے، اسلئے کہ اس میں ہمارے جو بچے اور بچیاں ہیں تو ان کا مستقبل اس کے اندر شامل ہے۔ بات اس کی تھی کہ اس کیلئے، یہ درانی صاحب بھی موجود ہیں، ہم نے Remote area میں یا For that matter بنوں میں کوئی سپیشلسٹ یا ہم نے جو فیکلٹی Develop کرنی ہے تو ہر انسٹی ٹیوشن کے اندر ہر ایک سپیشلٹی میں اس کی ایک فیکلٹی ہوتی ہے اور اس کے اندر Concerned ایسوسی ایٹ پروفیسرز، اسسٹنٹ پروفیسرز یا پروفیسرز لیول کے بندے وہاں پہ تعینات کئے جاتے ہیں، تو وہاں پہ As such اس میں لوگ جانے کیلئے تیار نہیں، اس کیلئے ہم نے ایک سپیشل پالیسی بنائی ہے کہ ہم ان کو Incentives دیں گے اور ان Incentives کیلئے ہم نے فنانس ڈیپارٹمنٹ کو Approach کیا، فنانس کو ہم نے Involve کیا اور ان سے وہ Incentives approve کرائے۔ جبکہ اس میں فنانس ڈیپارٹمنٹ نے ایک، ہم نے کہا تھا

کہ ,For the all time to comeانہوں نے کہا کہ It's one time affairتو ہم نے اس کو پھر فنانس کو ریفر کیا ہوا ہے کہ آپ نے ہمارے ساتھ Commitment کچھ اور کی تھی اور آج کچھ اور بات کر رہے ہیں، تو یہ One time incentivesنہیں ہے، یہ For all time to come، جب تک یہ کالج کی Requirements ہیں تو وہ سب چلتا رہے گا اور ایسی مثالیں ایک دو جگہ پہلے سے تھی، پہلے سے موجود ہیں تو ڈاکٹرز کی ٹرانسفر ہوئی ہیں اور میں درانی صاحب سے فلور آف دی ہاؤس Commitment کرتا ہوں کہ جتنے بھی ڈاکٹرز واپس آئے تھے، چھ، آٹھ یا دس جو بھی ہیں۔۔۔۔۔

ایک معزز رکن: پندرہ۔

وزیر صحت: Fifteen، توانشاء اللہ Within this week یہ ڈاکٹرز جتنے بھی ہیں تو یہ واپس جائیں گے اور وہاں پہ رپورٹ کریں گے۔ اگر رپورٹ نہیں کریں گے، میرا خیال ہے کہ غالباً ہم نے وہاں پہ انیس ڈاکٹروں کی ٹرانسفر کی تھی تو اس میں انہوں نے کہا کہ چاروں نے ابھی رپورٹ نہیں کیا اور اگر انہوں نے رپورٹ نہیں کیا تو ہمارے پاس پھر صرف ایک ہی آفر رہ جاتی ہے کہ ان کے خلاف قانونی کارروائی کریں اور ان کو نوکری سے ڈسمس کریں تو اس حد تک بھی ہم جائیں گے لیکن ان کی جو Requirements ہیں اور یہ حقیقت ہے، یہ ان کی بات نہیں ہے، نہ یہ کسی کی ذات کی بات ہے بلکہ وہاں پر اس نزدیک علاقوں کے بچے پڑھ رہے ہیں اور فورتھ ایئر تک پہنچ چکے ہیں تو میں سمجھتا ہوں کہ یہ ہمارے لئے بھی ایک چیلنج کی بات ہے اور انشاء اللہ میں فلور آف دی ہاؤس ان کو یقین دلاتا ہوں کہ یہ میری Top priority ہے اور اس کو Top priority پر رکھتے ہوئے جتنا جلدی اور جو بھی ان حالات میں ممکن ہوا تو انشاء اللہ میں کرونگا، یہ میری Commitment ہے آپ کے ساتھ۔ ایک بات آپ نے کہی کہ ڈاکٹرز کا یا ہیلتھ ڈیپارٹمنٹ کا جو رول تھا During floods، تو یہ پہلی دفعہ میں فلور آف دی ہاؤس سن رہا ہوں کہ Flood may affect Health department، میری اپنی رپورٹس اور میرا اپنا خیال ہے کیونکہ میں خود ہی فلڈ میں پھرتا رہا ہوں اور یہاں پر میرے معزز اراکین جو بیٹھے ہیں، اس بات کی گواہی بھی دیں گے کہ شاید کسی جگہ پر خوراک ایک دن کے بعد پہنچی ہو، دو دن کے بعد پہنچی ہو، تین دن کے بعد پہنچی ہو لیکن ہیلتھ کوریج، ہیلتھ کورڈے ون سے موجود تھا، ڈاکٹرز موجود تھے، پیرامیڈیکس موجود تھے، چاہے وہ ہاسپٹلز تھے، فیلڈ ہاسپٹلز تھے، موبائیل ہاسپٹلز تھے تو انہوں نے کام کیا ہے اور میں جہاں بھی پھرا ہوں، یہ میں کم از کم اپنے ہیلتھ ڈیپارٹمنٹ کے حوالے سے بات کرونگا کہ انہوں نے فلڈ کے دوران جو کارکردگی دکھائی

ہے، میں اس سے مطمئن ہوں۔ ایک آدھ ہو سکتا ہے یا کوئی ایک دو پرسنٹ Complaints ہوں لیکن 98%, 99% انہوں نے Deliver کیا ہے اور آج بھی وہ Deliver کر رہے ہیں۔ ادویات کے حوالے سے یہ کہ کسی بھی ہاسپٹل میں فلڈ کے دوران ادویات کی کوئی کمی نہیں تھی، فلڈ کے بعد جو تکلیفات آتی ہیں، ان کے حوالے سے جتنی بھی میڈیسنز تھیں، وہ Available تھیں۔ تھینک یو۔

<u>جناب سپیکر</u>: تهینک یو جی۔ یوه هفته کښے به انشاء الله دا خلق، دا سټوډنټس مونږ له هم دلته راغلی وو کنه جی، نو کوشش اوکړئ چه دا بچی بیا نور Suffer نه شی۔

<u>بیرسٹر ارشد عبداللہ (وزیر قانون)</u>: جناب سپیکر۔

<u>جناب سپیکر</u>: جی آنریبل لاء منسٹر صاحب۔

<u>وزیر قانون</u>: مهربانی جی۔ دا درانی صاحب خو یو ډیر محترم دے، ډیر مشر دے د عمر په لحاظ او د عهدے په لحاظ، د اپوزیشن لیډر هم دے او د دے نه مخکښے پینځه کاله له خیره چیف منسټر صاحب هم پاتے شوے دے نو د هغوی Regard، د هغوی د خپلے علاقے د پاره کوشش، د بنوں ډویژن د پاره د یو ډویژن بنچ یا د سرکټ بنچ د پاره دوئ ډیر کوششونه کړی دی او ما د دے نه مخکښے سحر، وختی چه مونږ راغلو مازیګر، نو هغه وخت کښے دوئ ما سره دا ذکر اوکړو نو ما Already خپل سیکرټری صاحب ته دا هدایات جاری کړل چه هائیکورټ سره مونږه Immediately رابطه اوکړو او دیکښے چه څه پراګرس د کوم ځائے پورے شوے دے نو د هغه ځائے نه Onwards چه دیکښے څه Possible وی، انشاء الله هغه به مونږه کوؤ، که هغے کښے د هائیکورټ اجازت وی او پراونشل ګورنمنټ بالکل دا غواړی چه څومره زیات نه زیات کورټس مونږ Establish کړو او زیات نه زیات Appellate Forums مونږ Establish کړو نو دا به د عام خلقو د پاره ډیره آسانی پیدا کوی او د Litigants د پاره۔ بیا خصوصاً په دیکښے ستاسو ډیر لوئے Efforts دی، مونږه هغه Acknowledge کوؤ او انشاء الله زمونږ به دا کوشش وی چه دا مونږه Supplement کړو او دغلته خدائے پاک په بنوں کښے یو بل ډویژن بنچ کهلاؤ کړی۔ بالکل جی مونږه

هاؤس کبنبے تاسو ته دا Assurance درکوؤ چه خپل مکمل کوشش به کوؤ۔ مهربانی۔

قائد حزب اختلاف: جناب سپیکر!

جناب سپیکر: جی اکرم خان درانی صاحب۔

قائد حزب اختلاف: زهٔ شکریه ادا کومه او تاسو په خلوص سره مونږ ته وخت هم راکړو او تاسو پکښے هدایات هم ورکړل، ستاسو هم ډیره مننه۔ زهٔ د ظاهرشاه صاحب هم شکریه ادا کوم، د ارشد عبدالله صاحب هم شکریه ادا کوم او دوئ چه ښنګه دلته خبره اوکړه نو زما امید هم دے چه انشاء الله په دے انداز باندے به پرے کار هم اوشی۔ مهربانی۔

Mr. Speaker: Thank you ji.

اراکین کی رخصت

جناب سپیکر: جن معزز اراکین کی طرف سے رخصت کی درخواستیں موصول ہوئی ہیں، ان میں منور خان ایڈوکیٹ، مسماۃ نور سحر صاحبہ اور سید مرید کاظم شاہ صاحب، وزیر مال واملاک نے 27و28 ستمبر 2010 کیلئے، جناب ثناء اللہ خان میانخیل صاحب نے 27تا29 ستمبر 2010 جبکہ قیصر ولی خان نے آج یعنی 27 ستمبر 2010 کیلئے رخصت طلب کی ہے تو Is it the desire of the House that the leave applied for may be granted?

(The motion was carried)

Mr. Speaker: The 'Ayes' have it. Leave is granted.

یہ ابھی تھوڑا سا آپ سے ایک رائے لینی ہے، Legislation بھی کافی ہے، یہ 'Call Attention Notices' اور وہ بھی کافی ہیں تو کیا خیال ہے پہلے۔۔۔۔۔

جناب عبدالاکبر خان: جناب سپیکر! میں ایک تجویز پیش کرتا ہوں کہ آج یہ جو Legislation ہم کر رہے ہیں، یہ اتنی زیادہ۔۔۔۔۔

جناب سپیکر: عبدالاکبر خان۔

جناب عبدالاکبر خان: لیکن جو امنڈمنٹس آئی ہیں، وہ کافی زیادہ ہیں۔ امنڈمنٹس ہیں اور ہر Mover چاہے گا کہ اپنی امنڈمنٹس پر دو تین چار منٹ بولے اور اس طرح گورنمنٹ کی سائڈ سے بھی ان کو جواب ملے گا تو میرے خیال میں یہ تو۔۔۔۔۔

(قطع کلامی)

جناب عبدالاکبر خان: بالکل جی اگر آپ کال اٹینشن نوٹسز ابھی لے لیں اور یہ جو رپورٹ Lay کرنی ہے تو یہ Lay کر لیں اور یہ Legislation کل کیلئے آپ رکھ دیں اور اس کو مطلب ہے کوئی Specific ٹائم دے دیں تاکہ اسی ٹائم پر، اگر آپ کو کیسچنز آور کو ڈیفر کرنا چاہتے ہیں یا کوئی اور بزنس ڈیفر کرنا چاہتے ہیں تو اسی کو لے لیں کیونکہ آج تو بڑا مشکل ہے جی بہت زیادہ۔۔۔۔۔

جناب سپیکر: جی آنریبل لاء منسٹر صاحب، پلیز۔

بیرسٹر ارشد عبداللہ (وزیر قانون): میری گزارش تو یہ ہو گی کہ اگر اس کو کل کیلئے ڈیفر کرنا ہے اور اگر کل پھر دوبارہ کو کیسچنز آور ہو گا، پھر دوبارہ کال اٹینشن نوٹسز، یہ طریقہ کار اگر چلے گا تو پھر تو کل بھی یہ مشکل ہے یا تو کل کیلئے Straightaway اس کو رکھ دیں۔۔۔۔۔

جناب سپیکر: نہ، کل کیلئے بھی تین بلز اور بھی ہیں، For tomorrow۔۔۔۔۔

وزیر قانون: تو پھر تو جی اس Legislation کو Priority دیں کیونکہ میرے خیال سے This is our prime responsibility اور اس کو ہم کرتے ہیں۔

جناب سپیکر: تو کیا خیال ہے کہ کل فل ڈے Legislation کو دے دیں؟

جناب ثاقب اللہ خان چمکنی: جناب سپیکر صاحب!

جناب سپیکر: جی ثاقب خان، تاسو څه وایئ؟

جناب ثاقب اللہ خان چمکنی: جناب سپیکر صاحب، کال اټینشن ډیر Important دغه وی نو زما ریکویسټ دا دے چه څومره Legislation کیدے شی، هغه به هم اوکړو جی او کال اټینشن به اوچت کړو، ټائم ته به اوګورو که نه وی نو بیا به ئے سبا د پاره پریږدو۔ سر، زما خو دا ریکویسټ دے جی۔

جناب عبدالاکبر خان: کال اټینشن نوټسز واخلئ او بیا به اوګورو که فرض کړه ټائم وو او دا لیجسلیشن پکښے کیدے شی خو ټهیک ده، که نه وی نو رپورټ به پیش کړی او باقی به سبا ته اوکړو جی۔

جناب سپیکر: او۔کے، پھر کل ٹوٹل لیجسلیشن ہو گی پھر اور وہ نہیں ہو گی۔ تین بلز کل کیلئے ہیں اور آج بھی یہ چار ہیں، پانچ ہیں، یہ کتنے ہیں؟ یہ بھی پینڈنگ ہو جائیں گے تو پھر تو کل کوئی اور چیز نہیں ہو گی۔

توجہ دلاؤ نوٹس ہا

Mr. Speaker: ‘Call Attention Notices’: Naseer Muhammad Khan Maidadkhel Sahib, to please move his Call Attention Notice No. 376 in the House.

جناب نصیر محمد میداد خیل: "جناب سپیکر! میں اس معزز ایوان کی توجہ-----"

جناب سپیکر: مائیک آن کریں۔

جناب نصیر محمد میداد خیل: "ایک اہم واقعہ کی طرف دلانا چاہتا ہوں اور وہ یہ ہے کہ ضلع لکی مروت حلقہ پی-ایف 75 کے موضع بہرام خیل میں یونین کونسل کی بلڈنگ بنانے کیلئے وکیل نامی ایک شخص نے محکمہ بلدیات کے نام پر دو کنال اراضی کا انتقال کیا ہے مگر جس خسرہ نمبر میں انتقال ہوا ہے، اس خسرہ نمبر میں وکیل کے نام پر مطلوبہ اراضی نہیں ہے، چنانچہ محکمہ مال کے اہلکاروں کی ملی بھگت سے زبردست گھپلا ہوا ہے، لہذا ایوان کی معمول کی کارروائی روک کر اس اہم مسئلے پر بحث کی اجازت دی جائے"۔

جناب سپیکر، که اجازت وی نو زهٔ به ئے لږ غوندے بیک ګراؤنډ تاسو ته د دے مسئلے اوښایم جی۔ د جناب زکوړی صاحب د وفات نه پس چه کوم سکیمونه ما ته پاتے شوی وو نو په هغے کښے په پی ایف 75 کښے د یو یونین کونسل د عمارت تعمیر هم وو چه هغه زکوړی صاحب بهرام خیل موضع ته ورکړے وو خو چونکه هغه وفات شو او زهٔ چه کله ایم پی اے جوړ شوم نو ما د هغے کلی د خلقو په مشورے سره د هغه یونین کونسل دفتر په هغه ځائے پریښودو او په مشورے مے یو ځائے ورته خوښ کړو چه د هغے د پاره کلی والو میر شاه جهان نامی یو سړی ته دا شے ورحواله کړو چه بهئ تهٔ به زمکه دے بلدیات ته ورکوے چه دا بلډنګ په دے ځائے جوړ شی۔ جناب سپیکر، چه کله ما د کلی والو سره دا خبره کوله نو وکیل چه د کوم ما ذکر کړے دے، دهٔ د خپل طرف نه یو انتقال درج کړو چه هغه له چا د حکومت له طرف نه اجازت نه وو ورکړے او چه کله زما والا انتقال دے سړی وروړلو نو هغه انتقال چه وکیل په خپله درج کړے وو، هغه ئے کینسل کړو او ما لیټر سی این ډبلیو ایکسیئن ته او هلته متعلقه چه کوم ټی ایم اے دے، هغه ته اولیکل او د هغوی دواړو په اجازت دا لیټر ورغلو د میر شاه جهان په نوم باندے او په هغے باندے صاحبه، دا انتقال نه وو شوے، ټینډر ورباندے اوشولو او د ټینډر نه پس هلته یو ټهیکیدار دا کار

واغستو۔ جناب سپیکر صاحب، په دے دوران کښے زمونږ سینئر منسٹر بشیر بلور صاحب ناست دے ، دوئ د چا په وینا باندے ، د چا په درخواست باندے خپل یو لیټر اولیکلو او دا سائټ ئے دے وکیل ته ورکړو اوچه کله ئے وکیل ته ورکړو، هغه ټینډر چه کوم شوے وو جی چه ټینډر چا ټهیکیدار اغستے وو نو هغه دے میر شاه جهان ته Power of attorney for construction of the building ورکړله خو په دے کار کښے چونکه منسٹر صاحب لیکل کړی وو نو ډی سی او صاحب بیا تحصیلدار او دا پټواری ئے رااوغوښتل چه په هر قیمت وی خو دا زمکه ورته بیا انتقال کړئ نو چه کوم انتقال خارج شوے وو جی، هغه انتقال ئے بیا Renew کړو For the third time، یو ځل جوړ شو، بیا کینسل شو، بیا ورغلل هغه انتقال ئے اوکړو۔ جناب سپیکر صاحب، چه کله کارورباندے شروع کړو، نو دے ټهیکیدار کار شروع کړو چه چا ته Power of attorney ملاؤ شوے وه او بدقسمتئ سره چونکه زمونږ د حکومت هلته ذمه وار کسان ایس ډی او یا دا ایکسیئن پکښے ملوث شول نو هغه د وکیل سره ملاؤ شول او د وکیل کار باندے ئے هم اولیکل، دوه ځائے کار شروع شو جی۔ دے دوران کښے جی ما جناب سینئر منسٹر صاحب ته ریکوسټ اوکړو او هغه ورباندے انکوائری مقرر کړه۔ انکوائری رپورټ لا پوره نه دے راغلے خو چه کله مونږه هغه کاغذات اوکتل نو هلته دے کسانو یا دے نورو متعلقه کسانو اوکتل نو د دغه هلک چه دا کوم ځائے بلډنګ جوړیږی لګیا دے ، هغه ځائے خسره نمبر کښے د دهٔ دومره زمکه نشته دے چه دا کوم انتقال شوے دے۔ اوس جناب سپیکر، په دے مسئله باندے دا ده چه دیکښے درے ډیپارټمنټس Involve دی، لوکل ګورنمنټ هم پکښے Involve دے جناب سپیکر، سی اینډ ډبلیو ډیپارټمنټ هم Involve دے او ورسره ریونیو ډیپارټمنټ هم Involve دے۔ نمبر چار باندے دا ټهیکیدار چه چا ټینډر اغستے وو، دهٔ دوه Power of attorney ورکړی دی، یو Power of attorney ئے میر شاه جهان ته ورکړے ده او بله Power of attorney ئے وکیل ته ورکړے ده۔۔۔۔۔

جناب سپیکر: نه دا انکوائری چه پکښے شروع وه، د دے څومره ورځے اوشولے ؟

جناب نصیر محمد میداد خیل: د دے تقریباً د دوه میاشتو نه خو به ئے کافی وخت شوے وی او لا تر اوسه پورے څه رزلټ نه دے وتلے جی۔

جناب سپیکر: نو په دوه میاشتو کښے، نو دوه میاشتو کښے د دوه کنالو انکوائری نه کیږی؟

جناب نصیر محمد میداد خیل: دا انکوائری لا پوره نه ده شوے جی۔

جناب سپیکر: ادریږه، دا دوئ نه تپوس اوکړو کنه جی۔

جناب نصیر محمد میداد خیل: جی، جی۔

جناب سپیکر: جی لاء منسٹر صاحب، آنریبل لاء منسٹر صاحب۔

وزیر قانون: داسے ده جی چونکه دا د ریونیو ډیپارټمنټ دغه دے او ریونیو منسټر صاحب به د دے جواب ورکوی، نو که دا مهربانی اوکړئ او که چرته پینډنګ ئے کړئ او Next session کښے، Next sitting کښے به بیا چرته د دے جواب، ځکه چه مونږ سره خو پوره ډیټیل نشته جی۔

جناب نصیر محمد میداد خیل: سر! په دیکښے ما-----

جناب سپیکر: دا یوه ګهنټه خو مو اوس دغه شوه او یوه ګهنټه به بیا بله ورځ دغه کوؤ؟ دا انکوائری چه کومه ده-----

جناب نصیر محمد میداد خیل: سر! په دیکښے زما یو ریکویسټ دے۔

جناب سپیکر: نه جی، چه کومه انکوائری پکښے مقرر ده، د هغے جواب ولے نه راځی؟

وزیر قانون: داسے به اوکړو جی، دا انکوائری چه کوم ده، هغه به Expedite کړو۔

جناب بشیر احمد بلور {سینیئر وزیر (بلدیات)}: سپیکر صاحب!

Mr. Speaker: Ji, honourable Minister for Local Government please.

سینیئر وزیر (بلدیات): سپیکر صاحب، مهربانی۔ دے مروت صاحب چه خبره اوکړه نو دے د ټول تاریخ نه خبر دے، د دے ټولے هسټرئ نه خبر دے چه دا څنګه چل شوے وو او د چا په وینا شوے وو؟ بیا دوئ راغلل او ما دوئ ته لیکل هم ورکړل چه د دوئ کومه زمکه خوښه ده نو هلته جوړ کړئ۔ بیا د هغے نه پس چا ته چه

پیسے ورکړے شوے وے ، هغه ایکسیئن وئیل چه اوس ټهیکه ما یو ته ورکړے ده او زۀ دا کینسلولے نه شم، نو په دے مونږه انکوائری مقرر کړه خو افسوس دا کوم، که دوئ ما ته چر ته دا وئیلی وے چه یره انکوائری تر اوسه پورے نه ده راغلے نو ما به هغوی ته وئیلی وو چه زر ما ته انکوائری راکړئ۔ انکوائری رپورټ راشی نو هغه به اوګورو، دوئ سره به کېنینو او چه د دوئ چر ته پرابلم دے نو انشاء اللّٰه هغه به حل کړو۔ هغے کښے زمونږ دا نور ایم پی اے صاحبان هم Involve وو نو په دے وجه باندے دا شے دغه شو۔ زۀ به دوئ سره کېنینم او دا انکوائری رپورټ به انشاء اللّٰه کوشش کوم چه زر تر زره مونږ ته راشی۔

جناب سپیکر: بس جی، تهینک یو جی خو دا یو خیال ساتل پکار دی چه کومه انکوائری تاسو چا له ورکړئ۔۔۔۔

سینئیر وزیر (بلدیات): یره جی چه کومے انکوائریانے دی، پکار ده چه کوم Concerned سړے دے ، هغه د راشی چه یره زما انکوائری رپورټ۔۔۔۔۔

جناب سپیکر: تاسو جی خپل دومره غټه ایشو۔۔۔۔

سینئیر وزیر (بلدیات): دا ذمه واری زۀ نه شمه اغستے چه زۀ به پخپله انکوائری کومه۔ شپیته ځله انکوائرئ۔۔۔۔۔

جناب نصیر محمد میداد خیل: دیکښے دا ټهیکیدار Involve دے۔

جناب سپیکر: Within a week time دا انکوائری رپورټ پیش کړئ جی۔ تهینک یو جی۔

جناب نصیر محمد میداد خیل: جناب سپیکر صاحب!

جناب سپیکر: اوشو جی، دے یوه هفته کښے مو ورته اووئیل چه انکوائری رپورټ راکړئ۔

جناب نصیر محمد میداد خیل: د انکوائری رپورټ خو پته نه لګی چه کله به کوئ، پکار دا ده چه د دے هاؤس کمیټی جوړه شی او په هغے کښے د سی اینډ ډبلیو ډیپارټمنټ، ریونیو ډیپارټمنټ او د هیلته ډیپارټمنټ نمائندګان شامل وی نو هلته به ئے صحیح حل راااوباسو۔

جناب سپیکر: اوس خو به، نه دا ټول به پکښے تاسو، دا خو موا وس پینډنګ کړو چه منسټر هم نشته۔۔۔۔

سینئیر وزیر (بلدیات): نه چه انکوائری راشی، کیدے شی هغوی ټول ډیټیل راته راکړے وی نو بیا چه دا، Call Attention Notice mean چه حکومت ته خالی پته اولګی، بحث په دے نه شی کیدے۔ ما جواب اوکړو چه هغوی Satisfied دی که نه دی، بیا ایډجرنمنټ موشن راوړئ، کوئسچن راوړئ، د هغے نه پس به بیا وربانددے خبره کوؤ۔

جناب سپیکر: پوهه شومه جی۔ Abdul Akbar Khan, please move your Call Attention Notice 376.

جناب عبدالاکبر خان: تھینک یو۔" جناب سپیکر، میں حکومت کی توجہ مردان میں۔۔۔۔۔"

Mr. Speaker: Sorry, not 376, 382.

Mr. Abdul Akbar Khan: Ji, 382.

جناب سپیکر: جی، جی۔

جناب عبدالاکبر خان: " میں حکومت کی توجہ مردان میں میڈیکل کالج اور مردان میڈیکل کمپلیکس میں بھرتیوں کی طرف مبذول کرانا چاہتا ہوں۔ چونکہ ان بھرتیوں میں نہ تو میرٹ کا خیال رکھا گیا ہے اور نہ صحیح لوگوں کو بھرتی کیا گیا ہے"۔

جناب سپیکر، اس میں جو ساری بھرتیاں ہوئی ہیں، یہ میڈیکل کالج میں خاصکر اور میڈیکل کمپلیکس میں تو نہ اخبار میں اشتہار دیا گیا ہے، نہ کوئی ٹیسٹ یا انٹرویو کیا گیا ہے، بس یکطرفہ طور پر لوگوں کو بھرتی کیا گیا ہے تو میں سمجھتا ہوں جی کہ یہ اندھیر نگری جیسی بات ہے۔ وزیر صاحب بھی بیٹھے ہوئے ہیں، میں یہ نہیں کہتا جی کہ، لیکن اگر اس کو آپ کمیٹی کے حوالے کر دیں اور وہاں پر اس کی چھان بین کریں کہ واقعی اگر غلط لوگوں کو بھرتی کیا گیا ہے، اس کی ایڈورٹائزمنٹ نہیں ہوئی ہیں، اس میں میرٹ کا خیال نہیں رکھا گیا ہے تو پھر حکومت ان کے خلاف کارروائی کرے۔

جناب سپیکر: جی آنریبل ہیلتھ منسٹر صاحب، پلیز۔

سید ظاہر علی شاہ (وزیر صحت): شکریہ جی۔ جناب سپیکر، جہاں تک کلاس فور کی بھرتی کا تعلق ہے تو اس کیلئے اشتہار دینا لازم نہیں ہے، اس کا ایک علیحدہ پروسیجر ہے اور جیسا کہ آنریبل ممبر صاحب نے کہا ہے،

اس میں ان کی اگر کوئی وہ ہے، اس کے اوپر Reservations ہیں تو مجھے کوئی اعتراض نہیں ہے، اس کو کمیٹی کے سپرد کر دیا جائے، وہ اس کی چھان بین کرلے اور جو چیز غلط ہو تو وہ سامنے آجائے۔

سینیئر وزیر (بلدیات): جناب سپیکر! بڑے افسوس کی بات ہے، منسٹر صاحب نے اب حکم کر دیا مگر کال اٹینشن نوٹس کبھی بھی کمیٹیوں کے پاس نہیں جاتا۔ کال اٹینشن نوٹس کا مطلب ہی یہ ہوتا ہے کہ حکومت کو صرف انفارم کیا جائے کہ یہ غلطیاں ہوئی ہیں۔ لاء منسٹر اس پر بات کرتا، پھر انہوں نے یہ فرمایا کہ کرپشن ہوئی ہے، ٹیسٹ نہیں ہوئے ہیں، ڈمکانے نہیں ہوا، میں گورنمنٹ کی طرف سے کہتا ہوں کہ ٹیسٹ بھی ہوئے ہیں، انٹرویوز بھی ہوئے ہیں اور ٹھیک ٹھاک طریقے سے وہاں پر اپوئنٹمنٹس ہوئی ہیں، اس میں کوئی ایسی غلطی کی بات نہیں ہے۔ پوائنٹ آؤٹ کریں کہ کونسی نوکری پر یا کونسی پوسٹ پر۔۔۔۔

جناب عبدالاکبر خان: جناب! میں۔۔۔۔

سینیئر وزیر (بلدیات): نہیں، میں عرض کرتا ہوں، مجھے بات کرنے کا موقع دیں پھر یہ بے شک بولیں۔ میں کہتا ہوں کہ مجھے صرف یہ بتائیں کہ Particular کونسی پوسٹ ہے جس پر انٹرویو نہیں ہوا ہے، ٹیسٹ نہیں ہوا ہے اور ایسا ہوا ہے؟ یہ تو ایک At random بات کر دینا کہ کہیں بھی ٹیسٹ نہیں ہوا، یہ تو دنیا میں کہیں نہیں ہو سکتا کہ کوئی ٹیسٹ نہ لیں۔ تو میرے خیال میں اس کو اگر آپ، ان کو اگر اس کی اتنی پرابلم ہے تو کال اٹینشن نوٹس، آئیں بیٹھیں اور ہمارے ساتھ بات کریں، ہم ان کو انشاء اللہ Satisfy کریں گے۔ اسمبلی میں یہ بات کر دینا سپیکر صاحب، یہ تو بڑی توہین آمیز بات ہے کہ نہ وہاں پر ٹیسٹ ہوئے ہیں، نہ وہاں پر کوئی انٹرویوز ہوئے ہیں، نہ وہاں پر اور کچھ ہوا ہے اور ایک دم یہ بڑے عہدے کی، کہیں ہو ہی نہیں سکتا، یہ Impossible ہے۔ کلاس فور کے ہو سکتے ہیں اور اس کے بغیر کوئی ایسی پوسٹ نہیں ہے جس کا پریس میں نہیں آیا ہو۔ اگر کوئی یہ ثابت ہو جائے تو میں دعوے سے کہتا ہوں کہ یہ بالکل غلط بیانی ہے، ہم اس کو Object کرتے ہیں جی۔

جناب سپیکر: جی لاء۔۔۔۔

جناب عبدالاکبر خان: جناب سپیکر!

جناب سپیکر: عبدالاکبر خان۔

جناب عبدالاکبر خان: آنریبل منسٹر صاحب نے دو باتیں کیں کہ یہ کال اٹینشن نوٹس کمیٹی کو ریفر نہیں ہو سکتا، یہ آپ کے رولز کی کتاب ہے اور اس رولز کی کتاب میں آپ مجھے کوئی ایسی پروویژن بتا دیں کہ

جہاں پر ایڈ جرنمنٹ موشن کو آپ کمیٹی کے حوالے کریں، کوئی کوئسچن ایسا مجھے بتادیں پر وویژن کہ جہاں پر آپ کوئسچن کمیٹی کے حوالے کریں، کوئی کال۔۔۔۔۔

(قطع کلامی)

جناب عبدالاکبر خان: ایک منٹ۔ سر، میں۔۔۔۔۔

(قطع کلامی)

جناب عبدالاکبر خان: میں نے آپ کی بات۔۔۔۔۔

(قطع کلامی)

جناب عبدالاکبر خان: سر، میں نے آپ کی بات۔۔۔۔۔

(قطع کلامی)

جناب عبدالاکبر خان: سر، میں نے آپ کی بات سنی تو آپ میری بات بھی سنیں نا۔ آپ نے رولز کی بات کہی کہ کال اٹینشن نوٹس صرف حکومت کی توجہ دلانے کیلئے کیا جاتا ہے تو ایڈ جرنمنٹ موشن بھی ڈسکشن کیلئے کیا جاتا ہے، کوئسچن بھی انفارمیشن حاصل کرنے کیلئے کیا جاتا ہے، یہ کتاب پڑی ہے اور پھر آپ کی رولنگ کہ آپ نے کتنے کوئسچنز کمیٹی کے حوالے کیے، کتنے ایڈ جرنمنٹ موشنز کو Convert کر کے آپ نے کمیٹی کے حوالے کیے اور کتنے کال اٹینشن نوٹسز کو آپ نے، جب میرا نمبر آتا ہے تو پتہ نہیں بشیر خان کو کیا ہو جاتا ہے؟ ایک۔ دوسری جناب سپیکر، میں نے کرپشن کی کوئی بات نہیں کی، میں نے کسی پر بھی کرپشن کا الزام نہیں لگایا، میں نے کہیں نہیں کہا کہ فلاں یا کسی شخص نے اس میں کرپشن کی ہے، میں نے تو صرف اس میں کہا کہ میرٹ کو نظر انداز کیا گیا ہے۔۔۔۔۔

(قطع کلامی)

جناب عبدالاکبر خان: نہیں سر، ایک منٹ۔ سر، دوسری بات یہ ہے کہ جو Concerned منسٹر ہے، وہ کہتا ہے اور پتہ نہیں ہے کہ بشیر خان کو کیا ہو جاتا ہے؟ جناب سپیکر، نہ تو کوئسچن کو آپ کمیٹی کے حوالے کر سکتے ہیں اور پھر بھی کر رہے ہیں، نہ ایڈ جرنمنٹ موشن کو آپ کمیٹی کے حوالے کر سکتے ہیں پھر بھی کر رہے ہیں، جب کال اٹینشن نوٹسز تو کر رہے ہیں لیکن جب عبدالاکبر کا نمبر آتا ہے تو پھر آپ نہیں کر سکتے؟

سینیئر وزیر (بلدیات): جناب سپیکر! میں یہ بات نہیں کر رہا۔ میں کہتا ہوں کہ آپ ریکارڈ دیکھیں، انہوں نے کہا جی کہ نہ ٹیسٹ ہوئے ہیں، نہ انٹرویوز ہوئے ہیں اور بغیر کسی ٹیسٹ انٹرویو کے ساری اپوئنٹمنٹس ہو گئی ہیں تو میرا جی اس بات پر Objection ہے کہ یہ غلط ہے، یہ ایک الزام ہے، اس کو ہم Contradict کرتے ہیں۔ دوسری بات انہوں نے یہ کہی ہے کہ آپ کو ئسچن کرتے ہیں، کو ئسچن ہوا، ایڈ جرنمنٹ موشن ہوا، کال اٹینشن پر مجھے بتائیں کہ اس کتاب میں کہاں لکھا ہے کہ کال اٹینشن آپ کمیٹی کے حوالے کریں؟۔۔۔۔

(قطع کلامی)

سینیئر وزیر (بلدیات): میری ایک ریکویسٹ ہے، میں بات کر لوں کہ کال اٹینشن کا مطلب یہ ہے کہ آپ گورنمنٹ کی توجہ ایک چیز کی طرف مبذول کروائیں، اس میں نہ ڈسکشن ہو سکتی ہے، نہ اس میں کوئی ایسی بات ہو سکتی ہے۔ انہوں نے ہمیں۔۔۔۔۔

جناب عبدالاکبر خان: آپ کر رہے ہیں، یہ تو آپ کر رہے ہیں۔

سینیئر وزیر (بلدیات): نہیں، آپ کمیٹی کو حوالہ کرنے کی بات کرتے ہیں۔ میں یہ کہتا ہوں کہ کہیں بھی نہیں لکھا ہے کہ کال اٹینشن نوٹس کو کمیٹی کے حوالے کریں۔ میں یہ ریکویسٹ کرتا ہوں کہ یہ ہمارے ساتھ بیٹھ کر بات کریں اور جو بات ہو، کمیٹی کے حوالے بھی کیا جائے مگر یہ الزام جو ہے، اس کو میں Contradict کرنا چاہتا ہوں، پریس بیٹھی ہوئی ہے اور سارے لوگ سن رہے ہیں جی کہ وہاں نہ ٹیسٹ ہوئے ہیں، نہ انٹرویوز ہوئے ہیں، نہ کوئی وہ ہوئے ہیں اور اپوئنٹمنٹس ہو گئی ہیں، صرف یہ Contradiction ہم کرنا چاہتے ہیں کہ کوئی ایسی بات نہیں ہے۔ یہ غلط فہمی کا شکار ہیں، ہمارے ساتھ بیٹھیں تو ہم ان کے ساتھ بیٹھ کر بات کرتے ہیں۔

جناب عبدالاکبر خان: جناب سپیکر! میں یہ کہتا ہوں کہ کال اٹینشن، ایڈ جرنمنٹ موشن اور کوئسچنز کو آپ کمیٹی کے حوالے اسی طرح نہیں کر سکتے لیکن پھر بھی ہو رہے ہیں۔

جناب سپیکر: نہیں، نہیں، وہ تو عبدلاکبر خان۔۔۔۔۔

جناب عبدالاکبر خان: سر! میری ریکویسٹ ہے۔ میں یہ سمجھتا ہوں جی کہ منسٹر صاحب نے جواب دیا ہے، میں کمیٹی کو، وہ پریس نہیں کر رہا کہ کمیٹی کے حوالے کیا جائے۔

سینیئر وزیر (بلدیات): آپ نے کہا ہے کہ کمیٹی کے حوالے کیا جائے۔

جناب عبدالاکبر خان: مجھے آپ-----

(قطع کلامی)

جناب عبدالاکبر خان: سر، میں کہتا ہوں-----

(قطع کلامی)

جناب عبدالاکبر خان: سر! میری بات سنیں آپ۔

جناب سپیکر: عبدالاکبر خان! آپ کیا کہتے ہیں؟ کبھی کہتے ہو، کبھی ایک بات کرتے ہو، کبھی دوسری بات-----

جناب عبدالاکبر خان: سر! میری عرض یہ ہے کہ میں نے تو ریکویسٹ کی تھی، اگر حکومت کو اس میں-----

Mr. Speaker: Matter, any matter, any other matter referred to it by the Assembly.

جناب عبدلاکبر خان: ہاں۔

جناب سپیکر: نہ، یہ ہو سکتا ہے۔

جناب عبدالاکبر خان: نہیں، یہ تو کمیٹی کے آپ پڑھ رہے ہیں نا، یہ تو کمیٹی کے جو رولز ہیں، ریفرنس کی طرف آپ اشارہ کر رہے ہیں، یہ تو کہتے ہیں کہ اگر Mover اور اسمبلی چاہے تو کسی بھی چیز کو کمیٹی کے حوالے کر سکتی ہے۔

جناب سپیکر: وہ پہلے بھی کئے ہیں۔

جناب عبدالاکبر خان: ہاں۔

سینیئر وزیر (بلدیات): جناب سپیکر! میری تو ریکویسٹ صرف یہ ہے کہ کال اٹینشن نوٹس اسلئے ہوتا ہے کہ آپ حکومت کی توجہ کسی اہم مسئلے کی طرف مبذول کروائیں۔

Mr. Abdul Akbar Khan: This is the prerogative of this House.

جناب سپیکر: وہ تو ہو سکتا ہے، کمیٹی کو ہو سکتا ہے۔ آگے ابھی آپ کیا چاہتے ہیں، وہ آپس میں بیٹھ-----

وزیر صحت: جناب سپیکر!

جناب سپیکر: جی ہیلتھ منسٹر صاحب۔

وزیر صحت: جناب سپیکر، میں نے جیسے پہلے کہا کہ 'کلاس فور'، 'ون ٹو فور' تک کی اپوئنٹمنٹ کا طریقہ کار کچھ اور ہے اور بی پی ایس پانچ سے اوپر سولہ تک یا جو بھی اس کا ہے تو اس کا طریقہ کار کچھ اور ہے۔ آنریبل ممبر کا یہ ایک Contention ہے کہ اس کے اندر میرٹ کو Follow نہیں کیا گیا، اس کا اشتہار نہیں دیا گیا یا اس کے اندر کوئی جوان کی اپنی Observations ہیں تو میں نہیں سمجھتا کہ ایسا کام ہوا ہوگا کیونکہ یہ رولز کے خلاف ہے اور اگر ان کی یہ Observations ہیں جو یہ کہہ رہے ہیں تو پہلے تو I don't think so کہ ایسی کوئی بات ہے اور اگر۔۔۔۔۔

جناب سپیکر: نہیں، تو یہ آپ کا ڈیپارٹمنٹ نہیں ہے؟

وزیر صحت: جی؟

جناب سپیکر: یہ آپ کا ہیلتھ ڈیپارٹمنٹ ہے نا۔

وزیر صحت: جی، اسی کی بات کر رہا ہوں۔

جناب سپیکر: ہاں۔

وزیر صحت: مطلب وہ رولز Violate میرے حساب سے نہیں کر سکتے اور کوئی بھی اس چیز کو Violate نہیں کر سکتا کیونکہ ایک آدمی کو اپوائنٹمنٹ دینے یا اس کو نوکری دینے کیلئے کوئی سرکاری آفیسر اپنے آپ کو پھانسی دینے کیلئے تیار نہیں ہوگا کہ رولز اینڈ ریگولیشنز سے ہٹ کر وہ جائے لیکن پھر بھی میں نے ان کی تسلی کیلئے بات کی کہ اگر ان کو اس چیز پر اعتراض ہے تو وہ اگر اس کی چھان بین کرانا چاہتے ہیں تو میں نے اس حوالے سے کہا کہ مجھے کوئی اعتراض نہیں ہے کہ کمیٹی کو ریفر کر دیں تاکہ اس کو۔۔۔۔۔

Mr. Speaker: Is it the desire of the House that the Call Attention Notice moved by the honourable Member may be referred to the concerned committee? Those who are in favour of it may say 'Aye' and those against it may say 'No'.

(The motion was carried)

Mr. Speaker: The 'Ayes' have it. The Call Attention Notice is referred to the concerned committee. Saqibullah Khan, Saqibullah Khan, move your Call Attention please.

Mr. Saqibullah Khan Chamkani: Thank you very much. "I draw the attention of the Government to the pathetic affairs of basic health units in rural areas of Peshawar District, in particular in PF-11, the BHUs have become storage drums for the Health Department instead of utilizing medicines and equipment for the benefit of

people, it is abused. It is, requested through this Call Attention Notice that the financial and spot audit should be immediately conducted and culprits should be punished”.

جناب سپیکر صاحب، زمونږ بیسک هیلتھ یونټس په ټول رورل ایریاز کښې دی او زما په پی ایف 11 کښې اووه یونټس دی جی او مونږ اکثر او پیشتر دا خبره په دې ایوان کښې هم کړې ده جی، Concerned authorities سره مو کړې ده چه دا ډیر بد حال دے جی۔ اوس جی زۀ ستاسو نوټس ته یوه خبره راولمه او ستاسو په تهرو د منسټر په نوټس کښې هم راولم چه هغلته زما په بیسک هیلتھ یونټس کښې کوم کار روان دے او کوم کتلو والا دے جی نو هغه د شرم خبره ده۔ زمونږه جی ټول بی ایچ یوز پریوځی لګیا دی۔ ما جی د انټر نیشنل ډونرز سره خبره اوکړه، هغوی اوس فنډز راکړل، هغه Revive کیږی خو په دغے کښې زۀ تاسو ته خالی د دوو بیسک هیلتھ یونټس Example ورکوم۔ یو د څوکنو بی ایچ یو۔ سر، څوکنو بی ایچ یو کښې د لس کالو نه زیات ټائم باندے، چا ته د ټائم پته نشته، درے زیرو میټر سوزوکی کیریز ولاړ دی، درے زیرو میټر او هغه۔۔۔۔۔

جناب سپیکر: اوس هم ولاړ دی؟

جناب ثاقب اللہ خان چمکنی: سر، اوس هم ولاړ دی، چه دا کال اټینشن ما اوکړو نو نن ئے ترے دوه درے اخوا شو، یو پاتے شو۔ څلور وو سر، څلور ولاړ دی او هغه نمر ته او په دغه کښې داسے ولاړ دی چه د هغوی دا ګیټونه کاړه شوی دی جی۔ بیا سر، دا Residence چه دے د څوکنو بی ایچ یو۔۔۔۔۔

(قطع کلامیاں)

جناب ثاقب اللہ خان چمکنی: جناب سپیکر صاحب، زۀ به توجه غواړمه جی۔

جناب سپیکر: دا هیلتھ منسټر صاحب! تاسو به جواب ورکوئ او بیا، ښه جی۔

جناب ثاقب اللہ خان چمکنی: جناب سپیکر صاحب، د څوکنو بی ایچ یو پینځه کمرے دی، د Residence، هغه چه مونږه د Renovation د پاره کهلاؤ کړو نو د سر نه والا تر بره پورے د دوایانو نه ډکے دی۔ په هغے کښې پیراسیټامول، سرنجونه او کاټن رول د لس دولس کالو نه پراته دی او استعمالیږی نه۔ دیوالونه بالکل ډک دی، تاسو په هغے کښې وتے نه شئ جی۔ جناب سپیکر صاحب، ما

تصویرونه هم ایښودی دی، ما تاسو له دغه هم رااوړی دی، هغه ټول پراته دی جی او د کروړونو روپو میډیسن پراته دی جی، څه ترے ما اوښکل ځکه چه Renovation روان دے جی، هغه پراته دی د لس دولس کالو نه او خلقو ته نه ملاویږی، حکومت ایښودی دی۔ د هغے نه پس تپوس ترے کوؤ چه دا ولے دی؟ دا جی د فیملی پلاننگ دی۔ چه تپوس اوکړو، نه جی دا د هیلتھ ډیپارټمنټ دی، دا ډی ایچ او سره دی، په هغے کښے ګرځی۔ اوس د Renovation د پاره ما اخوا کړل او اوس ئے څوک اوچتوی نه۔ مسئله ورکے زما دا ده۔۔۔۔

جناب سپیکر: جی، پوهه شوم، پوهه شومه جی۔

جناب ثاقب اللہ خان چمکنی: نه جی، زما یوه بله خبره ده جی۔ سر، لږ ټائم به راله راکوئ جی۔ زهٔ دیکښے۔۔۔۔

جناب سپیکر: ښه جی۔

جناب ثاقب اللہ خان چمکنی: ښه جی۔ هغے کښے سر، دا ده چه اوس هغه دوایانے که بهر مارکیټ ته، چا پټ کړے نو Expired دی د لس یوولس کالونه جی۔ سر، بل بی ایچ یو پهندو کښے، جناب سپیکر صاحب، دا لږ ستاسو جی دغه غواړم، بی ایچ یو پهندو کښے سر، په Residence کښے د تین سو نه زیات موټر سائیکلے پرتے جی د یو بل د پاسه۔۔۔۔

جناب سپیکر: شاباشے۔

جناب ثاقب اللہ خان چمکنی: ساتھ نه زیات سائیکلے یو بل د پاسه پرتے دی، څلور لینډ کروزره ولاړ دی، څلور فلائنګ کوچونه ولاړ دی، یو ډاټسن ولاړ دے، یو مزدا روانه ده، ښه داسے جی، میډیسن دغه کیږی، فریجونه ولاړ دی، هغه Dumps پراته دی او دغه کیږی۔ سر، زما ریکویسټ دا دے جی چه قسم دے، دا ظلم دے، ناروا ده او دا ډیر لوئے زمونږه، مونږه چه د دے خلاف ایکشن وانخلو جی نو د خدائے ګناهګار هم یو او د خلقو ګناهګار هم یو۔ زما ریکویسټ دا دے جناب سپیکر صاحب،۔۔۔۔

جناب سپیکر: ادریږه، دا منسٹر صاحب اورو، منسٹر صاحب اورو نو بیا څه، څه دغه به، د هاؤس د طرف نه به څه ایکشن اخلو۔ اودریږه هغوی واورو جی چه هغوی څه وائی؟ جی هیلتھ منسٹر صاحب۔

وزیر صحت: جناب سپیکر صاحب، دا ثاقب خان چه کومے خبرے اوکړے نو I agree، دا ډیره عجیبه غوندے خبره ده او څنګه چه دوئ د دواړو بی ایچ یو هغه دغه اوکړه چه هغے کښے دا ولاړ دے، دا ولاړ دے۔ دا ښه ده چه دوه نیم کالو نه پس دے هغلته لاړو چه او خوئے لیدو کنه۔ که نه وی دوه نیم کاله مخکښے به ئے وئیلی وو نو کیدے شی چه مونږه حل مخکښے راویستے وے خو دوئ سره بالکل زهٔ Agree کومه۔ هر څوک چه د دے ذمه وار سړے دے، هر څوک چه دے، که هغه تاسو کمیټئ ته حواله کړئ، ما ته پرے اعتراض نشته چه هر څوک ذمه وار سړے دے نو دا سزا خو پریږده، هغه پهانسی کول پکار دی چه دومره لوئے ظلم ئے کړے دے۔

جناب سپیکر: ټهیک شوه جی۔ نا دا۔۔۔۔۔

جناب ثاقب اللہ خان چمکنی: جناب سپیکر صاحب!

جناب سپیکر: تهٔ کښېنه جی۔ دا دلته۔۔۔۔۔

(قطع کلامیاں)

جناب سپیکر: نه، سبا به عبدالاکبر خان، ستاسو، ثاقب خان او دا تاسو نه جی، دا مفتی صاحب، تاسو څلور تنو کمیټی ورته جوړوؤ او سبا به Visit کوئ او دلته به رپورټ ورکوئ

(قطع کلامی)

جناب سپیکر: د څلورو تنو کمیټی دلته Form شوه جی، دوئ به سبا تاسو بوځئ او دلته به سبا Evening کښے رپورټ ورکوئ۔

جناب ثاقب اللہ خان چمکنی: جناب سپیکر صاحب! زهٔ یو ریکویسټ کومه جی۔۔۔۔۔

جناب سپیکر: جی، دا مخکښے ځو جی۔۔۔۔۔

جناب ثاقب اللہ خان چمکنی: جناب سپیکر صاحب،۔۔۔۔۔

جناب سپیکر: بس دا خو۔۔۔۔

جناب ثاقب اللہ خان چمکنی: جناب سپیکر صاحب! زۂ یوه خبره کومه۔

جناب سپیکر: بس دیکښے خبره ختمه شوه کنه۔ سبا دس بجے به ٹھیک دلته راځئ جی او د دے ځائے نه به ځئ۔ دس بجے به سبا د اسمبلۍ نه ځئی جی۔

آڈیٹر جنرل کی رپورٹوں کا ایوان کی میز پر رکھا جانا

Mr. Speaker: 'Item No. 12 and 13': The honourable Minister for Law on behalf of Finance Minister Pakhtunkhwa, to please lay on the table of the House the following reports of the Auditor General of Pakistan for the year 2007–08 and 2008 -09:

(a) Appropriation Accounts;
(b) Financial Statement;
(c) Audit Report on the accounts of Revenue receipts;
(d) Audit Report on accounts of Public Sector Enterprises; and
(e) Audit Report on the accounts of Provincial Government.

Honourable Minister for Law please.

Barrister Arshad Abdullah (Minister for Law): Thank you, Sir. On behalf of honourable Minister Finance, I have the privilege to place the reports of the Auditor General of Pakistan on Appropriation Accounts, Financial Statement, Revenue Receipts, Public Sector Enterprises and Audit Report on the accounts of Provincial Governemt for the year 2007–08 and 2008–09 before the Provincial Assembly Khyber Pakhtunkhwa.

Mr. Speaker: The reports stand laid.

آڈیٹر جنرل کی رپورٹوں کا پبلک اکاؤنٹس کمیٹی کے سپرد کیا جانا

Mr. Speaker: Now the honourable Law Minister to please move that the said reports of the Auditor General of Pakistan may be referred to the Public Accounts Committee. Honourable Minister for Law.

Minister for Law: Thank you, on behalf of Minister for Finance, I have the privilege to request this august House to hand over the above reports to the Public Accounts Committee.

Mr. Speaker: The motion before the House is that the reports of the Auditor General of Pakistan for the years 2007-08 and 2008-09 may be referred to the Public Accounts Committee? Those who are in favour of it may say 'Aye' and those against it may say 'No'.

(The motion was carried)

Mr. Speaker: The 'Ayes' have it. The reports are referred to the Public Accounts Committee.

آپ سے گزارش ہے کہ پہلے Legislation لیں گے، اس کے بعد ٹائم بچا تو باقی ایجنڈا لیں گے۔

The sitting is adjourned till 06:00 pm of tomorrow evening. Thank you.

(اسمبلی کا اجلاس بروز منگل مورخہ 28 ستمبر 2010ء شام چھ بجے تک کیلئے ملتوی ہو گیا)

ضمیمہ

978۔ جناب محمد جاوید عباسی: کیاوزیر صحت ازراہ کرم ارشاد فرمائیں گے کہ:

(الف) آیا یہ درست ہے کہ محکمہ صحت صوبہ خیبر پختونخوا کے تمام ہسپتالوں کوادویات فراہم کرتا ہے؛

(ب) آیا یہ بھی درست ہے کہ محکمہ نے صوبہ کے مختلف ہسپتالوں کیلئے مشینری خریدی ہے؛

(ج) اگر (الف) و (ب) کے جوابات اثبات میں ہوں تو:

(i) گزشتہ دو سالوں میں صوبے کی سطح پر ہر ہسپتال میں خریدی گئی ادویات کی تفصیل فراہم کی جائے، نیز ادویات کس طریقہ کار کے تحت خریدی گئی ہے اور اس پر کتنی رقم خرچ کی گئی ہے؛

(ii) ہر ہسپتال میں ادویات کی تقسیم کے بارے میں تفصیل فراہم کی جائے اور جن افراد کو ادویات مفت فراہم کی گئی ہیں، ان کے ناموں کی تفصیل بھی فراہم کی جائے؛

(iii) صوبے کے تمام ہسپتالوں کو کتنی مشینری مہیا کی گئی ہے اور کس طریقہ کار کے تحت خریدی گئی ہے، ٹینڈر وغیرہ کی مکمل تفصیل فراہم کی جائے، نیز ٹھیکداروں کے نام، ولدیت، فرم کا نام اور دیئے گئے ریٹ کی تفصیل بتائی جائے؛

(iv) ہسپتالوں نے اپنے طور پر اگر کوئی مشینری خریدی ہو تو اس کی بھی مکمل تفصیل فراہم کی جائے؟

سید ظاہر علی شاہ (وزیر صحت): (الف) جی ہاں۔

(ب) جی ہاں۔

(ج) (i) گزشتہ دو سالوں میں جن ہسپتالوں کیلئے ادویات خریدی گئی ہیں، اس کیلئے حکومت خیبر پختونخوا میں وضع کردہ طریقہ کار اختیار کیا جاتا ہے۔ ادویات اور ان پر اخراجات کی مکمل تفصیل متعلقہ ہسپتالوں میں موجود ہے جن کا بیان کرنا یہاں ممکن نہیں۔

(ii) ادویات کی تقسیم کے بارے میں تفصیل اور جن کو مفت ادویات فراہم کی گئی ہیں، ان افراد کے نام اور دیگر کوائف متعلقہ ہسپتالوں کے دفاتر میں موجود ہیں، یہاں تفصیلات فراہم کرنا ممکن نہیں ہے۔

(iii) & (iv) صوبے کے ہسپتالوں کیلئے مشینری وضع کردہ طریقہ کار کے مطابق خریدی جاتی ہے۔ مطلوبہ تفصیل متعلقہ ہسپتالوں کے دفاتر میں موجود ہوتی ہیں، یہاں بیان کرنا ممکن نہیں ہے۔